

การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

ปริญญานิพนธ์
ของ
ณัฐกานต์ เรือนคำ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
เมษายน 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

372.04
ณ 322 ก
9.3

การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน

บทคัดย่อ
ของ
ณัฐกานต์ เรือนคำ

24 ก.ค. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
เมษายน 2546

๒๕๔๖

๙.3

ณัฐกานต์ เรือนคำ. (2546), การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการ
ควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีชันหมาก, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่น
กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกพืชท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
มาตรฐาน 80/80

กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ที่เรียน
ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 18 คน ได้มาโดยการเจาะจง (Purposive Sampling) เพราะนักเรียนมี
จำนวนจำกัดและอยู่ในท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง ใช้เวลาทดลอง 30 ชั่วโมง
เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แผนการสอน แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน แบบ
วัดคุณลักษณะในการทำงาน แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความ
คิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับผู้สอน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชท้องถิ่น กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โดยรวมทั้งหมด 6 ด้าน คือ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างและเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน อัตราเวลาเรียน
สภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ในระดับเห็นด้วย
($\bar{X} = 4.46$)

2. หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชท้องถิ่น กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33/81.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM ON ESSENTIAL PLANTING
IN SANTA VILLAGE FOR PRATHOMSUKSA V STUDENTS BAN SANTA SCHOOL,
NANOI DISTRICT, NAN PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
NUTAKARN RUANKUM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Elementary Education
at Srinakharinwirot University
April 2003

Nutakarn Ruankum. (2003). *The Development of Local Curriculum on Essential Planting In Santa Village for Prathomsuksa V Students Ban Santa School, Nanoi District, Nan Province*. Master Thesis, M.Ed. (Elementary Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee : Assist. Prof. Sanan Meekhanmark, Assist. Prof. Laddawan Kasemnet.

The purposes of this study were to develop and find the efficiency of local curriculum of the work-experience and technology group on "pumpkin plant" for prathomsuksa V that have established efficiency 80/80 criteria.

The sample of this study were 18 prathomsuksa V students in the second semester of the 2002 academic year of Ban-Santa, Nanoi district, Nan province. The sample obtained through the purposive random sampling technique, because there were limit number of the students that live in the local target group. The researcher taught them for 30 hours. The instruments used in this study include: interview forms; questionnaire; test forms of skill and process of work, characteristic of work and result of action; learning achievement and 2 forms of opinion evaluation on local curriculum : one for the teachers and the other for prathomsuksa V students. The statistic used in this study were percentage, mean and standard deviation.

The results of this study revealed as follow :

1. The local curriculum of work-experience and technology group on "pumpkin plant" for prathomsuksa V as a whole in 6 aspects : objective, structure and content, learning and teaching activities, rate of learning time, context, media, material, measurement and assessment had an opinion of the experts at agree level, ($\bar{X} = 4.46$)
2. The local curriculum of work-experience and technology group on "pumpkin plant" for prathomsuksa V had an efficiency of 83.33/

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมปริญญานิพนธ์จากทบวงมหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2545

และ

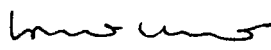
ได้รับทุนอุดหนุนโครงการวิจัยของนิสิตระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2545

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

ของ
นางสาว ณัฐกานต์ เรือนคำ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

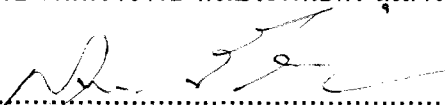

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณ์ หะวานนท์)
วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

..... กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

..... กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ สุนทร จันทรตรี)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อันเนื่องจากได้รับความกรุณาจากคณาจารย์สาขาวิชา การประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ตลอดเวลาที่ผู้วิจัย ได้ศึกษาอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีชนหมาก ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่คอยให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง และคอยให้ความห่วงใยให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา ที่ได้รับและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ และรองศาสตราจารย์สุนทร จันทรรักษ์ กรรมการสอบที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขทำให้ปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์บุญทัน อยู่ชมบุญ, อาจารย์ระพีพันธ์ พิมพ์สุต, อาจารย์เรือง จินะแพง, อาจารย์มิ่งขวัญ เขมมทัตกุล, และ ผอ.เอนก บางข้า ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือจนมีความสมบูรณ์ทุกประการ

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหาร และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนาไคร้ คณะผู้ บริหารและครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ ที่อำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนาไคร้และโรงเรียน บ้านสันทะ ที่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนี้นับว่าบรรลุความสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณพี่น้อง และเพื่อนวิชาเอกการประถมศึกษาตลอดจนกัลยาณมิตรทุกท่าน โดยเฉพาะ อาจารย์ปิยะพงษ์ สุริยะพรหม, อาจารย์ธีรเดช นามประเทือง, อาจารย์จิราภรณ์ สุทธิรักษ์, นายพัลลพ คงนุรัตน์, นายนรา อารีย์สมาน และนายจิรยุทธ์ รวมสุข ที่คอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และให้ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์เสมอมา

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อบุญส่ง คุณแม่สมพร เรือนคำ ผู้ที่มีพระคุณสูงสุดในชีวิตและคอย สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ ขอขอบคุณนายเศรษฐบุตร เรือนคำ น้องชายผู้คอยให้กำลังใจตลอดมา คุณค่าอันเกิดจากประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา และครูอาจารย์ด้วยความรักและเคารพยิ่ง

ณัฐกานต์ เรือนคำ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
หลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	4
กลุ่มตัวอย่าง	4
ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง	4
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	6
ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร	6
กระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร.....	7
ระดับของการพัฒนาหลักสูตร.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	12
ความสำคัญและความหมายของการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	12
เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	15
การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น	16
การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	16
การร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	21
การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	22
การทดลองใช้หลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	23
การประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น	23
การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	33
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น	43

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	50
	ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	50
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
	การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ.....	51
	การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ.....	61
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	85
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	85
	ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	85
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	85
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
	สรุปผลการวิจัย.....	87
	อภิปรายผล.....	88
	ข้อเสนอแนะ.....	94
	บรรณานุกรม.....	96
	ภาคผนวก.....	105
	ภาคผนวก ก.....	106
	ภาคผนวก ข.....	109
	ภาคผนวก ค.....	115
	ภาคผนวก ง.....	124
	ภาคผนวก จ.....	179
	ภาคผนวก ฉ.....	190
	ภาคผนวก ช.....	197
	ภาคผนวก ซ.....	199
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	206

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงตัวอย่างแบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน.....	54
2	แสดงตัวอย่างแบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน.....	55
3	แสดงตัวอย่างแบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ.....	56
4	แสดงกรอบโครงสร้างรายละเอียดของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการ พัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับครูผู้สอน.....	57
5	แสดงตัวอย่างแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	58
6	แสดงตัวอย่างแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ เทคโนโลยี.....	61
7	แสดงจำนวนนักเรียนที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชน.....	71
8	แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการงานอาชีพและ เทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นรายชื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน.....	73
9	แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการงานอาชีพและ เทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านจุดมุ่งหมายเป็นรายชื่อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน.....	74
10	แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการงานอาชีพและ เทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านโครงสร้างและเนื้อหาเป็นรายชื่อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน.....	74
11	แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการงานอาชีพและ เทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นรายชื่อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน.....	75
12	แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการงานอาชีพและ เทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านอัตราเวลาเรียนเป็นรายชื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน.....	76
13	แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการงานอาชีพและ เทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ เป็นรายชื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน.....	77
14	แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการงานอาชีพและ เทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผลเป็นรายชื่อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน.....	77

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง.....	78
16	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี	79
17	แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 ด้านสภาวะแวดล้อม	81
18	แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านปัจจัยเบื้องต้น.....	82
19	แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านกระบวนการ	83
20	แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านผลผลิต.....	84

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรท้องถิ่น.....	14
2 แสดงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรของ วิชัย วงษ์ใหญ่.....	17
3 แสดงรูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบ CIPP Model.....	27
4 แสดงรูปแบบประเมินของไทเลอร์.....	27
5 แสดงรูปแบบประเมินของทาบา.....	28
6 แสดงรูปแบบประเมินของสกรีฟเวน.....	29
7 แสดงรูปแบบประเมินของสเตค.....	30
8 แสดงรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	39
9 แสดงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น	64
10 แสดงส่วนประกอบของหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	65

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ที่สำคัญเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐจัดขึ้นสำหรับทุกคน โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน เรียนรู้ทักษะ กระบวนการ ขั้นตอนการทำงานสามารถคิดและแก้ปัญหาเห็นคุณค่าของการเรียนรู้เห็นคุณค่าของวิถีชีวิตของตนในชุมชนและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเจตนารมณ์ดังกล่าวองค์ประกอบสำคัญที่เอื้ออำนวยให้บังเกิดผลได้คือ หลักสูตร จึงกล่าวได้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาเพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาที่สำคัญ (มณฑิชา ชนะสิทธิ์. 2539 : 1)

ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน (กระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ป. : 11) การปฏิรูปการศึกษาจึงมีความจำเป็นในการสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเตรียมคน พัฒนาคนให้สนองต่อความเปลี่ยนแปลงในทุกด้านดังกล่าวมา กระทรวงศึกษาธิการจึงมีหน้าที่โดยตรงต่อการปฏิรูปการศึกษาและสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติตระหนักใน ความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ได้พยายามดำเนินการให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรม บังเกิดผล ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 ค. : 5) การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคคลให้มีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น ดำรงอยู่ในสังคมโลกอย่างเป็นสุข มุ่งสร้างบุคคลองค์กรและสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นบนรากฐาน ทางวัฒนธรรมไทย กำหนดแนวทางปฏิรูปการศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูประบบ บริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 ก. : 32) โดยถ้ายกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวง ศึกษาธิการ นำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปดำเนินการให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย สามารถแก้ปัญหาเป็นและ พัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา ในปี พ.ศ. 2550 ได้อย่างต่อเนื่อง และมั่นคง (กระทรวงศึกษา ธิการ. 2539 ก. : 4) เพราะการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องมุ่งสัมฤทธิ์ผลของการพัฒนา ทำให้คนไทยคิดเป็น คิดชอบ แก้ปัญหาเป็น แก้ปัญหาชอบ ทำเป็น ทำชอบ และเป็นการทำให้กระบวนการ ศึกษาเป็นการพัฒนาคนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นับตั้งแต่รากฐานการพัฒนาการของชีวิต การพัฒนาความรู้ ตลอดชีวิตที่เกิดขึ้นนอกสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยที่จะนำไปพัฒนาประเทศชาติให้ทัน กับอารยะประเทศ ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ระบุอย่างชัดเจนร่วมกันว่า ให้มีการพัฒนาหลักสูตร ทุกระดับ ทุกประเภท โดยให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยเน้น การร่วมมือระหว่างโรงเรียน และองค์กรท้องถิ่น เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียนในแต่ ละท้องถิ่น หลักสูตรท้องถิ่นจึงนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ ในการเตรียมทรัพยากรบุคคล ให้มีความสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคข่าวสารข้อมูลที่เกิดขึ้น ตลอดเวลา ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างอิสระ อีกทั้งหลักสูตรแม่บทจากส่วนกลาง มุ่งเน้นผลผลิตในภาพรวมของประเทศ การนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา จึงประสบปัญหาเกี่ยวกับความ

ไม่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นอยู่เสมอ ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงหลักสูตร ทั้งด้านที่เป็นความรู้สมัยใหม่ และด้านทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของแต่ละบุคคล ชุมชน และสังคมในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 14-21 ; สัจจอุทรานันท์. 2532 : 311)

ด้วยเหตุนี้หลักสูตรประถมศึกษาที่ใช้เป็นหลักสูตรที่ร่างขึ้นในส่วนกลางเพื่อใช้เป็นหลักสูตรเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อให้ประชาชนทั่วประเทศมีมาตรฐานทางการศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน การพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้กว้างขวางในระดับประเทศเช่นนี้ จะมีเนื้อหาสาระ ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งการจัดการศึกษาตามหลักสูตรในช่วงที่ผ่านมาพบว่ายังประสบปัญหา ดังจะเห็นได้จากการสรุปผลการจัดการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาด้านคุณภาพของหลักสูตร ที่พบว่าหลักสูตรประถมศึกษามีเนื้อหาและสัดส่วนของเวลา และทักษะอื่นๆ ยังไม่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นโดยการเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตนั้น ในการปฏิบัติมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากครุขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ขั้นตอนการดำเนินการมีความยุ่งยาก ซึ่งปัญหาเหล่านี้สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ วิศรดา ศรีสวัสดิ์ และคนอื่นๆ (2535 : บทคัดย่อ) ; ไพโรจน์ เนียมมณี (2536 : บทคัดย่อ) ; กิตติมา แก้วปองปก (2537 : บทคัดย่อ) และ แพรพรรณ จันทน์อมพร (2540 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ และการประเมินหลักสูตรประถมศึกษากลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่าปัญหาที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนส่วนมากจะเน้นผลสัมฤทธิ์ด้านพุทธิพิสัยมากกว่าเจตคติ และทักษะพิสัย สื่อการเรียนการสอนไม่เหมาะสม มีสื่อน้อย ไม่เพียงพอ ครูอาจารย์มีจำนวนจำกัด และความรู้ความสามารถไม่ตรงตามรายวิชาที่สอน ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้การฝึกปฏิบัติจริงตามกระบวนการเรียนรู้ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ เมื่อจบการศึกษาจึงไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จนก่อให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรอันเป็นผลสัมฤทธิ์หรือผลผลิตทางการศึกษาที่หลายฝ่ายมีความเห็นว่าล้มเหลว ต่ำประสิทธิภาพ เพราะเด็กเหล่านี้ไม่สามารถบรรลุ ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก จึงได้มีนโยบายที่จะสนับสนุนให้โรงเรียนประถมศึกษา พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นโดยเปิดโอกาสให้นำเอามรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดทำรายละเอียดในส่วนที่เป็นของท้องถิ่นได้ตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทั้งนี้ให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มาพัฒนาเป็นหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้จากท้องถิ่นของตนเอง อันเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรัก และผูกพันกับท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาพัฒนาหลักสูตรได้มีหลายประเภทตามสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น และได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหรือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544 กล่าวโดยสรุปคือ ให้นักเรียนมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุขรวมถึงเห็นคุณค่าและอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย รู้จักใช้และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จะพบว่าหลักสูตรดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้แก่ โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด เขตการศึกษา กรมต้นสังกัด และหน่วย

งานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อสามารถดำเนินการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนสามารถจะพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ของตนเอง ครอบครัวและท้องถิ่นได้ รวมทั้งจะทำให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของตนเอง เกิดความรักและความผูกพันกับท้องถิ่น ซึ่งได้กำหนดแนวดำเนินการให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอน ให้ยึดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตามความเหมาะสม สำหรับในปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นไป สถานศึกษาสามารถดำเนินการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยพิจารณาจากหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 วรรคสอง ที่กำหนดให้ สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 27 – 28) การเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนารายละเอียดและจัดหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นั้นจึงเป็นสำคัญที่จะพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้าใจเกี่ยวกับงาน อาชีพ และเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้องเหมาะสม คำนึงและมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ความซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือและแข่งขันในระดับสากลในบริบทของสังคมไทย (กรมวิชาการ. 2544 : 1)

จากหลักการและเหตุผลตลอดจนปัญหาดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่อง การปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชุมชนบ้านสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การปลูกพืชท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้หลักสูตรระดับโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรของผู้บริหาร ครูผู้สอน ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. หลักสูตรระดับท้องถิ่น

หลักสูตรระดับท้องถิ่นในครั้งนี้พัฒนาขึ้นจากกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับงานเกษตร เรื่อง การปลูกพืช ซึ่งผู้วิจัยได้ จัดทำขึ้นตามหลักการสร้างและพัฒนา หลักสูตรระดับท้องถิ่น ในลักษณะการปรับเพิ่มรายละเอียดเนื้อหา โดยเน้นองค์ความรู้ของท้องถิ่น

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่นครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนรวม 18 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ทำการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ใช้เวลาในการวิจัย รวมทั้งหมด 30 ชั่วโมง โดยอัตราเวลาเรียน สัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง รวม 5 สัปดาห์ (ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนและหลังเรียน)

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเนื้อหาสาระที่สร้างขึ้นจากมาตรฐานการเรียนรู้สาระที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นสาระที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตและครอบครัว ด้าน งานเกษตร เรื่อง การปลูกพืช

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่อง การปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกพืชของ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5.2.2 ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกพืชของ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ หมายถึง การนำมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ มาจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กรอบเนื้อหา แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน ตามขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974 : 27) มาประยุกต์เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นเรื่อง การปลูกพืช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 การร่างหลักสูตร

ตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพโครงร่างหลักสูตร

ตอนที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตร

ตอนที่ 5 การประเมินหลักสูตร

6.2 ประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่น หมายถึง ผลที่เกิดจากการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งพิจารณาจาก

6.2.1 ผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ได้แก่

6.2.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเรื่อง การปลูกผักทอง ซึ่งวัดได้โดย การใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการหาคุณภาพแล้ว

6.2.1.2 ทักษะและกระบวนการในการทำงาน หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่างๆได้ถูกต้อง ซึ่งวัดได้โดย การใช้แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงานของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการหาคุณภาพแล้ว

6.2.1.3 คุณลักษณะในการทำงาน หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ถูกต้องเหมาะสมในการทำงาน ซึ่งวัดได้โดยการใช้แบบวัดคุณลักษณะในการทำงานของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการหาคุณภาพแล้ว

6.2.1.4 ผลงานภาคปฏิบัติ หมายถึง ชิ้นงานที่ได้จากการปฏิบัติงาน ซึ่งวัดได้โดยการใช้แบบวัดการปฏิบัติงานและผลงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการหาคุณภาพแล้ว

6.2.1.5 ผลการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นของนักเรียน ซึ่งวัดได้โดยการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการหาคุณภาพแล้ว

6.2.2 ผลการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของครูผู้สอน ซึ่งวัดได้โดยการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการหาคุณภาพแล้ว

6.3 ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนบ้านสันทะ กลุ่มโรงเรียนบ้านสันทะ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า และทำความเข้าใจกับเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.2 กระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.3 ระดับของการพัฒนาหลักสูตร
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
 - 2.1 ความสำคัญและความหมายของการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
 - 2.2 เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
 - 2.3 การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
 - 2.3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
 - 2.3.2 การร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
 - 2.3.3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรระดับท้องถิ่น
 - 2.3.4 การทดลองใช้หลักสูตรระดับท้องถิ่น
 - 2.3.5 การประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น
 - 2.3.6 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรระดับท้องถิ่น
3. สารและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

1. เอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และสังคมได้ การจัดการศึกษาที่ดี จึงควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชีวิตและสังคมของผู้เรียน หลักสูตรจึงจำเป็นต้องปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีความเหมาะสม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมอยู่เสมอ นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 92) ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) จะมีความหมายครอบคลุมถึง การสร้างหลักสูตร การวางแผนหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรนั้นเป็นการปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรให้ดีขึ้นทั้งระบบ ตั้งแต่จุดมุ่งหมาย การเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ผลการสอนของครู ผลการเรียนรู้ของนักเรียน

สังัด อุทรานันท์ (2532 : 30) กล่าวว่า คำว่า "การพัฒนา" หรือ คำในภาษาอังกฤษว่า "development" มีความหมายที่เด่นชัดอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก หมายถึง การทำให้ดีขึ้น หรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น และอีกลักษณะหนึ่ง หมายถึง ทำให้เกิดขึ้น โดยเหตุนี้ ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจึงอาจมีความหมายได้ 2 ลักษณะเช่นเดียวกัน คือ ความหมายแรก หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสมบูรณ์ขึ้น และอีกความหมายหนึ่งก็คือเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย

ธำรง บัวศรี (2532 : 6) นักการศึกษาอีกท่านได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึงแผนซึ่งได้ออกแบบ จัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้

หทัยา เจียมศักดิ์ (2539 : 12) ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาหรือคิดประสบการณ์เรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม หรือดียิ่งขึ้น

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542 : 48) ได้ให้ความหมายหลักสูตร หมายถึงมวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียนโดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งทางด้านสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และทักษะต่างๆ อันเป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของผู้เรียน

ทาบา (Taba.1962 : 10) ได้ให้ความหมายหลักสูตร คือ วิธีการเตรียมเยาวชนให้มีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นสมาชิกที่สามารถสร้างผลผลิตให้แก่สังคมของเขา

กู๊ด(Good. 1973 : 157) ได้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนาหลักสูตรไว้ 2 ความหมาย คือ การปรับปรุงหลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

การปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้มีความเหมาะสมกับโรงเรียน หรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุ หลักสูตร วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล โดยจัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรทั้งระบบติดต่อกันไป หรือปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาให้เหมาะสม

การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การดัดแปลงให้แตกต่างออกไปจากเดิมเป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นมาใหม่ โดยการเปลี่ยนแปลงแบบหลักสูตร

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวมา สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรแบบทศโดยการจัดทำรายละเอียดในแผนการสอนคู่มือครู เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล หรือการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ

1.2 กระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตร ได้มีนักศึกษากล่าวถึงกระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้ สมิตร์ คุณานุกร (2518 : 8) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. การเลือก การจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร
5. การปรับปรุงหลักสูตร

ธารง บัวศรี (2531 : 135-136) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรต้นแบบ หรือหลักสูตรแม่บท ไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานหลักสูตร
2. การกำหนดจุดหมายของหลักสูตร
3. การกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร
4. การกำหนดจุดประสงค์ของวิชา
5. การเลือกเนื้อหาวิชา
6. การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
7. การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
8. การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
9. การกำหนดการประเมินผลการเรียนรู้

สัจด์ อุทรานันท์ (2532 : 36-43) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งต่อเนื่องสัมพันธ์กันเป็นวัฏจักร ดังนี้

1. จัดวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533 : 60-65) ได้กล่าวถึง กระบวนการพัฒนาหลักสูตรในรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร ซึ่งประกอบด้วยระบบต่างๆ คือ

1. ระบบการร่างหลักสูตร ประกอบด้วย
 - 1.1 สิ่งกำหนดหลักสูตร คือ การศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่มีความสำคัญในการร่างหลักสูตร
 - 1.2 การกำหนดรูปแบบหลักสูตร
 - 1.3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร
 - 1.4 การปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้
2. ระบบการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย
 - 2.1 การขออนุมัติหลักสูตร
 - 2.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร
 - 2.3 การดำเนินการใช้หลักสูตร
3. ระบบการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย
 - 3.1 การวางแผนการประเมินหลักสูตร
 - 3.2 การเก็บข้อมูล

3.3.การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การรายงานข้อมูล

มณฑิชา ชนะสิทธิ์ (2539 : 17) ได้กล่าวถึงกระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตร
 - 1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
 - 1.2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
 - 1.3 การกำหนดเนื้อหาสาระ
 - 1.4 การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
 - 1.5 การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล

2. การนำหลักสูตรไปใช้

3. การประเมินผลหลักสูตร

4. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542 : 88) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. การนำหลักสูตรไปใช้
5. การประเมินหลักสูตร
6. การปรับปรุง แก้ไข และเปลี่ยนแปลงหลักสูตร
7. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

สำหรับนักวิชาการต่างประเทศ มีนักพัฒนาหลักสูตรได้เสนอวิธีการขั้นตอนต่างๆ เช่น

ทาบ (Taba, 1962 : 12) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน คือ

1. การวินิจฉัยความต้องการ และความจำเป็นของสังคม
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การเลือกเนื้อหาสาระ
4. การจัดเนื้อหาสาระ
5. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
7. การกำหนดวิธีการประเมินผล

เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974 : 27) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. การศึกษาตัวแปรต่างๆ จากภายนอก
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์
3. การออกแบบหลักสูตร
4. การนำหลักสูตรไปใช้

5. การประเมินผลหลักสูตร

จากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนพัฒนาหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. การร่างหลักสูตร
 - 2.1 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
 - 2.2 การกำหนดเนื้อหาสาระ
 - 2.3 การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
 - 2.4 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล
3. การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร
4. การทดลองใช้หลักสูตร
5. การประเมินหลักสูตร
6. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

1.3 ระดับของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับห้องเรียน เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974 : 29) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรระดับต่างๆ ไว้ดังนี้

1.การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยยึดถือแผนการศึกษาชาติ โครงการต่างๆ ระบบการศึกษา และสิ่งที่มีอิทธิพลต่างๆ เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

2.การพัฒนาหลักสูตรระดับมลรัฐ เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของรัฐและคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านต่างๆ ซึ่งหลักสูตรที่จัดทำขึ้นในระดับนี้จะเป็นแนวทางให้หน่วยงานระดับล่างนำไปพัฒนาต่อไป

3. การพัฒนาหลักสูตรระดับกลุ่มโรงเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่น โดยสภาหลักสูตร คณะกรรมการหลักสูตรและกรรมการที่ปรึกษาระดับต่างๆ

4. การพัฒนาหลักสูตรระดับโรงเรียน โดยแผนกวิชาต่างๆ และคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน

5. การพัฒนาหลักสูตรโดยคณะครู เป็นการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น แต่ละแผนกวิชา

6. การพัฒนาหลักสูตรโดยครูแต่ละคน เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยความร่วมมือของครู ผู้ปกครองและนักเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 67) ได้แบ่งระดับการพัฒนาหลักสูตรของไทยเป็น 3 ระดับ คือ

1.การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่มีหลักการจะต้องกระทำในระดับกว้างๆ เพื่อให้ท้องถิ่น สามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสม

2. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ท้องถิ่นในที่นี้ หมายถึง ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับกลุ่มโรงเรียน เป็นการนำหลักสูตรระดับชาติมาปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระให้มีความสอดคล้องกับท้องถิ่นนั้น

3. การพัฒนาหลักสูตรระดับห้องเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยครูผู้สอน

สุมิตร คุณานุกร (2532 : 11) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมิได้มีขอบเขตจำกัดอยู่เฉพาะในระดับกระทรวงศึกษาธิการ หรือที่เรียกกันว่าระดับชาติเท่านั้น แต่กระจายต่อไปในระดับต่างๆ ได้ถึง 4 ระดับ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีลักษณะและสาระที่เอื้ออำนวยต่อการนำไปขยายหรือปรับให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้ใช้ในระดับต่างๆ ที่รองลงไป นำไปขยายและปรับให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นโรงเรียน และชั้นเรียนต่อไป

2. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น คำว่าท้องถิ่นในระดับนี้ หมายถึง เขตการศึกษา ซึ่งจะทำการขยายหรือปรับหลักสูตรระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม ภูมิศาสตร์ และความต้องการของประชาชนในแต่ละเขตการศึกษา

3. การพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยทางโรงเรียน ทำหน้าที่ขยายและปรับปรุงผลการสอน จากการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นอีกครั้ง เพื่อให้ละเอียดยิ่งขึ้นจนกระทั่งสามารถแยกแยะรายละเอียดของเนื้อหาวิชา ที่จะสอนออกมาเป็นการกำหนดเวลาได้

4. การพัฒนาหลักสูตรในระดับชั้นเรียน ในระดับนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยการปรับความมุ่งหมายในการสอน เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ และการสอนให้สอดคล้องกับสภาพทางด้านสติปัญญา และความสนใจของผู้เรียน

มณฑิชา ชนะสิทธิ์ (2539 : 19) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรแบ่งได้เป็น 4 ระดับ คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติเป็นการจัดทำหลักสูตรแม่บทในลักษณะกว้างๆ เพื่อให้หน่วยงานระดับล่างนำไปปรับใช้ได้

2. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยเขตการศึกษา นำหลักสูตรระดับชาติมาปรับ หรือขยายให้มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในเขตศึกษานั้น

3. การพัฒนาหลักสูตรระดับโรงเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดย การนำเอาหลักสูตรระดับชาติระดับท้องถิ่น มาปรับ หรือขยายให้มีความสอดคล้อง กับสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

4. การพัฒนาหลักสูตรระดับห้องเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยการนำหลักสูตรระดับโรงเรียน มาปรับหรือขยายให้มีความละเอียด เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น

จากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับระดับของการพัฒนาหลักสูตรสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติเป็นการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะกว้างๆโดยยึดถือแผนการศึกษาของชาติ เพื่อให้ผู้ใช้ในระดับต่างๆ นำไปขยายหรือปรับเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

2. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น คำว่าท้องถิ่นในระดับนี้ หมายถึง ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับกลุ่มโรงเรียน ซึ่งจะทำการนำหลักสูตรระดับชาติมาปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระให้มีความสอดคล้องกับท้องถิ่นในแต่ละภาค จังหวัด และกลุ่มโรงเรียนโดยมีสภาพหลักสูตร คณะกรรมการหลักสูตรและคณะกรรมการที่ปรึกษาในระดับต่างๆ

3. การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยทางโรงเรียน โดยมีกลุ่มวิชาต่างๆ และคณะกรรมการการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน ทำหน้าที่ขยายและปรับให้มีความสอดคล้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

4. การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน เป็นการพัฒนาที่เน้นความต้องการและความถนัด ความสนใจของผู้เรียน โดยการปรับจุดประสงค์ เนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูผู้สอน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

2.1 ความสำคัญและความหมายของการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด ทั้งนี้เพราะหลักสูตรที่สร้างขึ้นจำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสนองความต้องการของสังคมที่จะต้องใช้หลักสูตรนั้น และการพัฒนาหลักสูตรนั้นควรให้ผู้ใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วย ซึ่งโบซง (สงัด อุทรานันท์, 2532 : 311) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีว่า อาณาเขต (Area) ที่เหมาะสมของหลักสูตรนั้นจะอยู่ที่โรงเรียนแต่ละแห่ง ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนแต่ละแห่งมักจะมีสภาพปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสามารถเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรได้โดยสะดวกอีกด้วย การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของแต่ละท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หน่วยงานราชการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นไว้ ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2527 : 28-29) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่น หมายถึง การนำหลักสูตรระดับชาติมาพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระบางอย่างให้สัมพันธ์สอดคล้องกับท้องถิ่น

จิราภรณ์ ศรีสุฤการ (2530 : 18) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำหลักสูตรแม่บทระดับชาติมาปรับบางอย่างให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละระดับ เช่น ภาค จังหวัด อำเภอ และกลุ่มโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาทางด้านการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2536 : 66) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง รายละเอียดเนื้อหาสาระ แผนการสอน สื่อการเรียนการสอน เอกสารความรู้ หนังสือเสริมประสบการณ์ที่จัดทำขึ้น ให้สอดคล้องเฉพาะท้องถิ่น ซึ่งมีความแตกต่างกันเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของตนเอง ชีวิต เศรษฐกิจ อาชีพ และสังคมอย่างลึกซึ้ง

สุมิตร คุณานุกร (2532 : 97) ได้กล่าวว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่น หมายถึง การขยาย หรือปรับหลักสูตรระดับชาติ การขยายหลักสูตรระดับชาติ คือ การนำเอาทั้งจุดหมายและเนื้อหาขยายความจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ซึ่งมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นพอที่ครูจะนำไปสอนได้ ส่วนการปรับหลักสูตรระดับชาติเป็นการนำเอาจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาวิชามาปรับให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม ภูมิศาสตร์และความต้องการของประชาชนในแต่ละเขตการศึกษา

มณฑิชา ชนะสิทธิ์ (2539 : 21) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น หมายถึง การขยายหรือปรับหลักสูตรแม่บท โดยการจัดทำรายละเอียดเนื้อหาสาระ แผนการสอน สื่อการสอน และเอกสารความรู้ต่างๆ เพื่อให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่น ซึ่งจัดทำโดยโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด หรือเขตการศึกษา

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 15-16) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรระดับโรงเรียนควรเปิดโอกาสส่งเสริมให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองของท้องถิ่นในด้านต่างๆ รวมทั้งจะต้องจัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น โดยให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตามความเหมาะสมและได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บท ได้กำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระและกิจกรรมอย่างกว้างๆ ทำให้ทักษะการเรียนการสอนมุ่งเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่เป็นหลักการทั่วไป ไม่สามารถประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับสาระความรู้ตามสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละแห่งได้ทั้งหมด จึงต้องพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด

2. การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีผลกระทบโดยตรงต่อทักษะและการดำเนินชีวิตของคนไทยทั้งในเมืองและชนบทจึงต้องมีหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อปรับสภาพผู้เรียนให้สามารถรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภูมิสำเนาท้องถิ่นของตนเพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาตน ครอบครัว และท้องถิ่นของตน

3. การเรียนรู้ที่ดีควรจะเรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่ไกลตัว เพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถดูดซับได้รวดเร็วกว่า ดังนั้นจึงควรมีหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงตามสภาพเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่นตน ซึ่งจะช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและความผูกพัน รวมทั้งภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

4. หลักสูตรท้องถิ่นสามารถบูรณาการเอาทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอน มีผลให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่นของตน และสามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพได้

วิชัย ประสิทธิ์วิฑูริย์ (2542 : 124) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่น หมายถึง การนำหลักสูตรแกนกลางทั้งเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ที่พัฒนามาจากส่วนกลาง มาปรับขยาย หรือเพิ่มหรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น

นิคม ชมภูหลง (2542 : 13) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การที่ท้องถิ่นปรับปรุงขยายหรือเพิ่มรายละเอียด เนื้อหา สาระ แผนการสอน สู่การเรียนการสอนกิจกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะท้องถิ่นโดยยึดหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทไม่ขัดต่อเจตนารมณ์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของท้องถิ่น

สำลี ทองธิว (2543 : 18) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นหมายถึงดังนี้

1. เนื้อหาสาระ โครงสร้าง การจัดเวลา การบริหารหลักสูตร ซึ่งมาจากความต้องการของคนในท้องถิ่นเป็นสาระ แนวคิด หลักการที่คนในท้องถิ่นให้ความสำคัญ และมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดและการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นนั้นๆ

2. เป็นหลักสูตรที่คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสร้างอย่างเท่าเทียมกับครูและผู้บริหารโรงเรียน

3. เป็นหลักสูตรที่คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการประเมินนักเรียน หรือค้นหาความรู้ทักษะในการเป็นคนในชุมชน

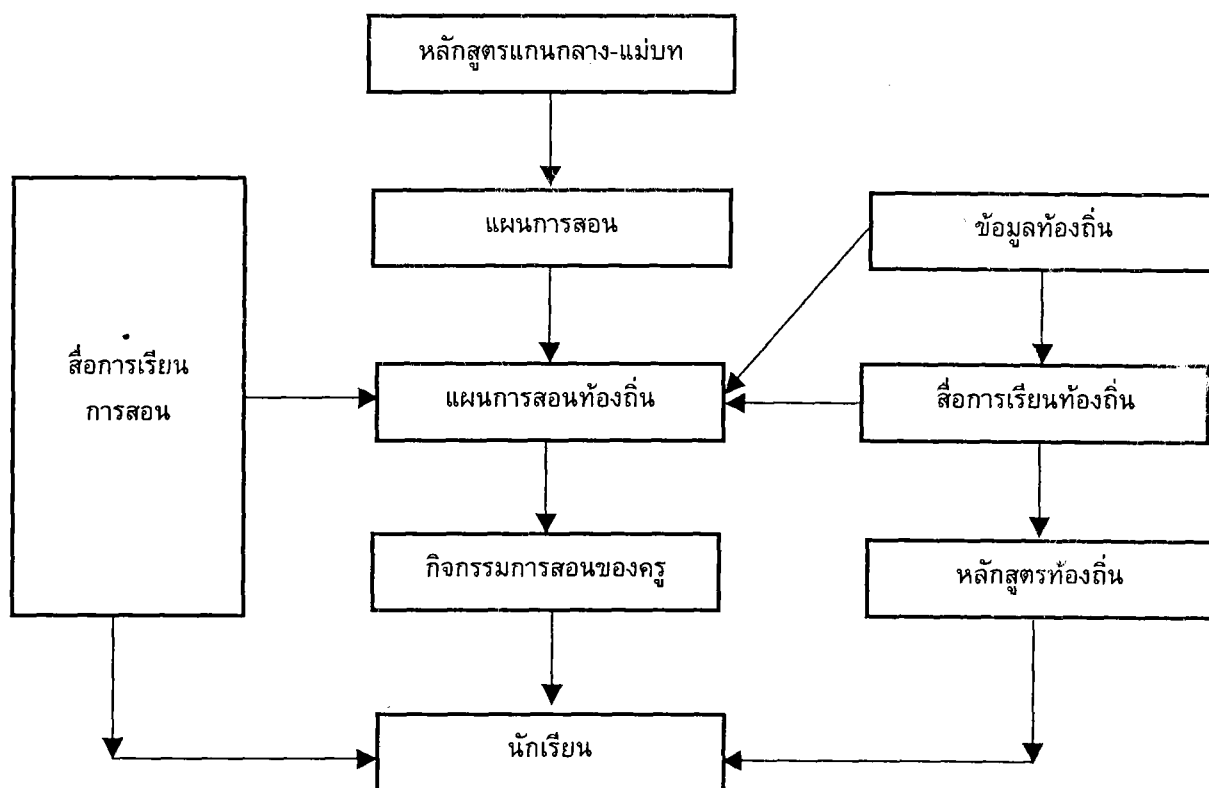
4. เป็นหลักสูตรที่ผสมผสานวัฒนธรรมของท้องถิ่น ความเป็นท้องถิ่น กับความสามารถในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ เป็นการพัฒนาท้องถิ่นในลักษณะพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของท้องถิ่นนั้นๆ

พันธิวิทย์ ยืนยั้ง (2543 : 45) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นว่า เป็นมวลประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียน โดยปรับหลักสูตรแม่บทให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นหรือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับท้องถิ่นชุมชนหนึ่งโดยเฉพาะ โดยการผสมผสานวัฒนธรรมของชุมชนและความเป็นท้องถิ่นในหลักสูตร เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของ

ตนเอง เศรษฐกิจ อาชีพ และสังคมอย่างลึกซึ้ง เป็นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในลักษณะพัฒนาเพื่อความยั่งยืนของท้องถิ่นนั้นๆ อย่างแท้จริง

ขนิษฐา เมืองเชียงหวาน (2544 : 14) หลักสูตรท้องถิ่นหมายถึงหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานำเอาหลักสูตรมาปรับ เพิ่ม ขยาย หรือสร้างหลักสูตรย่อยในระดับท้องถิ่นขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บท เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ท้องถิ่น และเป็นการเรียนรู้ที่นำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

จากแนวความคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่น ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่น หมายถึง กิจกรรมหรือมวลประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียน โดยมีครูและบุคคลในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างและประเมินหลักสูตร มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ได้มาจากความต้องการของบุคคลในท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาจากหลักสูตรแม่บทให้มีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในท้องถิ่นนั้นๆ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้นาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจและสังคม ปลุกฝังให้รักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะฉะนั้นหลักสูตรท้องถิ่นจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแม่บท ดังภาพประกอบ 1 (กรมวิชาการ. 2535 : 61)

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรท้องถิ่น
(กรมวิชาการ. 2535 : 61)

2.2 เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ผ่านมาหลักสูตร ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้กำหนดทิศทางของการจัดการศึกษานั้นมีลักษณะกว้างนักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงตามสภาพสังคมเศรษฐกิจของท้องถิ่นตนเองน้อย และตรงกันข้ามนักเรียนต้องเรียนรู้เรื่องไกลตัว ทำให้นักเรียนไม่รู้จักตนเองและไม่เข้าใจชีวิตตลอดจนมีความรู้สึกที่ดีต่อสังคมชุมชนและเรื่องสิ่งแวดล้อมรอบข้างค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพที่ดีได้ ดังนั้นการปรับและเพิ่มเติมเนื้อหาในหลักสูตรแม่บทให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดไว้อย่างต่าง ๆ กันดังนี้

สัจ จุฑานันท์ (2532 : 311) ได้กล่าวถึงเหตุผลความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่า หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับหลักการของการพัฒนาหลักสูตรได้มากที่สุดด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ตามหลักการของหลักสูตรนั้น หลักสูตรที่สร้างขึ้นจำเป็นจะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสนองความต้องการของสังคมชุมชนที่ใช้หลักสูตรนั้นๆ โดยเหตุนี้หากหลักสูตรที่สร้างขึ้นมีจุดมุ่งหมายสำหรับใช้ในชุมชนแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะก็ย่อมสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมชุมชนนั้นได้มากที่สุด

2. ในการพัฒนาหลักสูตรได้มีการยอมรับความสำคัญของผู้ใช้และให้ผู้ที่ใช้หลักสูตรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรในทางปฏิบัติหากหลักสูตรได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้ใช้ในระดับชุมชนที่ไม่กว้างขวางมากนักก็ย่อมสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ที่ใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรได้

การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและปัญหาของท้องถิ่น เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและผู้เกี่ยวข้องทุกระดับจะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ แต่สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาต้องใช้หลักสูตรที่พัฒนามาจากส่วนกลาง และบังคับใช้เหมือนกันทั่วประเทศ ดังนั้นหลักสูตรควรจะต้องได้รับการปรับให้เข้ากับสภาพกับความต้องการของสังคมชุมชนในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจมีทักษะและเจตคติที่ดีเพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กล่าวโดยสรุปแล้วเหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีดังนี้

1. เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งสนองความต้องการของสังคม และชุมชนที่ใช้หลักสูตรนั้นๆ
2. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่ใช้หลักสูตรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร
3. เป็นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชนในท้องถิ่น
4. หลักสูตรแม่บทมีลักษณะกว้างทั้งด้านเนื้อหาสาระ จุดมุ่งหมาย และกิจกรรมแต่ก็ยังไม่สามารถประมวลเนื้อหาสาระของความรู้ของสภาพท้องถิ่นให้ละเอียดทั้งหมดได้ ท้องถิ่นจึงควรดำเนินการปรับหรือขยายให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนในท้องถิ่นเป็นการพัฒนาหลักสูตรแม่บทให้เอื้ออำนวยต่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มากที่สุด

นิคม ชมภูหลง (2542 : 1) กล่าวว่า สาเหตุที่ต้องมีหลักสูตรท้องถิ่นเพราะการจัดการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงตามสภาพสังคม เศรษฐกิจของท้องถิ่นน้อยแต่ต้องไปเรียนเรื่องไกลตัว ทำให้นักเรียนไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักชีวิต ไม่เข้าใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง ทั้งไม่สามารถนำความรู้มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการดำเนินชีวิตเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีได้

สุรพร บำรุง (2544 : 32) สาเหตุที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพราะการจัดการศึกษาที่ผ่านมาไม่สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ที่แท้จริงของผู้เรียน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สาเหตุที่มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพราะสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาต้องใช้หลักสูตรที่พัฒนามาจากส่วนกลาง และบังคับใช้เหมือนกันทั่วประเทศ ทำให้นักเรียนไม่รู้จักและไม่เข้าใจวิถีชีวิตของตนเองตลอดจนมีความรู้สึกที่ดีต่อสังคมชุมชนหรือเรื่องสิ่งแวดล้อมรอบข้างอย่างแท้จริง และไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียน

2.3 การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

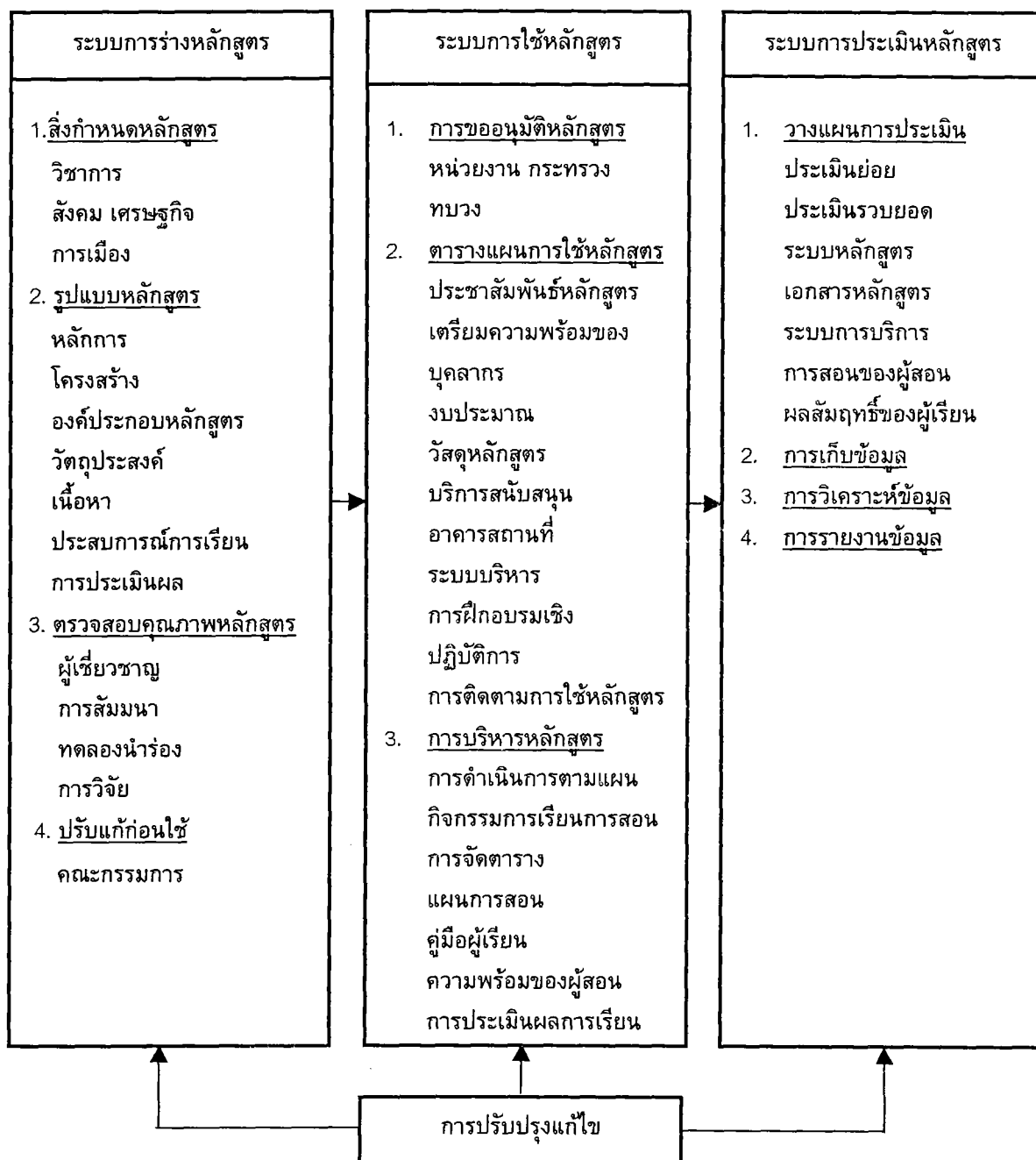
2.3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ดังที่ บีเน เทาเฟอร์ และอเลสซี (Beane, Toepfer, and Alessi. 1986 : 173 – 181) ได้เสนอว่าพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นหลักสำคัญ 3 ด้านคือ

2.3.1.1 พื้นฐานด้านปรัชญา เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลธรรมชาติ ความหมายของชีวิตและค่านิยมจะเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.3.1.2 พื้นฐานทางสังคมวิทยา เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพสังคมในอดีต ปัจจุบันและอนาคต มีความสำคัญต่อการกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับสังคม

2.3.1.3 พื้นฐานทางจิตวิทยา เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เจตคติ พฤติกรรมที่จะทำให้เข้าใจคุณลักษณะของผู้เรียนที่นักพัฒนาหลักสูตรต้องเกี่ยวข้องกับด้วย ทาบา (Taba. 1962 : 16) ได้กล่าวถึงพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่พื้นฐานความคิดรวบยอดเกี่ยวกับหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา การวิเคราะห์สังคม การวิเคราะห์วัฒนธรรม ทฤษฎีการเรียนรู้ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการพัฒนา การถ่ายโยงความรู้ การเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรม ส่วนประกอบของการเรียนรู้และสภาพสาระของการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการที่จะได้ข้อมูลมานั้น บอยเดล (Boydell.1979 : 5-8) ได้เสนอไว้คือการเก็บข้อมูลจากบันทึกการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามและการสังเกต ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชนา เวสารัชช์ (2526 : 6) และ วิเชียร ชิวพิมาย (2528 : 8-10) ที่เสนอไว้ คือการใช้ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การประชุม การวิจัย การสังเกต การบันทึก การประเมินผลการปฏิบัติและการสำรวจความต้องการ

นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533 : 1) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรไว้ 2 ระบบ โดยเริ่มต้นมาจากระบบร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ และระบบการประเมินหลักสูตรโดยที่แต่ละขั้นตอนนั้นมีความเกี่ยวข้องและต่อเนื่องกัน ซึ่งสามารถนำเสนอได้ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533 :23)

สัจด์ อุทรานันท์. (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ 2542 : 139-140 ; อ้างอิงจาก สัจด์ อุทรานันท์ 2532 : 312-314) ได้เสนอวิธีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2 ลักษณะ คือ

1. การปรับหลักสูตรแกนกลางให้มีความเหมาะสมกับหลักสูตรระดับท้องถิ่น เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการมีหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้ประชาชนทั่วประเทศมีมาตรฐานขั้นต่ำทางด้านการศึกษาระดับเดียวกัน การพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้กว้างขวางในระดับประเทศเช่นนี้จึงมีเนื้อหาสาระซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับ

สภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นอยู่บ้าง ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นทำการปรับเนื้อหาของหลักสูตรบางส่วนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นได้

2. การสร้างหลักสูตรย่อยในระดับท้องถิ่นขึ้นมาเสริมหลักสูตรแกนกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายวิชาเลือกในกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ วิชาอาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในกลุ่มประสบการณ์พิเศษของระดับประถมศึกษาหลักสูตรอาชีพในกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพของระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนและท้องถิ่น อาจร่วมกันสร้างหลักสูตรย่อย สำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยการอนุมัติหลักสูตรตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

สำหรับแนวการดำเนินงานตามข้อที่ 1 จะปฏิบัติได้ดีสำหรับผู้สอนเพราะเป็นระดับปฏิบัติการ ย่อมรู้รายละเอียดของเนื้อหาสาระและประสบการณ์ ยังมีประสบการณ์การสอนในท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาหลายปี ยิ่งมองเห็นช่องทางและสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ส่วนแนวดำเนินงานตามข้อที่ 2 ต้องมีข้อมูลอื่นประกอบในการพิจารณาตัดสินใจ ซึ่งมีแนวคิดดังนี้

1. ปัจจัยภายนอก เช่น ตามต้องการของประชาชนและผู้เรียนในท้องถิ่น ความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน แนวโน้มของการพัฒนาในอนาคต แหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ ฯลฯ

2. ปัจจัยภายใน เช่น ความรู้ความเข้าใจการออกแบบหรือสร้างหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร ความรู้ความสามารถในการสอนรายวิชาที่สร้างขึ้นใหม่การเตรียมสถานที่และวัสดุหลักสูตร ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 25-27) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นไว้ 4 ลักษณะดังนี้

1. การปรับปรุงกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริมการพัฒนาในลักษณะนี้จะไม่ตัดและเปลี่ยนแปลงจุดประสงค์คำอธิบาย หรืออธิบายรายวิชา และตามเวลาเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บทมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ เกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

1.2 ศึกษาหลักสูตรแม่บท แล้วกำหนดโครงสร้างและเนื้อหาที่จะสอน

1.3 จัดทำแผนการสอน โดยให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการและเหมาะสมกับ

สภาพท้องถิ่น

2. การปรับหรือเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาวิชาในลักษณะนี้ได้แก่ การเพิ่ม ลด ปรับรายละเอียดเนื้อหา หรือหัวข้อจากคำอธิบายของกลุ่มประสบการณ์หรือคำอธิบายรายวิชา ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรโดยไม่ทำให้จุดประสงค์ และคาบเวลาเรียนเปลี่ยนแปลงแต่ประการใดมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาจุดประสงค์ เนื้อหากิจกรรมและคาบเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในคำอธิบาย หรือคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรแม่บท

2.2 กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาที่จะลดหรือเพิ่ม หรือปรับประเด็นที่ได้ จากการวิเคราะห์

2.3 นำรายละเอียดที่ได้ไปปรับ เข้ากับโครงสร้างของหน่วยของเนื้อหาแต่ละกลุ่มประสบการณ์ หรือรายวิชาสำหรับจัดทำแผนการสอนต่อไป

2.4 พิจารณาปรับแนวกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เพิ่มลดหรือปรับนั้น

3. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การพัฒนาในลักษณะนี้ได้แก่การเลือกใช้ปรับปรุงสื่อที่มีอยู่ และจัดทำสื่อขึ้นมาใหม่เช่น หนังสือเรียนแบบฝึกหัดหนังสือเสริมประสบการณ์ คู่มือการเรียนการสอน มีขั้นตอนดังนี้

3.1 วิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชาและคาบเวลาเรียน

3.2 สํารวจและรวบรวมสื่อ เอกสารหรือหนังสือ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้อง

3.3 วิเคราะห์สื่อ เอกสารหรือหนังสือเพื่อพิจารณาว่าสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้หรือไม่เพียงใด

4. การจัดเนื้อหาหรือรายวิชาใหม่ การพัฒนาในลักษณะนี้ ได้แก่ การจัดเนื้อหาหรือรายวิชาขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้ ต้องไม่ซ้ำซ้อนกับเนื้อหาหรือรายวิชาที่อยู่ในหลักสูตรอยู่ก่อนแล้ว ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มประสบการณ์ หรือกลุ่มวิชาเดียวกัน หรือต่างกลุ่มกันมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาจุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์และโครงสร้างของกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์จากหลักสูตรแม่บท เพื่อใช้เป็นฐานในการพิจารณาจัดทำ

4.2 ศึกษาผลการวิเคราะห์ สภาพที่ควรจะเป็น

4.3 กำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาหรือรายวิชาใหม่

4.4 กำหนดเนื้อหา คาบ เวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา

4.5 ทำเอกสารชี้แจงเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล

4.6 เมื่อท้องถิ่นได้ดำเนินการแล้ว ส่งให้คณะกรรมการศึกษาและวัฒนธรรม พิจารณาอนุมัติ และกระทรวงศึกษาธิการประกาศ จึงจะสามารถใช้ได้

กรมวิชาการ (2536 : 11-12) ได้เสนอวิธีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม สามารถทำได้ทุกกลุ่มประสบการณ์โดยไม่ทำให้จุดประสงค์ เนื้อหา และคาบเวลาเรียนเปลี่ยนแปลงไปจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แม่บท

2. ปรับรายละเอียดของเนื้อหา โดยการลดหรือเพิ่มรายละเอียดของเนื้อหาจากหัวข้อหรือขอบข่ายที่ระบุไว้ในคำอธิบายรายวิชา และต้องไม่ทำให้จุดประสงค์ หัวข้อหรือขอบข่ายเนื้อหาและคาบเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บทเปลี่ยนแปลงไป

3. จัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติม เป็นการพัฒนาหลักสูตรด้วยการจัดทำคำอธิบาย หรือรายวิชาเพิ่มเติมจากที่มีปรากฏในหลักสูตร ทั้งนี้เนื้อหาหรือรายวิชาหรือรายวิชาที่นำขึ้นใหม่จะต้องไม่มีเนื้อหาซ้ำซ้อน เนื้อหาหรือรายวิชาที่มีอยู่ในหลักสูตร

4. เลือกใช้ ปรับปรุง เพิ่มเติมหรือตัดทอนเนื้อหาในหนังสือต่างๆ หรือจัดทำสื่อขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร

5. จัดทำหนังสือเรียน คู่มือครู หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสือแบบฝึกหัดและคู่มือการเรียนการสอน ฯลฯ ขึ้นใหม่ ให้มีรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นและหัวข้อเนื้อหาที่กำหนดไว้ในคำอธิบายหรือคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร

สังต์ อุทรานันท์ (2532 :30) กล่าวถึงวิธีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. ปรับปรุงหลักสูตรกลางให้เข้ากับสภาพของท้องถิ่น

2. สร้างหลักสูตรย่อยในระดับท้องถิ่นขึ้นมาเสริมหลักสูตรกลาง

ทัศนีย์ สุขเมธี (2535 : 55) ได้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสามารถทำได้ในลักษณะ ดังนี้

1. การปรับ หมายถึง การปรับเนื้อหาสาระหรือมวลประสบการณ์ในหลักสูตรแกนกลางให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น

2. การขยาย หมายถึง เนื้อหาใดที่ในท้องถิ่นรู้จักกันดีแล้วก็ควรให้ผู้เรียนได้เรียนลึกลงไปอีก

3. การเพิ่ม หมายถึง เนื้อหาบางเนื้อหา เป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นที่ควรเรียนรู้ แต่คนในท้องถิ่นไม่จำเป็นต้องเรียนรู้

วิไลวรรณ เหมือนชาติ (2538 :) ได้สรุปแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นทำได้ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. การปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม
2. การปรับหรือเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาจากหัวข้อที่กำหนดไว้ในคำอธิบาย หรือคำอธิบายรายวิชา
3. การปรับสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่แล้ว
4. การจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่
5. การจัดทำเนื้อหารายวิชาขึ้นมาใหม่
6. การจัดทำหนังสือเรียน คู่มือครู หนังสือเสริมประสบการณ์ คู่มือการเรียนการสอน หนังสือแบบฝึกหัด ฯลฯ ขึ้นใหม่

วิชย ราษฎร์ศิริ (2524 : 30-31) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสามารถทำได้ดังนี้

1. รับเนื้อหาสาระหรือมวลประสบการณ์ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น

2. ขยายเนื้อหาเรื่องใดที่ท้องถิ่นรู้จักดีแล้ว ควรให้เด็กนักเรียนได้เรียนลึกลงไปอีก

3. เพิ่มเติมเนื้อหาบางเรื่องเป็นเรื่อง เฉพาะของแต่ละท้องถิ่นที่ควรเรียนรู้ แต่ละคนในท้องถิ่นอื่นไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ เช่น ภาษาท้องถิ่นอื่น ประเพณี อาชีพต่างๆ ในท้องถิ่น ฯลฯ

พันวิทย์ ยืนยง (2543 :56) ได้เสนอวิธีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ไว้ดังนี้ คือ

1. ปรับหลักสูตรส่วนกลางให้เข้ากับท้องถิ่น โดยไม่ทำให้จุดประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา และคาบเวลาเรียนเปลี่ยนไป สามารถดำเนินการได้ดังนี้
 - 1.1 ปรับรายละเอียดของเนื้อหาสาระ
 - 1.2 จัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติม
 - 1.3 ปรับ จัดทำใหม่ และ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม
2. สร้างหลักสูตรย่อยในระดับท้องถิ่นเพื่อเสริมหลักสูตรกลางซึ่งเป็นหลักสูตรแม่บท
3. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ในลักษณะหลักสูตรระยะสั้นสำหรับท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะ (โดยไม่มีการหลักสูตรแม่บทเป็นกรอบในการกำหนด)

สุกัญญา ร้อยพิลา (2542 :31) ได้กล่าวถึงลักษณะและวิธีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีดังนี้

1. ปรับรายละเอียดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น
2. จัดทำอธิบาย/รายวิชาขึ้นมาใหม่ รวมทั้งจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนและสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่

จากแนวความคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นต้องดำเนินการทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนและครอบครัวถึงทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นเนื้อหาวิชา และหลักสูตรแม่บทตลอดจนความ

พร้อมของบุคลากรงบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดการที่ดี อันที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างสะดวก และสามารถตรวจสอบคุณภาพได้ทุกขั้นตอน

2.3.2 การร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น องค์ประกอบของหลักสูตรตั้งแต่ วัตถุประสงค์

ขอบเขตของเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยมีรายละเอียดในแต่ละส่วน ดังนี้

2.3.2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทาบา (Taba. 1962 : 267-284) ได้แบ่งวัตถุประสงค์

ของหลักสูตรออกเป็น 2 ประเภท คือ วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา ในส่วนของวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ วัตถุประสงค์เกี่ยวกับความรู้ วัตถุประสงค์เกี่ยวกับความคิด วัตถุประสงค์เกี่ยวกับเจตคติ และวัตถุประสงค์เกี่ยวกับทักษะ สำหรับวัตถุประสงค์เฉพาะวิชานั้น

บลูม คราธวอลล์ และมาเซีย (Bloom, Krathwohl, and Masia. 1979 : 90) ได้แบ่งออกเป็น 3 มิติใหม่ๆ คือ วัตถุประสงค์ด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) วัตถุประสงค์ด้านจิตพิสัย (affective domain) และวัตถุประสงค์ด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain) โดยวัตถุประสงค์ด้านยังแบ่งออกเป็นระดับต่างๆ เช่น วัตถุประสงค์ด้านพุทธิพิสัยเป็นวัตถุประสงค์ที่รวมถึงการเรียนรู้ทางด้านความรู้ ความคิดและการแก้ปัญหาแบ่งออกเป็น 6 ชั้น จากชั้นต่ำไปสู่ชั้นสูง ดังนี้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการประเมินผล วัตถุประสงค์ และการประเมินผล วัตถุประสงค์ด้านจิตพิสัย เป็นวัตถุประสงค์ที่รวมถึงการเรียนรู้ทางด้านทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจและความซาบซึ้ง วัตถุประสงค์ด้านทักษะพิสัย เป็นวัตถุประสงค์ที่รวมถึงการเรียนรู้ทางด้านทักษะในด้านการกระทำการแบ่งวัตถุประสงค์ออกเป็นมิติดังกล่าวเพื่อเป็นการจำแนก

คุณลักษณะออกเป็นด้านๆมีประโยชน์ต่อการพัฒนา คือช่วงขจัดความคลุมเครือในการใช้คำเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับพฤติกรรมในก่อนหรือหลัง จัดลำดับเนื้อหาเกี่ยวโยงและจากง่ายไปยากช่วยให้เกิดความสมดุลในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและต่อการประเมินผลหลักสูตรด้วย

2.3.2.2 การเลือกเนื้อหาวิชา (Taba. 1962 : 267-284) กล่าวถึงการพิจารณาเลือกเนื้อหา

วิชาว่าจะต้องให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาดังนี้

2.3.2.2.1 ความเชื่อถือได้และความสำคัญของเนื้อหา

2.3.2.2.2 สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคม

2.3.2.2.3 มีความสมดุลในความกว้างและลึก

2.3.2.2.4 สนองความต้องการของวัตถุประสงค์ได้หลายๆข้อ

2.3.2.2.5 สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

สมิธ สแตนเลย์ และชอร์ส (Smith, Stanley, and Shores. 1957 : 132) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาเลือกเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

1. เป็นแก่นสารของความรู้ในศาสตร์นั้นๆ หรือไม่
2. มีคุณค่าแก่การเรียนรู้และถ่ายทอดต่อไปหรือไม่
3. มีประโยชน์หรือไม่
4. เป็นที่น่าสนใจแก่ผู้เรียนหรือไม่
5. ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมประชาธิปไตยหรือไม่

2.3.2.3 ในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ชุมพันธ์ ฤกษ์ ฤกษ์ (2530 : 14-15) ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการเลือกกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

2.3.2.3.1 กิจกรรมการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาแต่ละข้อ

2.3.2.3.2 กิจกรรมการเรียนรู้จะต้องเป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน

2.3.2.3.3 กิจกรรมการเรียนรู้จะต้องอยู่ในขอบข่ายความสามารถของผู้เรียน

เหมาะสมกับความรู้และสภาพร่างกายของผู้เรียน

2.3.2.3.4 กิจกรรมการเรียนรู้หลายอย่างอาจนำมาใช้เพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมาย

เพียงข้อเดียว

2.3.2.3.5 กิจกรรมการเรียนรู้เพียงชนิดเดียวอาจนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย

หลายข้อก็ได้

2.3.2.4 การประเมินผล มีความสำคัญและจำเป็นต้องกำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้นำหลักสูตรไปใช้ทราบว่าต้องประเมินอะไรบ้างและจะประเมินอะไรบ้างและจะประเมินอย่างไรจึงจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ชุมพันธ์ ฤกษ์ ฤกษ์ (2530 : 34) กล่าวถึง การประเมินผลว่าเป็นกระบวนการที่ชี้ให้เห็นถึงการบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ระบุไว้ในหลักสูตรและการสอน การประเมินมีส่วนสำคัญ 2 ประการ คือ

2.3.2.4.1 การประเมินผลจะต้องวัดพฤติกรรมของผู้เรียนเพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษา

2.3.2.4.2 การประเมินผลจำเป็นต้องประเมินมากกว่าหนึ่งครั้งเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงการประเมินผลแบบการค้นพบ เป็นการพยายามค้นหาว่าสิ่งที่คาดหวังจากการพัฒนาหลักสูตรว่าเกิดขึ้นหรือไม่จากข้อมูลที่หาได้ เช่น การใช้แบบสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้ทดสอบ การประเมินผลตนเอง การดูผลงานและการประเมินเพื่อดูประสิทธิภาพของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติงานองค์การผลผลิต ปฏิบัติการของผู้เรียน

2.3.3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรระดับท้องถิ่น หลังจากร่างหลักสูตรเรียบร้อยแล้วควรที่จะได้รับการตรวจสอบและประเมินผลก่อนนำไปใช้ เพื่อจะได้ทราบข้อบกพร่องและการปรับปรุงแก้ไข การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรนี้มีหลายวิธีการ สัต อูทรานนท์ (2528 : 246) ได้เสนอไว้ดังนี้

2.3.3.1 การตรวจสอบเอกสารหลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

2.3.3.1.1 การตรวจสอบเอกสารหลักสูตรโดยนักพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นผู้ร่างหลักสูตรเป็นการศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบอย่างละเอียดภายหลังการเขียนหลักสูตรเสร็จสิ้นแล้ว

2.3.3.1.2 การตรวจสอบเอกสารโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับหลักสูตร โดยอาจใช้การแสดงความคิดเห็นตามปกติหรือใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เข้าร่วมด้วย

2.3.3.2 การทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่างอาจเป็นลักษณะโครงการนำร่องเพื่อศึกษาข้อบกพร่องของหลักสูตร ความเหมาะสมเมื่อใช้กลุ่มตัวอย่างจริง

2.3.3.3 การวิเคราะห์หลักสูตรโดยใช้เทคนิคปุชองค์ (Puisance Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิควิเคราะห์คุณค่าของหลักสูตรที่สร้างขึ้น โดยพิจารณาว่าส่วนประกอบของหลักสูตรทั้ง 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลมีคุณค่าเพียงใด

จะเห็นได้ว่าวิธีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรมีหลายวิธี แต่ส่วนใหญ่ นักวิชาการที่ทำการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมมักจะใช้วิธีวิจัยเชิงทดลองในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร (สมคิด เมตไตรพันธ์ 2530 : 159-169 ; ประกอบ คุณารักษ์ 2531 : 51 ; สุชาติ ลีตระกูล 2532 : 86-87)

2.3.4 การทดลองใช้หลักสูตรหลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นกระบวนการที่สำคัญเพราะเป็นกิจกรรมที่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง วอร์เทน และแซนเดอร์ส (Worthen and Sanders. 1973 : 19) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินไว้ว่าการประเมินมีลักษณะเป็นกระบวนการในการกำหนดคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยวิธีการหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของผลผลิต วิธีการ จุดมุ่งหมายและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ โดยเน้นในเรื่องการตัดสินใจคุณค่าสิ่งดังกล่าว

2.3.5 การประเมินหลักสูตรหลักสูตรระดับท้องถิ่น การประเมินผลหลักสูตรจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การใช้เทคนิคและเครื่องมือการประเมินที่เหมาะสม วิชัย วงษ์ใหญ่ (2539 : 34-40) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการประเมินหลักสูตรไว้ 2 ลักษณะ คือ

2.3.5.1 การประเมินก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ กล่าวคือ ภายหลังจากการร่างหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้จะต้องตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เพื่อศึกษาความเป็นไปพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขบางส่วนก่อนนำไปใช้จริง การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรทำได้หลายวิธี เช่น ใช้วิธีการประชุมสัมมนาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์วิจัยเอกสารหลักสูตรในแต่ละระยะอย่างมีระบบ เป็นต้น เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาสังเคราะห์สำหรับการปรับปรุงแก้ไขก่อนจะนำไปใช้ต่อไป ซึ่งทำให้การปรับแก้ไขหลักสูตรเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ในการสังเคราะห์ข้อมูลควรทบทวนพิจารณาให้รอบคอบว่า ข้อมูลนี้จะนำไปใช้ปรับแก้ในส่วนใดของหลักสูตร

2.3.5.2 การประเมินจากการนำหลักสูตรไปใช้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อดูว่าหลักสูตรเมื่อนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ผลเพียงใด บรรลุจุดประสงค์หรือไม่ มีข้อดีข้อเสียในวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างไรเพื่อจะได้หาทางปรับปรุงหลักสูตรหากพบสิ่งบกพร่อง นอกจากการประเมินหลักสูตรแล้วยังช่วยในการตัดสินใจของฝ่ายบริหารว่าควรจะใช้หลักสูตรนี้ต่อไปหรือไม่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 217-221) ได้เสนอแนวทางการประเมินหลักสูตรไว้ 3 ระยะคือ

1. ระยะก่อนโครงการ ขั้นตอน การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. ระยะระหว่างโครงการ ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้
3. ระยะหลังโครงการ ขั้นตอนประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

วิชัย ดิสสระ (2535 : 114) กล่าวว่า โดยทั่วไปการประเมินหลักสูตรมักมีจุดมุ่งหมายเพียงอย่างเดียว คือการพิจารณาคุณค่าหรือค่านิยม (Worth of Value) ของหลักสูตร แต่ผลของการประเมินหลักสูตรนั้นมีบทบาทสำคัญหลายประการ กล่าวคือ

1. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

การหาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนนับว่าเป็นที่ค้นเคยของคณะครูอาจารย์ ผู้บริหารโดยใช้แบบทดสอบชนิดต่างๆ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดทั้งการนำเอาผลจากแนวการสอนเหล่านั้น ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ เพื่อหาระดับความสามารถของนักเรียน

2. ประสิทธิภาพของหลักสูตร

เป็นการประเมินคุณค่าของหลักสูตรโดยตรง เป็นการพิจารณาว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ นั้น เมื่อนำไปใช้แล้วบรรลุตามจุดมุ่งหมายถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร จุดมุ่งหมายนั้นเที่ยงตรง และเหมาะสมกับระดับและกลุ่มนักเรียนที่เรียนหรือไม่ กระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาวิชา วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่เลือกสรรมานั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร

3. การตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีที่สุด

บทบาทของการประเมินหลักสูตร ที่มีผลต่อการตัดสินใจ หาทางเลือกที่ดีที่สุด เป็นการช่วยให้ผู้บริหารสามารถพิจารณาหาทางเลือกที่ดี ในการบริหารงานตลอดทั้งกิจกรรมและภาระกิจต่างๆ ภายในโรงเรียน ผลของการประเมินจะทำให้ เราทราบถึงประสิทธิภาพของการบริหารงานว่ามีมากน้อยแค่ไหน อย่างไร

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2527 : 258) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร โดยใช้ผลจากการวินิจฉัยในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่จะประเมินเพื่อนำมาพิจารณาร่วมกันและสรุปว่าจะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้นมีคุณภาพได้ผลตามที่วัตถุประสงค์วางไว้ หรือต้องปรับปรุงแก้ไขโดยมีจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร 2 ประการคือ

1. การประเมินเพื่อปรับปรุงหลักสูตร คือ การประเมินระหว่างการศึกษาปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร โดยมีการวัดเป็นระยะๆ ในระหว่างการศึกษาทดลองใช้หลักสูตร แล้วนำเอาผลมาประเมินว่าแต่ละขั้นตอนของหลักสูตรมีความเหมาะสม และสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

2. การประเมินเพื่อสรุปว่า คุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่นเพียงใดควรจะใช้ต่อไปหรือควรยกเลิกทั้งหมดหรืออาจเลิกเพียงบางส่วนและปรับปรุงแก้ไขส่วนใด (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2527 : 227 ; สันต์ ธรรมบำรุง. 2527 : 175)

ขั้นตอนการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การประเมินจุดมุ่งหมายในระดับต่างๆ ได้แก่จุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตร จุดมุ่งหมายเฉพาะวิชา และจุดมุ่งหมายในการเรียน เพื่อดูว่าจุดมุ่งหมายเหล่านี้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียน และสภาพแวดล้อมหรือไม่เพียงใด

2. การประเมินของโรงเรียนทั้งระบบการประเมินโครงการต่างๆ ที่จะช่วยให้ทราบว่าการใช้หลักสูตรบรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เช่น การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนในการใช้หลักสูตร การดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน การจัดเตรียมงบประมาณ การฝึกอบรม ฯลฯ ได้กระทำไปมากน้อยเพียงใด และโครงการที่ได้กระทำไปมีประสิทธิภาพเพียงใด

3. การประเมินการเลือกเนื้อหาสาระของวิชา การเลือกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ได้จัดและดำเนินไปเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และการจัดประสบการณ์ได้สัดส่วนครบทุกด้าน และมีความเหมาะสมหรือไม่

4. การประเมินการสอน เป็นการประเมินเพื่อดูการสอนของครู ว่าดำเนินไปโดยยึดถือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ ดูการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูจะบ่งชี้ว่า กระบวนการเรียนการสอนได้ดำเนินการไปสู่ความมุ่งหมาย ของหลักสูตรเพียงใด

5. การประเมินโครงการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินในโครงการการดำเนินงานการใช้หลักสูตรถึงแม้ว่าแต่ละโครงการ ได้วางแผนงาน และขั้นตอนไว้อย่างดีแล้วก็ตามแต่การดำเนินงานอาจมีข้อผิดพลาดได้ ดังนั้นจึงต้องมีการประเมินผลโครงการเพื่อการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม การประเมินหลักสูตรต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตร เพราะการวิเคราะห์หลักสูตร เพราะการวิเคราะห์หลักสูตรเป็นการศึกษารายละเอียดอย่างมีระบบ มีหลักเกณฑ์ มีเทคนิค ด้วยความระมัดระวังมีเหตุมีผลให้ความสนใจต่อรายละเอียด ในการวางแผนอย่างเป็นระบบที่ชัดเจนโดยรวบรวมข้อมูลให้มากที่สุด ก่อนตัดสินใจ

การวิเคราะห์หลักสูตรเชิงระบบนั้น ควรศึกษาระบบที่ใช้การวิเคราะห์อย่างแน่นอนเพราะระบบที่ใช้วิเคราะห์นั้น ขึ้นอยู่กับทักษะของผู้วิเคราะห์ ปัญหาและความเข้าใจที่มีต่อโครงสร้างลักษณะของปัญหานั้นสำคัญมาก กรอบการวิเคราะห์เชิงระบบนั้นมีปัญหาเฉพาะเรื่องกรอบการวิเคราะห์หลักสูตรจึงไม่อาจกำหนดให้มีลักษณะที่ใช้ได้ทุกเหตุการณ์และโอกาส แต่อาจกำหนดไว้เมื่อมีการระบุประเด็นปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ก่อนขั้นตอนของการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อแสวงหาวิธีการที่ดีคือ

1. รวบรวมข้อมูล
2. ระบุปัญหาทั้งหมดอย่างชัดเจน
3. ค้นหาข้อสรุปอื่นๆที่เป็นไปได้
4. ตัดสินใจเลือกประเด็นปัญหา
5. เลือกวิธีแก้ไขปัญหาคือดีที่สุด
6. ปฏิบัติตามข้อสรุป

7. ประมวลผลตรวจสอบวิธีการ

สำหรับการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อการประเมิน กำหนดกรอบวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การประเมินเอกสารหลักสูตร
2. การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร
3. การประเมินผลผลิต ของหลักสูตร
4. การประเมินระบบหลักสูตร หรือการประเมินโครงการทั้งหมด

การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้จริง มีรูปแบบประเมินหลายวิธี แต่ที่จะขอกล่าวรูปแบบการประเมินหลักสูตรด้วยการวิเคราะห์ ระบบที่เรียกว่า CIPP (The CIPP Model of Evaluation) นั้นคือ

การพิจารณาจุดประสงค์ของการประเมินหลักสูตร โดยพยายามรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ก่อนการดำเนินงานต่างๆซึ่งต้องอาศัยการวิเคราะห์ระบบมาช่วย เพื่อจะทำให้การประเมินนั้นๆมีความชัดเจนขึ้น รูปแบบการประเมินแบบซีพีพีประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ (วิชัย วงศ์ใหญ่, 2537 : 253)

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context) หมายถึงสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม

ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ที่เป็นตัวการสำคัญในการโน้มน้า ในการพัฒนาหลักสูตรเพราะสภาพแวดล้อมเป็นตัวกำกับ และมีอิทธิพลต่อกิจกรรมที่เกิดขึ้นเสมอ การประเมินสภาวะแวดล้อมจะทำให้ทราบทิศทาง และช่วยในการกำหนดจุดมุ่งหมาย สิ่งที่ต้องประเมินได้แก่

- 1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 1.2 โครงสร้างหลักสูตร
- 1.3 สภาพแวดล้อมของชุมชน
- 1.4 สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input) หมายถึงการศึกษาองค์ประกอบจะนำไปสู่ระบบ หรือ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร เช่น ผู้เรียนได้แก่ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ ทักษะ และสภาพแวดล้อม ทางครอบครัว ก่อนที่จะนำเข้าสู่กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนอกจากตัวผู้เรียนแล้วยังมีครูผู้สอน งบประมาณ สื่อ อุปกรณ์จะประเมินเรื่องใดควรมีกรอบประเมินชัดเจน สิ่งที่ต้องประเมินได้แก่

2.1 บุคลากร เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน

2.2 เอกสาร เช่น เอกสารหลักสูตร

2.3 วัสดุอุปกรณ์

2.4 งบประมาณ

2.5 เวลาและเทคนิควิธีการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process) หมายถึงการประเมินปฏิบัติการกิจกรรมต่างๆเป็นไปตาม จุดประสงค์ ได้มากน้อยเพียงใด สิ่งที่ต้องประเมิน ได้แก่

3.1 การจัดทำแผนการสอน กำหนดการสอน ตารางสอน บันทึกการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

4. การประเมินผลผลิต (Product)) หมายถึงการประเมินผลผลิต และผลกระทบของหลักสูตรว่า ได้ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เป็นการตัดสินใจเพื่อเริ่มวงจรการประเมินใหม่การประเมินส่วนนี้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ทางสติปัญญาร่างกายและเจตคติได้เปลี่ยนแปลงไปตามความคาดหวัง ของหลักสูตรหรือไม่ประการใด โดยเปรียบเทียบกับผลก่อนที่จะได้รับการจัดกระทำหรือกระบวนการนั่นเอง สิ่ง ที่ควรประเมินได้แก่

4.1 พฤติกรรมของผู้เรียนในด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะกระบวนการ

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.3 การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้

4.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์

อัศรโยธิน นากรณ์ (2541 : 44) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่ซับซ้อน ผู้ ประเมินจะต้องใช้ความรู้ความสามารถและวิสัยทัศน์อันกว้างไกลในเรื่องที่จะประเมินว่าจะทำการประเมินตรง จุดใด มีแนวคิดการประเมินหลักสูตรดังนี้

1. กำหนดรูปแบบและจุดประสงค์ของการประเมินให้ชัดเจน

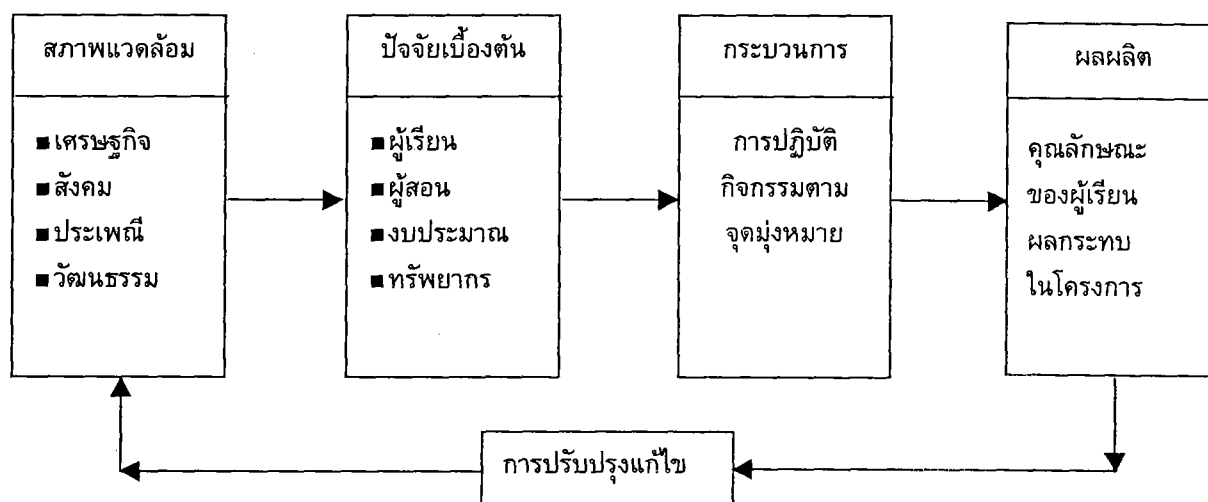
2. รวบรวมข้อมูลที่เป็นสำหรับการประเมินหลักสูตรให้มาก

3. กำหนดเกณฑ์ และเครื่องมือในการประเมินอย่างรอบคอบ

4. วิเคราะห์ผลการประเมินอย่างระมัดระวังและเที่ยงตรง

5. นำผลการประเมินหลักสูตร ไปพัฒนาหลักสูตรต่อไป

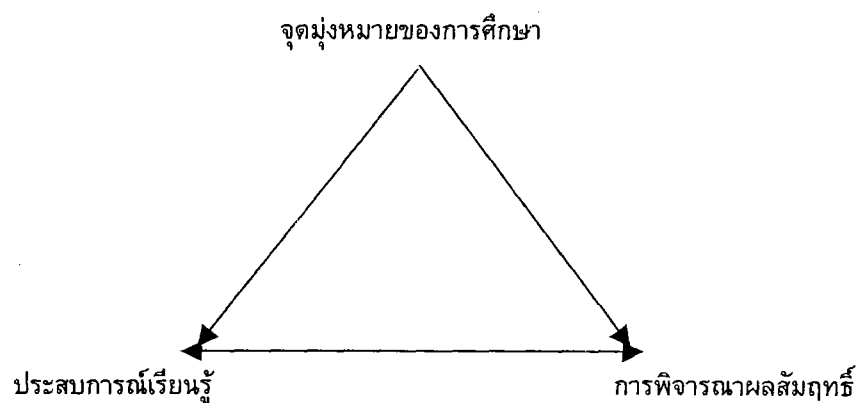
สำหรับการประเมินหลักสูตรด้วยการวิเคราะห์ระบบคือ Cipp Model มีดังนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงรูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบ CIPP Model

รูปแบบการประเมินหลักสูตร ในต่างประเทศมีดังนี้คือ

1. รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Model of Evaluation) ไทเลอร์ (Tyler. 1950 : 110 - 125) เป็นผู้วางรากฐานการประเมินผลหลักสูตรนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1930 และได้ให้คำนิยามของการศึกษาว่า "การศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม" ดังนั้นการประเมินผลหลักสูตรจึงเป็นการเปรียบเทียบว่า พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่ากระบวนการจัดการศึกษานั้นประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา ประสบการณ์เรียนรู้และการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ ซึ่งทั้ง 3 ส่วนนี้จะมีความสัมพันธ์กัน ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แสดงรูปแบบการประเมินของไทเลอร์

จากภาพประกอบ 4 แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษาตามแนวคิดของ ไทเลอร์ ตามแนวคิดพื้นฐานของการจัดหลักสูตรก็คือ ผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องสามารถวางจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ว่าต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนหรือมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร บทบาทของการประเมินหลักสูตรจึงอยู่ที่การดูแลผลผลิตของหลักสูตรว่า ตรงตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ แนวคิดของไทเลอร์ ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model)

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ ถือว่าการประเมินผลหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งได้เสนอขั้นตอนการเรียนการสอนและการประเมินผลดังนี้

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายอย่างกว้างๆ โดยการวิเคราะห์ทรัพยากรของจุดมุ่งหมาย คือ นักเรียน สังคม เนื้อหาสาระ และขอบเขตของจุดมุ่งหมาย คือจิตวิทยาการเรียนรู้ และปรัชญาการศึกษา

1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน เฉพาะเจาะจง ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมที่ต้องการวัดในภายหลัง

1.3 กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

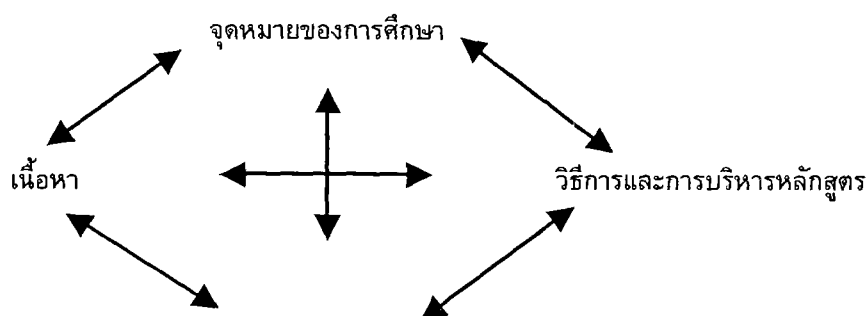
1.4 เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม ที่จะทำให้อาณาหรือประสบการณ์ที่วางไว้ประสบความสำเร็จ

1.5 ประเมินผลโดยการตัดสินด้วยการวัดผลทางการศึกษาหรือการทดสอบสัมฤทธิ์ผลในการเรียน

1.6 ถ้าไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้จะต้องมีการตัดสินใจที่จะยกเลิก หรือปรับปรุงหลักสูตรนั้น แต่ถ้าบรรลุตามจุดมุ่งหมายก็อาจจะใช้ผลสะท้อนกลับ (Feedback) ของหลักสูตรนั้นเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการกำหนดจุดมุ่งหมาย หรือใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณค่าของหลักสูตร

การประเมินตามขั้นตอนของไทเลอร์ จึงเป็นกระบวนการเวียนกลับ (Recurring Process) นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงข้อแก้ไข หรือปรับปรุงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ประเมินนั้นก็ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงวิธีการในการประเมินด้วย (Worthen and Sanders. 1973 : 156) การประเมินผลแบบนี้จึงมีลักษณะเป็นการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินผลย่อย (Formative Evaluation)

2. รูปแบบการประเมินของทาบ (Taba's Model of Evaluation) ทาบ (Taba. 1962 : 413-444) นักพัฒนาหลักสูตรชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งที่ด้านกาพัฒนาหลักสูตร ได้แสดงรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรโดยอธิบายการประเมินผลว่าเป็นการพิจารณาขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนาหลักสูตรว่ามีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการศึกษาที่ตั้งไว้หรือไม่เช่นเดียวกับไทเลอร์ แต่แยกพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แสดงรูปแบบการประเมินของทาบ

3 รูปแบบการประเมินของสครีฟเวน (Scriven's Model of Evaluation) สครีฟเวน (Scriven, 1980 :106) เสนอลักษณะของการประเมินผลหลักสูตรไว้ 4 ลักษณะ คือ

3.1 การประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่ใช้หลักสูตรอยู่ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

3.2 การประเมินผลรวบยอด (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดกระบวนการใช้หลักสูตรแล้ว เพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตร

3.3 การประเมินผลภายใน (Intrinsic Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ภายในตัวของมันเอง เช่น การประเมินเนื้อหา จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร ฯลฯ เป็นต้น

3.4 การประเมินผลสำเร็จ (Pay - off Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดจากสิ่งต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร เช่น การประเมินผลที่เกิดจากการสอนของครูที่มีต่อนักเรียน

การประเมินผลทั้ง 4 ส่วน ที่สครีฟเวน เสนอมามีความสัมพันธ์กันดังภาพประกอบ 6 ดังนี้

ลักษณะการประเมิน	การประเมินภายใน	การประเมินผลสำเร็จ
การประเมินย่อย	ตัดสินความสมบูรณ์ของเนื้อหา โครงสร้าง และลำดับของเนื้อหา	ตัดสินผลที่เกิดระหว่างที่ดำเนินการ
การประเมินรวม	ตัดสินขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับวัสดุ ต่างๆ	ตัดสินผลที่เกิดขึ้นเป็นครั้งสุดท้าย

ภาพประกอบ 6 แสดงรูปแบบการประเมินของ สครีฟเวน

จุดเด่นที่สำคัญของการประเมินผลโดยยึดเป้าหมายของสครีฟเวน ก็คือ เป็นการประเมินผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรที่คาดหวังไว้ และไม่คาดหวังไว้ เป็นการขยายแนวคิดของไทเลอร์ แต่สครีฟเวน ก็ได้เสนอแนะอะไรเกี่ยวกับวิธีการประเมินองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร จึงเป็นแต่เพียงการเสนอรูปแบบรวมๆ ของการประเมินผลตามทัศนะของเขาเท่านั้น

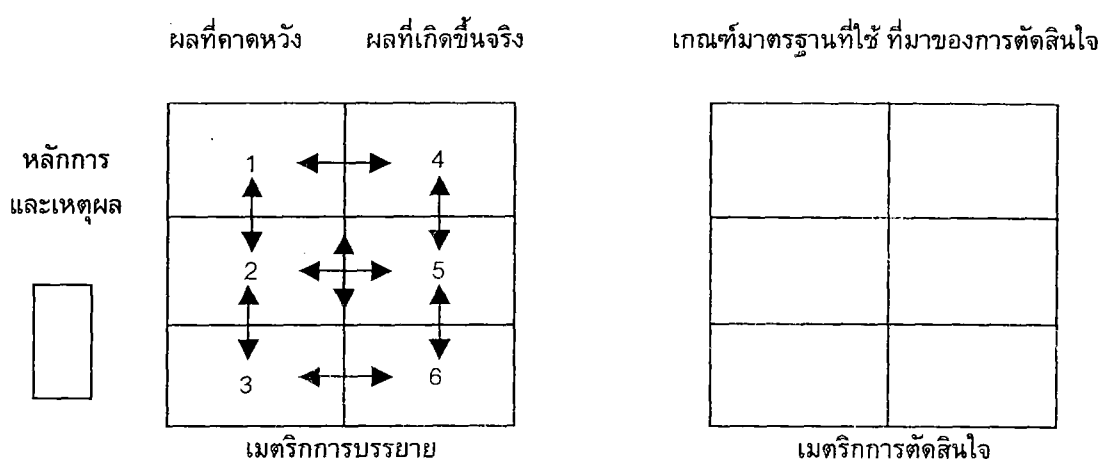
4.รูปแบบการประเมินของสเตค (Stake's Countenance Model) สเตค (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2528 : 156 อ้างอิงจาก Stake, 1973 : 106-128) ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า เป็นการบรรยายเพื่อตัดสินคุณค่าโปรแกรมการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องการบรรยายสิ่งที่จะถูกประเมิน โดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินค่า ดังนั้นจะเห็นว่าการประเมินทางการศึกษาตามแนวคิดนี้จะประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก 2 ประการ คือ บรรยาย (Description) และการตัดสินใจ (Judgement) นั่นคือการบรรยายจะเป็นการอธิบายลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ด้วยวิธีต่างๆ ส่วนการตัดสินใจก็จะต้องมีเกณฑ์มาตรฐาน (Standard) ในการเปรียบเทียบแต่เนื่องจากแหล่งข้อมูลมีมากมาย และวิธีการเก็บข้อมูลมีหลายวิธี จึงเป็นหน้าที่ของผู้ประเมินจะต้องรวบรวมข้อมูลที่แท้จริงให้ได้ เขาจึงเสนอว่า ข้อมูลที่ควรพิจารณาในการประเมินผลหลักสูตรมี 3 ชนิด ด้วยกัน คือ

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น (Antecedents) ได้แก่ สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตร เช่น บุคลิกและนิสัยของนักเรียนและครู เนื้อหาสาระของหลักสูตร สื่อการเรียน สภาพแวดล้อม ชุมชน เป็นต้น

4.2 กระบวนการ (Transection) ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน เช่น เวลา การจัดลำดับ ประสบการณ์ บรรยากาศของชั้นเรียน เป็นต้น

4.3 ผลผลิต (Outcome) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทัศนคติของนักเรียน ผลที่มีต่อครูและสถาบัน เป็นต้น (worthen and sanders. 1973 : 112-113)

จากข้อมูลที่เกิดขึ้นมา 3 ชนิด ผู้ประเมินจะต้องแยกเป็น 4 ประเภท คือ ผลที่คาดหวัง (Intents) ผลที่เกิดขึ้นจริง (Observations) มาตรฐานที่ใช้ (Standards) และที่มาจาก การตัดสินใจ (Judgement) ซึ่งรูปแบบการประเมินของสเตคเป็นดังนี้

ภาพประกอบ 7 แสดงรูปแบบการประเมินของ สเตค

1. หลักการและเหตุผล (Rationale) เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงปรัชญาและจุดมุ่งหมายพื้นฐานของ โปรแกรม อาจจะเขียนหรือไม่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ หลักการและเหตุผลนี้เป็นพื้นฐานในการกำหนด สิ่งที่ต้องการ (Intents)

2. เมตริกการบรรยาย (Description Matrix) คือส่วนที่ใช้บรรยายภาพรวมของข้อมูลที่ได้ จากการประเมิน เมตริกนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน

2.1 ผลที่คาดหวัง ซึ่งครอบคลุมนโยบายและองค์ประกอบทั้งหมด

2.2 ผลที่เกิดขึ้นจริง

3. เมตริกการตัดสินใจ (Judgement Matrix) หมายถึง ส่วนของการตัดสินใจคุณค่าหรือ คุณภาพของโปรแกรมทางการศึกษา โดยนักประเมินจะมีบทบาทในการตัดสินใจซึ่งถือว่าเป็นผู้เหมาะสมที่สุด เมตริกนี้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ

3.1 มาตรฐานที่ใช้ (Standard) ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าโปรแกรมทางการศึกษาที่จะ ประเมินนั้นมีคุณภาพ หรือบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาหรือไม่ และมาตรฐานที่ใช้นี้แบ่งได้ 2 ชนิด คือ

3.1.1 มาตรฐานสมบูรณ์ (Absolute Standards) เป็นเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นตาม ความคิดของบุคคล ซึ่งอาจใช้มากกว่าหนึ่งเกณฑ์ก็ได้

3.1.2 มาตรฐานสัมพัทธ์ (Relative Standards) เป็นเกณฑ์ที่ยึดเอาลักษณะของโปรแกรมใดโปรแกรมหนึ่งมาเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ

3.1.3 ที่มาของการตัดสินใจ (Judgement) เป็นขั้นที่พิจารณาว่าโปรแกรมทางการศึกษามีคุณภาพเพียงใด มีข้อดีข้อเสียอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะได้พัฒนาแก้ไขหรือยกเลิก ซึ่งการตัดสินใจต้องอาศัยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้กับมาตรฐานที่ใช้ ลักษณะของการเปรียบเทียบจะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

3.1.3.1 การเปรียบเทียบสัมบูรณ์ (Absolute Comparison) หมายถึง การเปรียบเทียบข้อมูลเชิงบรรยายของโปรแกรมที่ต้องการประเมินกับมาตรฐานสัมบูรณ์โดยพิจารณาสิ่งที่เป็นจริง กระบวนการ และผลผลิตตามลำดับ

3.1.3.2 การเปรียบเทียบสัมพัทธ์ (Relative Comparison) หมายถึง การเปรียบเทียบข้อมูลเชิงบรรยายของโปรแกรม ที่ต้องการประเมินกับข้อมูลเชิงบรรยายของโปรแกรมที่เป็นมาตรฐานสัมพัทธ์ (worthen and sanders, 1973 : 113-125)

สำหรับวิธีการในการประเมินตามแนวนั้น ผู้ประเมินต้องพิจารณาข้อมูลเพื่อการอธิบายก่อน คือ ต้องมีการศึกษาความสอดคล้องระหว่างผลที่คาดหวังกับผลที่เกิดขึ้นจริงและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิตเมื่อใดผลอย่างไรแล้วจึงเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้และมาตรฐานที่คาดว่าจะให้เกิดขึ้นแล้วจึงตัดสินใจ นั่นคือ จากแผนภูมิตั้งแต่ช่องที่ 1-6 ผู้ประเมินต้องพิจารณาข้อมูลใน 2 แนว คือ ในแนวตั้ง ได้แก่ ช่อง 1-2-3 และ 5-6-7 ควรมีความสัมพันธ์กัน เพื่อดูว่าปัจจัยเบื้องต้นอำนวยความสะดวกหรือไม่ และในแนวนอน ได้แก่ ช่อง 1-4, 2-5 และ 3-6 ต้องมีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้เพื่อต้องการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติจริง ๆ ในแต่ละส่วนตามแนวนั้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่คาดหวังไว้หรือไม่ประการใด และต้องมีการปรับปรุงในส่วนใดบ้าง

5. รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (The CIPP Model of Evaluation) สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam 1968 : 128-150) ได้เสนอรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ เพื่อใช้ในการประเมินทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน คือ

5.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) คือการประเมินสภาพแวดล้อมและความต้องการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินจะช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนงาน นโยบาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการอื่นๆ

5.2 การประเมินตัวป้อนเข้า (Input Evaluation) คือการประเมินปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนหรือปัจจัยที่เป็นตัวทำให้เกิดวิธีการที่จะนำมาใช้ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุประสงค์ที่ต้องการการประเมินผลในส่วนนี้เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจว่าระบบโครงสร้างต่างๆ ของหลักสูตร รวมทั้งวิธีการและระบบการบริหารงานของหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรจะใช้วิธีการใดที่เหมาะสมกว่า

5.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) คือการประเมินกระบวนการของหลักสูตรในด้านของการพัฒนาการเรียนการสอน และเนื้อหาวิชาภายในและภายนอกห้องเรียนการประเมินในส่วนนี้จะใช้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจดำเนินการปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดไว้แล้ว

5.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) คือการประเมินผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรตามวิธีการและแนวทางการดำเนินการสอนตามที่ได้ตัดสินใจแล้ว การประเมินผลส่วนนี้เพื่อช่วยในการตัดสินใจ

เกี่ยวกับการปรับปรุงข้อบกพร่องของการวางแผน การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ว่าจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง และเมื่อดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแล้วจะต้องทำการประเมินกระบวนการเดิมเช่นนี้อีก เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

การประเมินตามแนวคิดนี้จะต้องทำการประเมินเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการศึกษาที่ต้องอาศัยข้อมูลมาปรับปรุงตลอดเวลา

รูปแบบในการประเมินจะเป็นเครื่องชี้ทิศทางว่า การประเมินจะเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง ผู้ประเมินจะต้องทำอะไรบ้าง ผู้ประเมินจะต้องทำอะไรก่อนหลังกันอย่างไร อย่างไรก็ดีในการเลือกใช้แบบหรือรูปแบบในการประเมินจะต้องเลือกให้สอดคล้องกับความจำเป็น หรือความต้องการของผลการประเมิน รูปแบบของการประเมินแบบนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. รูปแบบที่ยึดจุดหมายเป็นหลัก (Goal-attainment Model) รูปแบบนี้เน้นประเมินตามจุดหมาย เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก
2. รูปแบบการตัดสินคุณค่า (Judgmental Model) เป็นรูปแบบที่ต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่าโดยอาศัยเกณฑ์ภายในและเกณฑ์ภายนอก
3. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision Model) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร

จากรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปแนวคิดในการประเมินหลักสูตรได้ ดังนี้

รูปแบบของไทเลอร์ เป็นการประเมินตามจุดประสงค์ หรือยึดเอาความสำเร็จของจุดประสงค์เป็นหลัก

รูปแบบของสคริฟเวนนั้นประเมินโดยไม่ยึดเป้าหมาย เป็นการประเมินผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นจริงๆ ทั้งที่คาดหวังไว้และไม่ได้คาดหวังไว้

รูปแบบของสเตกั้นเป็นการประเมินความสอดคล้องของสิ่งที่เป็นจริงกับสิ่งที่ควรเป็นและการประเมินความเกี่ยวพันขององค์ประกอบต่างๆ

รูปแบบของชิปปี้ เป็นการประเมินองค์ประกอบต่างๆ โดยแบ่งเป็นการประเมินภาวะแวดล้อม สิ่งป้อนเข้า กระบวนการและผลผลิต

จากแนวคิดและตัวแบบการประเมินผลการใช้หลักสูตรดังกล่าว สรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรจำแนกได้เป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งเป็นการประเมินโครงสร้างของหลักสูตรโดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินคุณค่าของหลักสูตร ซึ่งตัวแบบการประเมินนั้นจะใช้ตัวแบบที่ยึดหลักเกณฑ์เป็นหลัก เช่น การประเมินจุดหมายของหลักสูตร ใช้สภาพปัญหาและความจำเป็นหลักพิจารณาการประเมินเนื้อหาหลักสูตร ใช้การพิจารณาจุดหมายเชิงพฤติกรรมเป็นเกณฑ์ เป็นต้น ลักษณะของการประเมินนี้ เป็นการประเมินว่าองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันเพียงใด

2. ภายหลังจากการประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้และปรับปรุงบางส่วนที่บกพร่องแล้ว ก็จะนำหลักสูตรไปทดลองใช้จริงและประเมินดูว่า ผู้เรียนนั้นมีการพัฒนาไปตามจุดหมายของหลักสูตรหรือไม่ หลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียนเพียงใด ปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดจากการใช้หลักสูตรมีอะไรบ้าง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำมาใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ต่อไป

2.3.6 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรหลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบบางส่วนของหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้อง และสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นได้มากขึ้น แต่ไม่ได้ทำให้โครงสร้างของหลักสูตรเดิมเปลี่ยนแปลงไป โดยการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลหลักสูตร มาใช้ในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ซึ่ง สจ๊วต อุทรานันท์ (2532 : 297-299) กล่าวถึงวิธีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรไว้ดังนี้

2.3.6.1 การปรับปรุงแก้ไขจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง เป็นการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรโดยผู้บริหาร หรือผู้เชี่ยวชาญ แล้วประกาศให้ผู้ใช้หลักสูตรปฏิบัติตาม

2.3.6.2 การปรับปรุงแก้ไขจากล่างสู่บน เป็นการปรับปรุงแก้ไขโดยผู้ใช้หลักสูตร ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ จะเป็นผู้ให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษา ซึ่งมักดำเนินการโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.3.6.3 การปรับปรุงแก้ไขโดยวิธีการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้เกี่ยวข้อง

2.3.6.4 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร โดยอาศัยกระบวนการฝึกอบรมเป็นการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรโดยอ้อม โดยการให้การศึกษาเป็นกลุ่มย่อย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม แก่ครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการใช้หลักสูตร เพื่อให้ครูเหล่านี้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรที่ใช้ ให้มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นต่อไป

2.3.6.5 การปรับปรุงแก้ไขโดยวิธีวิจัย เป็นการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ เป็นผู้ทำวิจัย ศึกษาข้อดี ข้อจำกัดของหลักสูตร ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำโครงการประเมินหลักสูตรหรือทำวิจัยเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เป็นปัญหาเฉพาะที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร โดยวิธีนี้เป็นที่ยอมรับ เพราะดำเนินการโดยอาศัยข้อมูลที่เชื่อถือได้ มาเป็นเครื่องสนับสนุน ทำให้เกิดความมั่นใจในสมรรถนะผลของหลักสูตรที่มีการปรับปรุงแก้ไข

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533 : 9) ได้กล่าวถึงการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรไว้ว่า ควรจัดทำระบบข้อมูลที่ชัดเจน เพื่อให้การปรับปรุงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและควรพิจารณาให้รอบคอบว่า ทำการปรับปรุงแล้วจะกระทำหลักการจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตรหรือไม่

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น มีขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. การร่างหลักสูตร
3. การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร
4. การทดลองใช้หลักสูตร
5. การประเมินหลักสูตร
6. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ได้เพียง 5 ขั้นตอน เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา สถานภาพของผู้วิจัย และงบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องตัดขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรออกไป

3. สารและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สารและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นสาระการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการทำงานและการจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการออกแบบงานและทำงานอย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน รวมทั้งการสร้าง พัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือวิธีการใหม่ เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงานธรรมชาติอย่างประหยัดและคุ้มค่า เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงกำหนด การเรียนรู้ที่ยึดงาน กระบวนการจัดการและการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ บทพื้นฐานของการใช้หลักการและทฤษฎีเป็นหลักในการทำงานและการแก้ปัญหา งานที่นำมาฝึกฝนเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของกลุ่มนั้น เป็นงานเพื่อการดำรงชีวิตในครอบครัวและสังคมและงานเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งงานทั้ง 2 ประเภทนี้ เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกฝน และปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ ของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยีแล้ว ผู้เรียนจะได้รับการปลูกฝังและพัฒนาให้มีคุณภาพและศีลธรรม การเรียนรู้จากการทำงานและการแก้ปัญหาของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการบูรณาการ ความรู้ ทักษะ และความคิดที่หล่อหลอมรวมกันจนก่อให้เกิดเป็นคุณลักษณะของผู้เรียน ทั้งด้านคุณภาพและศีลธรรมตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด

3.1 คุณภาพของผู้เรียน

3.1.1 กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

3.1.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและครอบครัว การอาชีพ เทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ

3.1.3 มีทักษะในการทำงาน การประกอบอาชีพ การจัดการ การแสวงหาความรู้ เลือก ใช้ เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน สามารถทำงานอย่างมีกลยุทธ์ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือวิธีการใหม่

3.1.4 มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน รักการทำงาน ประหยัด อดออม ตรงต่อเวลา เอื้อเฟื้อ เสียสละ และมีวินัยในการทำงาน เห็นคุณค่าความสำคัญของงานและอาชีพสุจริต ตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน

3.2 เมื่อจบแต่ละช่วงชั้น ผู้เรียนต้องมีความสามารถดังต่อไปนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

สามารถช่วยเหลือตนเองเกี่ยวกับงานในกิจวัตรประจำวัน ช่วยเหลืองานในครอบครัว ใช้เทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศขั้นพื้นฐานได้ สามารถคิดและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันอย่างง่าย ๆ ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ ขยันซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม ใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างประหยัด

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

สามารถช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวและชุมชน ทำงานอย่างมีขั้นตอนมีทักษะในการจัดการ มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน เลือก ใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศได้เหมาะสมกับงาน สามารถคิด

ออกแบบ สร้าง ตัดแปลงสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันง่ายๆ ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม อดทน ใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

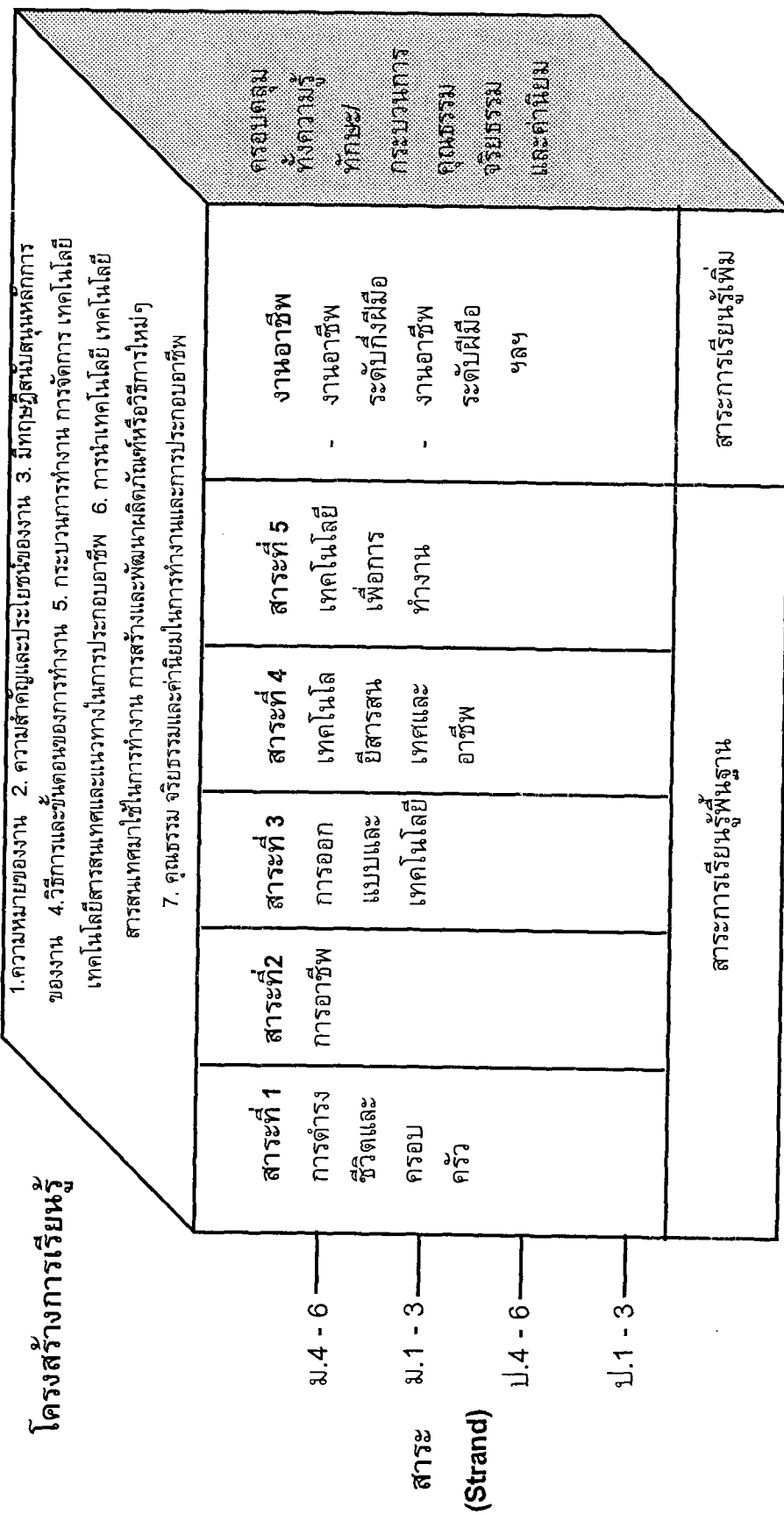
มีทักษะการทำงานอาชีพสุจริต มีทักษะการจัดการ ทำงานอย่างเป็นระบบและมีกลยุทธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เห็นคุณค่าของงานอาชีพสุจริต เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ เลือกใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศได้เหมาะสมกับงานและอย่างถูกต้อง มีคุณธรรม สามารถคิด ออกแบบ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ในการทำงาน ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม มุ่งมั่น อดทน ใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

มีทักษะการทำงานอาชีพสุจริต มีทักษะการจัดการ ทำงานอย่างเป็นระบบและมีกลยุทธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เห็นคุณค่าของงานอาชีพสุจริต เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ เลือกใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศได้เหมาะสมกับงานและอย่างถูกต้อง มีคุณธรรม สามารถคิด ออกแบบ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ๆในการทำงาน ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม มุ่งมั่น อดทน เอื้อเฟื้อ เสียสละ ใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี

กรอบความคิดการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ทางอาชีพและเทคโนโลยี

โครงสร้างการเรียนรู้

ความรู้ ทักษะ / กระบวนการ / คุณธรรม / จริยธรรม / ค่านิยม

โครงสร้างความรู้ (Structure of knowledge)

3.3 สารระ

สารที่เป็นความรู้ของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี ประกอบด้วย

สารที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

สารที่ 2 การอาชีพ

สารที่ 3 การออกแบบและเทคโนโลยี

สารที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ

สารที่ 5 เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ

สารที่ 1 การดำรงและครอบครัว เป็นสารที่เกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวันทั้งในระบบครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่ว่าด้วยงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจงานบ้าน

เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย บ้านและชีวิตความเป็นอยู่ในบ้าน ผ้าและเครื่องแต่งกาย อาหารและโภชนาการ โดยเน้นการปลูกฝังลักษณะนิสัยการทำงาน ทักษะ กระบวนการทำงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน มีความรับผิดชอบ สะอาด มีระเบียบ ประหยัด อดออม อนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

งานเกษตร

เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ตามกระบวนการผลิตและการจัดการผลผลิต มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิต ปลูกฝังความรับผิดชอบ ขยัน อดทน การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

งานช่าง

เป็นงานที่เกี่ยวกับงานทำงานตามกระบวนการของงานช่างซึ่งประกอบด้วยการบำรุงรักษาการติดตั้ง / การประกอบ การซ่อมและการผลิตเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน

งานประดิษฐ์

เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานด้านการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นความประณีตสวยงามตามกระบวนการงานประดิษฐ์และเทคโนโลยีและเน้นการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นและสากล

งานธุรกิจ

เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดการด้านเศรษฐกิจของครอบครัว การเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด

สารที่ 2 การอาชีพ เป็นสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการ คุณค่า ประโยชน์ของการประกอบอาชีพ สุจริตตลอดจนการเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และช่างฝีมือ

สารที่ 3 การออกแบบและเทคโนโลยี เป็นสารที่เกี่ยวกับธรรมชาติ กระบวนการเทคโนโลยีและการใช้เทคโนโลยี

สารที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสารที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ในการแก้ปัญหาและสนองความต้องการของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยีสร้างและใช้สิ่งของ เครื่องใช้ วิธีการ และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

สารที่ 5 เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ เป็นสารที่เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการทำงานที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตและครอบครัว และอาชีพ

3.4 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับพื้นฐาน

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐานที่ 1.1 เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจิตสำนึก ในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ในการทำงาน เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว ที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจ

มาตรฐานที่ 1.2 มีทักษะ กระบวนการทำงาน และการจัดการ การทำงานเป็นกลุ่ม การแสวงหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่องาน

สาระที่ 2 การอาชีพ

มาตรฐานที่ 2.1 เข้าใจ มีทักษะ มีประสบการณ์ในงานอาชีพสุจริต มีคุณธรรม มีเจตคติที่ดีต่องาน อาชีพ และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพสุจริต

สาระที่ 3 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐานที่ 3.1 เข้าใจธรรมชาติและกระบวนการของเทคโนโลยี ใช้ความรู้ ภูมิปัญญา จิตนาการ และความคิดอย่างมีระบบ ในการออกแบบ สร้างสิ่งของ เครื่องใช้ วิธีการเชิงกลยุทธ์ ตามกระบวนการทาง เทคโนโลยี สามารถตัดสินใจ เลือกใช้เทคโนโลยีทางสร้างสรรค์ต่อ ชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม โลกของงานและ อาชีพ

สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ

มาตรฐานที่ 4.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงานและอาชีพ อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณธรรม

สาระที่ 5 เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ

มาตรฐานที่ 5.1 ใช้เทคโนโลยีในการทำงาน การผลิต การออกแบบ การแก้ปัญหา การสร้างงาน การสร้างอาชีพสุจริต อย่างมีความเข้าใจ มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และมีความคิดสร้างสรรค์

3.5 กระบวนการเรียนรู้

3.5.1 กลวิธีการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี

กลวิธีการจัดการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับกลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี แนวความคิดหลัก (Main Concept) ของกลวิธีการจัดการเรียนรู้มีลักษณะดังต่อไปนี้

3.5.1.1 จัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมของการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน คือ ผู้เรียน ต้องมีทั้งความรู้ ทักษะ / กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

3.5.1.2 การจัดการเรียนรู้ต้องกำหนดเป็นงาน (TASK) โดยแต่ละงานต้องเป็นไปตาม โครงสร้างการเรียนรู้ของกลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี ทั้ง 7 หัวข้อ คือ

3.5.1.2.1 ความหมายของงาน

3.5.1.2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของงาน

3.5.1.2.3 หลักการของงาน

3.5.1.2.4 วิธีการและขั้นตอนของการทำงาน

3.5.1.2.5 กระบวนการทำงาน การจัดการ เทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศและ
แนวทางในการประกอบอาชีพ

3.5.1.2.6 การนำเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน การสร้าง
และพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ๆ

3.5.1.2.7 คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมในการทำงานและประกอบอาชีพ
ผู้สอนสามารถสอนแต่ละงานครบหรือไม่ทั้ง 7 หัวข้อก็ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะงาน แต่ทั้งนี้จะต้อง
สอนครบทั้งมาตรฐานด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

3.5.1.3 การจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนสามารถนำความรู้ ทักษะ / กระบวนการ คุณธรรม
จริยธรรม และค่านิยม จากสาระภายในกลุ่มมาบูรณาการกันได้ หรือนำสาระจากกลุ่มวิชาอื่นมาบูรณาการกับ
สาระของกลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยีก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานตามกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ
เช่น กระบวนการทำงาน กระบวนการคิด กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม
กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ฯลฯ จนเกิดทักษะในการทำงาน และได้ชิ้นงาน รวมทั้งสร้างผลงานและ
วิธีการใหม่

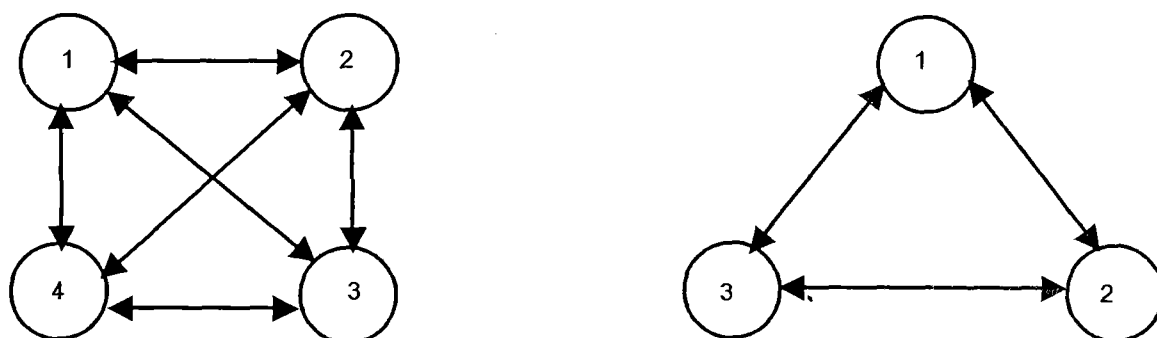
3.5.1.4 จัดการเรียนรู้ได้ ทั้งภายในชั้นเรียน นอกชั้นเรียน โดยจัดในสถานปฏิบัติงาน
แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ สถานประกอบการอาชีพอิสระ ฯลฯ ทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อม
ของสถานศึกษา ผู้เรียน และดุลยพินิจของผู้สอน โดยคำนึงถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจและ
เทคโนโลยี

3.5.1.5 จัดการเรียนรู้โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนกำหนดงานที่มีความหมายกับผู้เรียน ซึ่งจะ
ให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ ความสำคัญ เห็นคุณค่า ย่อมทำให้เกิดความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน

3.5.1.6 จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงความต้องการ
ความสนใจ ความพร้อมทางร่างกาย อุนิสัย สติปัญญา และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

3.5.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้

เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนกลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงเสนอแนะรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ภาพประกอบ 8 แสดงรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3.5.2.1 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

3.5.2.2 การเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้า

3.5.2.3 การเรียนรู้จากประสบการณ์

3.5.2.4 การเรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ผู้สอนจะเริ่มต้นจากรูปแบบใดก่อนหลังก็ได้และอาจจัดการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 4 รูปแบบ หรือไม่ครบทั้ง 4 รูปแบบก็ได้ รายละเอียดของแต่ละรูปแบบ มีดังนี้

3.5.2.1 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำงานจริงๆ มีขั้นตอนอย่างน้อย 4 ขั้นตอน คือ

3.5.2.1.1 ขั้นศึกษาและวิเคราะห์

3.5.2.1.2 ขั้นวางแผน

3.5.2.1.3 ขั้นปฏิบัติ

- ผู้สอนให้คำแนะนำ
- ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ
- ผู้เรียนฝึกฝน

3.5.2.1.4 ขั้นประเมิน / ปรับปรุง

3.5.2.2 การเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้า เป็นการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่สนใจจากแหล่งความรู้ต่างๆ จนสามารถสนองแรงงูใจ ใฝ่รู้ของตนเอง ทั้งนี้ผู้สอนควรให้ผู้เรียนเรียบเรียงกระบวนการแสวงหาความรู้ เสนอต่อผู้สอนและหรือกลุ่มผู้เรียน

3.5.2.3 การเรียนรู้จากประสบการณ์

เป็นการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.5.2.3.1 ครูผู้สอนสร้างกิจกรรม โดยที่กิจกรรมนั้นอาจจะเชื่อมโยงกับสถานการณ์ของผู้เรียน หรือเป็นกิจกรรมใหม่ หรือเป็นประสบการณ์ในชีวิตประจำวันได้

3.5.2.3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมจาก ข้อ (3.5.2.3.1) โดยการอภิปรายการศึกษากรณีตัวอย่างหรือการปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ฯลฯ

3.5.2.3.3 ผู้เรียนวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรม ว่าเกิดขึ้นจากสาเหตุอะไร

3.5.2.3.4 สรุปผลที่ได้จากข้อ (3.5.2.3.3) เพื่อนำไปสู่หลักการ/แนวคิดของสิ่งที่ได้เรียนรู้ กิจกรรมอื่นๆ หรือสถานการณ์ใหม่ต่อไป

3.5.2.3.5 นำหลักการ/แนวคิดจากข้อ (3.5.2.3.4) ไปใช้กับกิจกรรมใหม่ หรือกิจกรรมอื่นๆ หรือสถานการณ์ใหม่ต่อไป

อนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ ผู้สอนควรดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ครบทั้ง 5 ขั้นตอน (ข้อ 3.5.2.3.1 – 3.5.2.3.5)

3.5.2.4 การเรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้มีการเลือกใช้กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างค่านิยม กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ ในการจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ

3.6 เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3	มีเวลาเรียนประมาณปีละ	800 - 1,000 ชั่วโมง
			โดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง
ช่วงชั้นที่ 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	มีเวลาเรียนประมาณปีละ	800 - 1,000 ชั่วโมง
			โดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง
ช่วงชั้นที่ 3	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3	มีเวลาเรียนประมาณปีละ	1,000 - 1,200 ชั่วโมง
			โดยเฉลี่ยวันละ 5 - 6 ชั่วโมง
ช่วงชั้นที่ 3	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6	มีเวลาเรียนประมาณปีละ	1,000 - 1,200 ชั่วโมง
			โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

3.7 การวัดผลและประเมินผล

เพื่อที่จะทราบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรือไม่เพียงใด จำเป็นต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ในอดีตการวัดและประเมินผลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อสอบซึ่งไม่สามารถสนองเจตนารมณ์การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนคิด ลงมือปฏิบัติด้วยกระบวนการหลากหลาย เพื่อสร้างองค์ความรู้ดังนั้นผู้สอนต้องตระหนักว่าการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลเป็นกระบวนการเดียวกันและจะต้องวางแผนไปพร้อมๆ กัน

3.8 แนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จะบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนการสอนที่วางไว้ได้ ควรมีแนวทางดังต่อไปนี้

- 3.8.1 ต้องวัดและประเมินผลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะและกระบวนการ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม รวมทั้งโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 3.8.2. วิธีการวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
- 3.8.3 ต้องเก็บข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินผลตามความเป็นจริง และต้องประเมินผลภายใต้ข้อมูลที่มืออยู่
- 3.8.4 ผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องนำไปสู่การแปลผลและข้อสรุปที่สมเหตุสมผล
- 3.8.5 การวัดและประเมินผลต้องมีความเที่ยงตรงและเป็นธรรม ทั้งในด้านของวิธีการวัดโอกาสของการประเมิน

3.9 วัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล

- 3.9.1 เพื่อวินิจฉัยความรู้ความสามารถ ทักษะและกระบวนการ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของผู้เรียน และเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะได้เต็มตามศักยภาพ
- 3.9.2 เพื่อใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับให้แก่ตัวผู้เรียนเองว่าบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้เพียงใด
- 3.9.3 เพื่อใช้ข้อมูลในการสรุปผลการเรียนรู้ และเปรียบเทียบถึงระดับพัฒนาการของการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อกระบวนการเรียนการสอนวิธีการวัดและประเมินผลที่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้อย่างแท้จริงของผู้เรียนและครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านตามที่กล่าวมาแล้วจึงต้องวัดและประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic assessment)

3.10 การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนมีหลากหลาย เช่น กิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมการปฏิบัติ กิจกรรมสำรวจภาคสนาม กิจกรรมสำรวจตรวจสอบ การทดลอง กิจกรรมศึกษาค้นคว้า กิจกรรมศึกษาปัญหาพิเศษ หรือโครงงาน ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ในการทำกิจกรรมเหล่านี้ต้องคำนึงว่าผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพแตกต่างกัน ผู้เรียนแต่ละคนจึงอาจทำงานชิ้นเดียวกันได้เสร็จในเวลาที่แตกต่างกัน และผลงานที่ได้ก็อาจแตกต่างกันด้วย เมื่อผู้เรียนทำกิจกรรมเหล่านี้แล้วก็ต้องเก็บรวบรวมผลงาน เช่น รายงาน ชิ้นงาน บันทึก และรวมถึงทักษะปฏิบัติต่างๆ เจตคติ ความรัก ความซาบซึ้ง กิจกรรมที่ ผู้เรียนได้ทำและผลงานเหล่านี้ต้องใช้วิธีประเมินที่มีความเหมาะสมและแตกต่างกันเพื่อช่วยให้สามารถประเมินความรู้ความสามารถและความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงของผู้เรียนได้ การวัดและประเมินผลจากสภาพจริงจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีการประเมินหลายๆ ด้านหลายวิธี ในสถานการณ์ต่างๆ ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง และต้องประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ข้อมูลที่มากพอที่จะสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้

3.11 ลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินผลจากสภาพจริง

3.11.1 การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง มีลักษณะที่สำคัญคือใช้วิธีการประเมินกระบวนการคิดที่ซับซ้อน ความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของผู้เรียนในด้านของผู้ผลิตและกระบวนการที่ได้ผลผลิตมากกว่าที่ประเมินว่าผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง

3.11.2 เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริมและส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของแต่ละบุคคล

3.11.3 เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงาน ของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง เชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้

3.11.4 ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนและการวางแผนการสอนของผู้สอนว่าสามารถตอบสนองของความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่

3.11.5 ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

3.11.6 ประเมินด้านต่างๆ ด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

3.12 วิธีการและแหล่งข้อมูลที่ใช้

เพื่อให้การวัดและประเมินผลได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนผลการประเมินอาจจะได้มาจากแหล่งข้อมูลและวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.12.1 สังเกตการแสดงออกเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

3.12.2 ชิ้นงาน ผลงาน รายงาน และกระบวนการ

- 3.12.3 การสัมภาษณ์
- 3.12.4 บันทึกของผู้เรียน
- 3.12.5 การประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้เรียนและครู
- 3.12.6 การวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติ (Practical assessment)
- 3.12.7 การวัดและประเมินผลด้านความสามารถ (Performance assessment)
- 3.12.8 แฟ้มผลงาน (Portfolio)
- 3.12.9 การประเมินตนเอง
- 3.12.10 การประเมินโดยกลุ่มเพื่อน
- 3.12.11 การประเมินกลุ่ม
- 3.12.12 การประเมินโดยใช้แบบทดสอบทั้งแบบอัตนัยและแบบปรนัย

3.13 แหล่งการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้เรียนผู้สอนสามารถศึกษาหาความรู้ หรือเรียนรู้จากแหล่งความรู้ที่มีอยู่ดังนี้

3.13.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ ประสบความสำเร็จในงาน / อาชีพที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ฯลฯ

3.13.2 แหล่งวิทยากร ได้แก่ สถาบัน องค์กร หน่วยงาน ห้องสมุด ศูนย์วิชาการ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งให้บริการความรู้ในเรื่องต่างๆ

3.13.3 สถานประกอบการ สถานประกอบวิชาชีพอิสระ โรงงานอุตสาหกรรม หน่วยงานวิจัยในท้องถิ่นซึ่งบริการความรู้ ฝึกอบรมเกี่ยวกับงาน และวิชาชีพต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น

3.13.4 ทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อม เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ

3.13.5 สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น แผ่นพับ วารสาร หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์ ฯลฯ

3.13.6 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดี/รอม วีซีดี วิดีทัศน์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ฯลฯ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

งานวิจัยต่างประเทศ

ชอร์เตอร์ (Shorter . 1982 : 4692-A) ได้วิจัยเรื่องเกี่ยวกับการสร้างชุดการสอนให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง เพื่อหาประสบการณ์ด้านวิชาชีพ เกษตรกรรม เรื่องการใช้จ่ายของนักเรียนและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการสอนที่เรียนด้วยตนเองกับการสอนปกติผลการวิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยชุดการสอนกับการสอนปกติ

ฮอปคินส์ (Hopkins. 1985 : 1824-1825-A) ที่เห็นว่าการจัดหลักสูตรท้องถิ่น สำหรับ Valley View School ผลการวิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการจัดหลักสูตร คือ ปัญหาการปรับใช้แผนปฏิบัติการของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ขาดหลักสูตรที่มีเฉพาะท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นไม่เรียกร้องให้มีการจัดหลักสูตรระดับท้องถิ่นของตน ไม่มีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อปรับปรุงหลักสูตร

ทาแวง (Tawang. 1995 : 2118-A) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและรูปแบบการคิดเรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังกล่าวช่วยให้การเรียนรู้เกี่ยวกับความเชื่อในการดูแลสุขภาพแต่ละท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เมื่อนำไปใช้สอนกับท้องถิ่นที่มีลักษณะเดียวกันยังให้ผลสัมฤทธิ์เหมือนเดิม การนำไปสอนพบว่า ด้านการฝึกอบรม ส่วนด้านเนื้อหา ด้านทักษะ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สรุปสำหรับรูปแบบการคิดด้านความรู้ ความจำความเข้าใจ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

วิเวียน (Vivian. 1995 : 2118-A) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและรูปแบบการคิดเรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรดูแลสุขภาพ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังกล่าว ช่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับความเชื่อในการดูแลสุขภาพแต่ละท้องถิ่นเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ยังให้ผลสัมฤทธิ์คงเดิมเมื่อนำไปใช้สอนกับท้องถิ่นในลักษณะเดียวกัน การนำไปสอนพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ด้านการฝึกอบรม ส่วนด้านเนื้อหา ด้านทักษะ และโดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับรูปแบบการคิด ด้านความรู้ ความจำ ด้านความเข้าใจ และโดยรวมไม่แตกต่างกัน

คันชา (Cuncha. 1997 : 2884-A) กลับมีความคิดเห็นว่าการศึกษาระบบการพัฒนาหลักสูตรโภชนาการศึกษามีจุดประสงค์เพื่อศึกษาระบบการพัฒนาหลักสูตร โดยให้บุคลากรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร พบว่า การให้ชุมชนมีอำนาจในการกำหนดนโยบายกระบวนการ และการวางแผน ทำให้สามารถส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันของประชาชนสามารถพัฒนาแนวทางสู่ความสำเร็จ และทำให้ประชาชนมีความเสียสละมอบเครื่องมือที่ส่งเสริมหลักสูตรพร้อมทั้งทำให้ประชาชน และผู้มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรสามารถออกแบบหลักสูตรร่วมกันได้

งานวิจัยในประเทศ

รัตนะ บัวสนธ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่ง ในเขตภาคกลางตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เปิดโอกาสให้โรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แต่พบว่ามีปัญหาในเรื่องความไม่เชี่ยวชาญและไม่ใส่ใจงานวิชาการของผู้บริหารความเอาใจใส่ทางวิชาการของครูและนโยบายการควบคุมวิชาการจากหน่วยงานของส่วนกลางจึงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การใช้หลักสูตรไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

วิจิตร ไชยศิลป์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การสำรวจการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่ได้แก่ ขาดเอกสารและแหล่งความรู้ให้ครูศึกษาและค้นคว้า ขาดวัสดุและงบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งครูส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยรวมกันจัดทำในระดับกลุ่มโรงเรียนและครูเหล่านั้นได้เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น จัดการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่ครูและจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือครูและโรงเรียนต่อไป

กิตติพศ ศิริสูตร (2538 : 181-188) วิจัยเรื่อง การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการศึกษาและนำภูมิปัญญาชาวบ้านในเรื่องวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีมาใช้ในการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน

ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3-6 โดยนิมนต์พระสงฆ์และเชิญผู้อาวุโส มีครูชั้นเดียวกันมาร่วมพัฒนาหลักสูตรและ ปรากฏชาวบ้านส่วนใหญ่ถ่ายทอดความรู้ร่วมกับครู ให้คำปรึกษาแนะนำโดยตรงแก่ครูผู้สอน ปัญหาส่วนใหญ่ ขาดงบประมาณ เอกสารในการค้นคว้า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

กรมวิชาการ (2539 ข : บทคัดย่อ) ที่เห็นว่าการศึกษามีปัญหาท้องถิ่นกับการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ในด้านการรวบรวมข้อมูลท้องถิ่นนั้น ศึกษานิเทศก์มีการดำเนินการน้อยมาก ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษามีการดำเนินการน้อยกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านการสนับสนุนให้ครูผู้สอนนำความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้านในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ได้สนับสนุนให้ครูผู้สอนนำความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้านในท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอน ด้านการนำความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้านในท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้านมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มเติมในเนื้อหาวิชาหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องด้านปัญหาอุปสรรคของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน คือ ขาดการสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ ครูผู้สอนมีความเข้าใจด้านการนำความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้านในท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอน พบว่า ลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะนำไปสู่การเรียนการสอนควรเป็นองค์ความรู้และสอดคล้องด้วยคุณธรรม โดยกระบวนการเรียนการสอนเป็นการผสมผสานระหว่างความรู้สากลกับความรู้ท้องถิ่นเน้นการศึกษาวิเคราะห์และสรุปเป็นความรู้และประสบการณ์เพื่อที่จะใช้ในการดำรงชีวิตและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูผู้สอนหรือผู้รู้ในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม

รัชนิวัลย์ จุลบาท (2539 : 145-157) ได้ทำการศึกษาดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพในระดับจังหวัด มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนการจัดทำหลักสูตรมีการเตรียมบุคลากรที่เป็นศึกษานิเทศก์สำนักงานประถมศึกษาอำเภอเพื่อเป็นวิทยากรแกนนำจัดทำแนวการสอนในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพในระดับอำเภอ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับอำเภอมีการแต่งตั้งคณะกรรมการแต่ไม่มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ปัญหาที่พบในการจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่น คือ วิทยากรไม่เพียงพอ คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ขาดงบประมาณในการสนับสนุน

มณริชา ชนะสิทธิ์ (2539 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยครูผู้สอนในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โดยเชิญปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้มาเป็นวิทยากรในบางเนื้อหา ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ขาดแคลนงบประมาณ ปราชญ์ชาวบ้านไม่มีเวลา กิจกรรมการเรียนการสอนใช้เวลามากกว่าที่กำหนดไว้

ดวงจันทร์ เตียววไล (2539 : 77-85) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของจังหวัดลำปางเกี่ยวกับการพิจารณาหลักสูตรท้องถิ่นตามแนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดลำปางในการพัฒนาหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดลำปาง

มีประเด็นความต้องการ 4 อันดับแรก คือ

1. มีวิทยากรมาให้คำแนะนำ เรื่อง การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียน
2. มีการอบรมจากวิทยากรโดยตรง
3. มีความร่วมมือกันระหว่างฝ่ายต่างๆ ในโรงเรียน
4. มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

หัตยา เจียมศักดิ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องเหตุการณ์ในท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย ปรากฏว่า ได้หลักสูตรเรื่องเหตุการณ์ในท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและพบว่านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและท้องถิ่น ต้องการให้จัดการเรียนการสอนเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นของท้องถิ่น โดยเฉพาะเรื่องเครื่องปั้นดินเผา

เสริมศักดิ์ ช่วยอุปการ (2540 : บทคัดย่อ) กลับมีความเห็นว่า การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในด้านการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร โดยรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

วิทยา แสงงาม (2541 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสอนมวยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น โดยมีส่วนที่จะต้องแก้ไขในเรื่องอัตราเวลาเรียนที่ต้องปรับให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน

ยุทธนา อุทโร (2541 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการสานกระติบข้าวชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยปรากฏว่า ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แนวการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน โดยหลักสูตรครอบคลุมทั้งด้าน ความรู้ เจตคติ และทักษะกระบวนการ และต้องมีการปรับปรุงเพิ่มเติมในเรื่องอัตราเวลาเรียนและจัดให้มีกิจกรรมฝึกทักษะนอกเวลา

สาสินี อุดมผล (2542 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่องการเจียรไนนิล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง การเจียรไนนิล ซึ่งองค์ประกอบต่างๆมีความเหมาะสมและสอดคล้องที่สามารถนำไปทดลองใช้ได้ เมื่อนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านช่องด่าน

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้สอนและปราชญ์ชาวบ้านมีความรู้ ความเข้าใจ ในการนำหลักสูตรไปใช้ร่วมกัน และนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมตามที่หลักสูตรกำหนด ผลการประเมินหลักสูตรด้านเอกสารหลักสูตร ผู้สอน ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้เรียน พบว่า องค์ประกอบในเอกสารหลักสูตร มีความเหมาะสมและสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้ และในส่วนของคาบเวลาเรียน ควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ผู้สอน และปราชญ์ชาวบ้าน มีความพึงพอใจในการนำหลักสูตรไปใช้ร่วมกัน รวมทั้งผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการเจียรไนนิล และมีเจตคติที่ดีต่อการเจียรไนนิล

ศวีวรรณ จันทรหงษ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องงานจักสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดยกระบัตร์ ผลการวิจัยพบว่าต้องการให้พัฒนาหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องงานจักสาน และสอนโดยปราชญ์ชาวบ้านและใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น เนื้อหาที่สอนควรครอบคลุมความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานจักสาน ขั้นตอนและเทคนิควิธีในการจักสาน ผลการพัฒนาหลักสูตรพบว่า องค์ประกอบต่างๆ มีความเหมาะสมและสอดคล้องสามารถนำไปทดลองใช้สอนกับนักเรียนได้ สอนโดยปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน และนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ เมื่อนักเรียนมีความรู้เรื่องงานจักสานและสามารถสานกระเป๋ามักตบชวาได้ นักเรียนมีความภูมิใจกับผลงานของตนเอง สำหรับปราชญ์ชาวบ้านมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และช่วยให้นักเรียนมีความรักในชุมชนมากขึ้น

สุวานี วรศักดิ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพ เรื่องอาหารจากถั่วเหลือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าหลักสูตรถั่วเหลือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ว่างมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและแบบวัดผลภาคปฏิบัติ 2 ฉบับ คือ แบบวัดผลภาคปฏิบัติการทำถั่วเหลือง และแบบวัดผลภาคปฏิบัติการทำเต้าหู้มีความเหมาะสมสามารถวัดผลสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

อภิชัย หล้าสุดตา (2543 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพ เรื่องการสานส้ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์อยู่ในระดับเห็นด้วย

พันธิวิทย์ ยืนยง (2543 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นงานหัตถกรรมพื้นบ้านการทำเม็ดยัดประเก็อมเงินของชุมชนบ้านสตอ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตวัฒนธรรมการทำงานอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านการทำเม็ดยัดประเก็อมเงินของชุมชนบ้านสตอ ซึ่งจะเน้นการทำเม็ดยัดประเก็อมเงินรูปทรงกระบอก กระบวนการทำงานอาชีพจะสัมพันธ์กับความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรมพื้นบ้าน ซึ่งสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ได้แก่ พิธียกครูช่างการทำเม็ดยัดประเก็อมเงิน และพิธีแซน - สอนอป ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเน้นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานหัตถกรรมพื้นบ้านการทำเม็ดยัดประเก็อมเงินและวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานหัตถกรรมพื้นบ้านการทำเม็ดยัดประเก็อมเงินของนักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ และค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าเกณฑ์การประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

กาญจนาวรรณ คำสอนหา (2543 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพ เรื่องการทำปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ความต้องการท้องถิ่นและความเหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงสามารถนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันได้ แผนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ นักเรียนสามารถทำคะแนนภาคปฏิบัติได้เฉลี่ยเท่ากับ 87.03 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 76.55 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดี

ครุฑพิณ ประทุมเวียง (2543 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ เรื่องการทำคราดมือเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และแผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ 88.40/81.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ นักเรียนที่ผ่านการเรียนโดยใช้แผนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธิดารัตน์ คำพาย (2543 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิชางานเลือกกลุ่มงานพื้นฐาน อาชีพ เรื่องการทอเสื่อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านสะอาดนาดี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน พบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแม่บทและมีความต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น ผลการประเมินหลักสูตรโดยใช้เทคนิคการประเมินแบบปฏิกิริยา พบว่า หลักสูตร ที่พัฒนาขึ้นมีคุณค่าสูง (ค่า P.M. ตั้งแต่ 10-18) คือมีค่า P.M. ตั้งแต่ 10 ขึ้นไปในทุกๆ หลักสูตร นักเรียนที่ผ่านการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนทักษะการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมากคือ ตั้งแต่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

อนุชิต แสนทวีสุข (2544 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มงานและอาชีพ เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชำนาญการว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผลจากการนำไปสอนตามแผนการสอนมีประสิทธิภาพ 88.63/82.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรพร บำรุง (2544 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ เรื่องการทำปลาสาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านจุดมุ่งหมาย โครงสร้างและเนื้อหา อัตราเวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล แผนการสอนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีดัชนีประสิทธิผลของแผนการสอนเท่ากับร้อยละ 70.58

สุนันทา พุทธวรรณะ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ติดตามผลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการเล่นโยนหม้อ : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดดอนกระเบื้อง อำเภอโพธาราม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนยังคงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การเล่นโยนหม้อ โดยการให้สัมภาษณ์นักเรียน การเป็นวิทยากรในชั้นเรียน การทำหน้าที่เป็นฟาร์มสาธิต การให้บริการศึกษาดูงานในองค์กรท้องถิ่น ได้แก่ สหกรณ์โคมนหนองโพราชนบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) ศูนย์วิจัยการผสมเทียมราชบุรี โรงพยาบาลสัตว์หนองโพ และการร่วมเสียสละเงินแรงงานและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เช่น กระบองรีดนม ถังนม แผ่นฟิล์มนมหนองโพ เป็นต้น ชุมชนไม่มีปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนเพราะมีการนัดหมายล่วงหน้าและชุมชนมีความรู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจและรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนและเห็นด้วยกับโรงเรียนที่ขยายหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับการเล่นโยนหม้อเพิ่มเติมไปยังระดับชั้นอื่นๆ

สำเนียง วรรณศรี (2545 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ดนางฟ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ดนางฟ้าโดยรวมและเป็นรายด้าน 6 ด้าน คือ จุดมุ่งหมาย โครง

สร้างและเนื้อหา อัตราเวลาเรียน สภาพแวดล้อมสื่อวัสดุอุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ดนางฟ้า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.17/89.69 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ และได้ดัชนีประสิทธิผลของแผนการสอนเท่ากับ 0.7888 ซึ่งเท่ากับว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 78.88

พูลศรี (2545 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ เรื่องการทำพานบายศรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการทำพานบายศรี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการทำพานบายศรี มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.67/86.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และได้ดัชนีประสิทธิผลของแผนการสอนเท่ากับ 0.7275 หมายถึง นักเรียนก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 78.88

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่ผ่านมา หลักสูตรที่พัฒนามีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน นักเรียนสามารถเรียนได้ตามหลักสูตรที่พัฒนามีขึ้น ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรมีการดำเนินการโดยการให้ชุมชนมีส่วนในการพัฒนาหลักสูตร ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้มีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
5. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนบ้านสันทะ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน จำนวน 18 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ใช้เวลาในการทดลอง รวมทั้งหมด 30 ชั่วโมง โดยอัตราเวลาเรียน สัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง รวม 5 สัปดาห์ (ไม่รวมเวลาทดสอบก่อน และหลังเรียน)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 เครื่องมือที่ใช้สำรวจข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาใช้ในการร่างหลักสูตร ได้แก่

3.1.1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา

3.1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ได้แก่

3.2.1 แผนการสอน

3.2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การปลูกผักทอง

- 3.2.3 แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน
- 3.2.4 แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน
- 3.2.5 แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ
- 3.2.6 แบบประเมินความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับครูผู้สอน
- 3.2.7 แบบประเมินความคิดเห็นต่อสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับนักเรียน

4. การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ แต่ละชนิดตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

4.1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) และสร้างแบบสัมภาษณ์จำนวน 3 ฉบับ แต่ละฉบับแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และหลักสูตรระดับท้องถิ่น

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืช ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืช ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4.1.2 นำแบบสัมภาษณ์เสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาและความเหมาะสมของข้อความที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4.1.3 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการสอนและการวัดผลจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมแล้วนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริงต่อไป

4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

4.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (structured interview) และสร้างแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ แต่ละฉบับแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับความต้องการศึกษา เรื่องการปลูกพืช แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ สกุล เพศ อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นด้านความต้องการศึกษา เรื่องการปลูกและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนต้องการ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืช แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ สกุล เพศ อายุ ระดับการศึกษา
ประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นด้านความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับ
ท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืช

4.2.2 นำแบบสอบถามเสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้องด้านภาษาและความเหมาะสมของข้อความที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้
เหมาะสม

4.2.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการสอน การวัดผลและเกณฑ์การคัดเลือก
ข้อคำถามจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมแล้วนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงให้
สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริงต่อไป

4.3 แผนการสอน ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนตามขั้นตอนดังนี้

4.3.1 ศึกษาเนื้อหาจากหลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4.3.2 ศึกษาขั้นตอนการเขียนแผนการสอน

4.3.3 วิเคราะห์จุดประสงค์และคาบเวลาเรียนโดยการนำหน่วยการเรียนรู้มาวิเคราะห์
หน่วยเนื้อหาย่อย จุดประสงค์การเรียนรู้ และคาบเวลาเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง แล้ว
เขียนรายละเอียดของแผนการสอนในแต่ละแผนประกอบด้วย

4.3.5.1 ความคิดรวบยอดของแต่ละแผนการสอน

4.3.5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

4.3.5.3 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4.3.5.4 เนื้อหา

4.3.5.5 กิจกรรมการเรียนการสอน

4.3.5.6 สื่อการเรียนการสอน

4.3.5.7 วิธีการวัดผลและประเมินผล

4.3.6 นำแผนการสอนฉบับร่างเสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบ
ความบกพร่องเกี่ยวกับลักษณะกิจกรรม เนื้อหาว่ามีความเหมาะสมเพียงใด เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4.3.7 นำแผนการสอนที่ผ่านประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทที่ตรวจสอบแล้ว
นำเสนอผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งเคยสอนมาแล้วอย่างน้อย
5 ปี จำนวน 5 คน เพื่อประเมินแผนการสอนว่ามีความเหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตร
ที่สร้างขึ้น หรือไม่เพียงใด

4.3.8 นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนาไคร้
สำนักงานการศึกษาอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จำนวน 1 ห้องเรียน เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับ
ลักษณะกิจกรรม ระยะเวลาและเนื้อหาว่ามีความเหมาะสมเพียงใด เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4.3.9 นำแผนการสอนเสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบ
และปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

4.4.1 ศึกษาตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.4.2 วิเคราะห์วัตถุประสงค์ เนื้อหาพฤติกรรมที่ต้องการวัดเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความสามารถของสติปัญญาของเด็ก สร้างข้อคำถาม พร้อมทั้งตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ

4.4.3 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา สำนวนภาษาในด้าน ความเหมาะสม ความกระชับความชัดเจน และความครอบคลุมจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4.4.4 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้การประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นไม่วัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4.4.5 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้สูตร IOC (Index of Consistency)

4.4.6 เลือกข้อทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าเป็นแบบทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ (บุญชุม ศรีสะอาด 2535 : 62)

4.4.7 นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มโรงเรียนบ้านสันตะที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและได้เรียนเนื้อหาเรื่องการปลูกพืชมาแล้วจำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

4.4.8 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนน ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด ข้อที่ไม่ได้ทำหรือข้อที่ตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

4.4.9 วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 30 ข้อ ที่ครอบคลุมจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาตามตารางการวิเคราะห์หลักสูตร

4.4.10 คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (r_{tt}) โดยใช้สูตร KR - 20 ของ กูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson, 20) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168-170)

4.4.11 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับจริงไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4.5 แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

4.5.1 ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินทักษะและกระบวนการในการทำงาน

4.5.2 กำหนดพฤติกรรม ทักษะและกระบวนการในการทำงานที่ต้องการวัด

4.5.3 สร้างแบบวัดทักษะกระบวนการในการทำงานเสนอประธานและคณะกรรมการควบคุม

ปริญญานิพนธ์เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษาในด้าน ความเหมาะสม ความกระชับ ชัดเจนครอบคลุมเนื้อหา และ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามแบบวิธีการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย โดยใช้แบบสังเกตชนิด มาตราส่วนประมาณค่าแบบตัวเลข (Numerical Rating scale) ซึ่งกำหนดระดับพฤติกรรม ออกเป็น 3 ระดับ คือ

- 2 หมายถึง มีทักษะและกระบวนการในการทำงานอยู่ในระดับดี
- 1 หมายถึง มีทักษะและกระบวนการในการทำงานอยู่ในระดับพอใช้
- 0 หมายถึง มีทักษะและกระบวนการในการทำงานอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงแก้ไข

4.5.4 สร้างนิยามปฏิบัติการ (เกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน) โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะ กระบวนการในการทำงานแต่ละด้าน ให้ครบถ้วนทุกรายการที่ต้องการวัด แล้วนำไปให้ประธานและกรรมการ คำนวณปริญญานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องชัดเจน

4.5.5 นำแบบวัดทักษะกระบวนการในการทำงานมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่ม ตัวอย่าง

ตาราง 1 แสดงตัวอย่างแบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน

ที่	ทักษะและกระบวนการ ในการทำงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน
		2	1	0	
1	การวางแผนการทำงาน				องค์ประกอบ - กำหนดเป้าหมายชัดเจน - แบ่งหน้าที่การทำงานได้อย่างเหมาะสม - เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้ถูกต้อง - กำหนดวิธีการทำงานเป็นขั้นตอน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1
รวมคะแนน					

4.6 แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

4.6.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน

4.6.2 สร้างแบบวัดคุณลักษณะในการทำงานเสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์เพื่อประเมินตรวจสอบสำนวนภาษาในด้าน ความเหมาะสม ความกระชับ ความชัดเจน ให้ครอบคลุม

จุดประสงค์ การจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

2	หมายถึง	มีคุณลักษณะในการทำงานอยู่ในระดับดี
1	หมายถึง	มีคุณลักษณะในการทำงานอยู่ในระดับพอใช้
0	หมายถึง	มีคุณลักษณะในการทำงานอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงแก้ไข

สร้างนิยามปฏิบัติการ (เกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน) โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะในการทำงานแต่ละด้าน ให้ครบถ้วนทุกรายการที่ต้องการวัด แล้วนำไปให้ประธานและกรรมการควบคุมปริณูณานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องชัดเจน

4.6.4 นำแบบวัดคุณลักษณะในการทำงานมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 2 แสดงตัวอย่างแบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน

ที่	คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน
		2	1	0	
1	ทำงานร่วมกับผู้อื่น				องค์ประกอบ 1. เป็นผู้นำที่ดี 2. เป็นผู้ตามที่ดี 3. รู้จักชื่นชมและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 4. ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1
รวมคะแนน					

4.7 แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติของนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

4.7.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ เพื่อจะได้แนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดผลงานภาคปฏิบัติ

4.7.2 สร้างแบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ เสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมปริณูณานิพนธ์เพื่อประเมินตรวจสอบสำนวนภาษาในด้าน ความเหมาะสม ความกระชับ ความชัดเจน ให้ครอบคลุมจุดประสงค์ การจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

2	หมายถึง	ผลงานอยู่ในระดับดี
1	หมายถึง	ผลงานอยู่ในระดับพอใช้
0	หมายถึง	ผลงานอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

4.7.3 สร้างนิยามปฏิบัติการ (เกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน) โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของผลงานภาคปฏิบัติแต่ละด้าน ให้ครบถ้วนทุกรายการที่ต้องการวัด แล้วนำไปให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญา นิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องชัดเจน

4.7.4 นำแบบวัดคุณลักษณะในการทำงานมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3 แสดงตัวอย่างแบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ

ที่	ผลงานภาคปฏิบัติ	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน
		2	1	0	
1	การเตรียมดินสำหรับปลูก				องค์ประกอบ 1. ยกแปลงขนาดกว้างประมาณ 3.5-4 เมตร 2. แปลงปลูกขุดดินให้ลึกประมาณ 25-30 ซม. 3. ใส่ปุ๋ยคอกสำหรับรองกันหลุมปลูกให้ ให้พอเหมาะ 4. ระยะความห่างของหลุมปลูก 252 เมตร เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1
รวมคะแนน					

4.8 การประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้ประเมินคือครูผู้สอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นผู้ประเมิน มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

4.8.1 ศึกษาวิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบประเมินหลักสูตร จากเอกสารและ
งานวิจัย

4.8.2 กำหนดกรอบโครงสร้าง ด้านต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนา
หลักสูตรท้องถิ่น คือ

4.8.2.1 จุดมุ่งหมาย

4.8.2.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น

4.8.2.3 ด้านกระบวนการ

4.8.2.4 ด้านผลผลิต

ตาราง 4 แสดงกรอบโครงสร้างรายละเอียดของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับ
ท้องถิ่น สำหรับครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ฉบับ ที่	รายการที่ประเมิน				กลุ่ม ตัวอย่าง ที่ประเมิน
	ด้านสภาพแวดล้อม	ด้านปัจจัยเบื้องต้น	ด้านกระบวนการ	ด้านผลผลิต	
1	1. จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร 2. โครงสร้าง เนื้อหา 3. สภาพแวดล้อม ของโรงเรียนและ ชุมชน	1. แผนการสอน 2. ความพร้อมของ ครู 3. สื่อการเรียน การสอน 4. บริเวณและ อาคารสถานที่ 5. อัตราเวลาเรียน	1. การจัด กิจกรรมการ เรียนการสอน 2. การวัดและ ประเมินผล	1. พฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะ กระบวนการ 2. ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน	ครูผู้สอน

4.8.3 สร้างแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เสนอประธานและ
คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อประเมินตรวจสอบสำนวนภาษาในด้านความเหมาะสม ความกระชับ
และชัดเจน โดยแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.8.4 นำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับครูผู้สอนมาปรับปรุง
แก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการสอน จำนวน 5 คน เพื่อประเมินตรวจสอบความเที่ยงตรง

เชิงโครงสร้างโดยใช้การประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบประเมินกับลักษณะเฉพาะโครงสร้างของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรโดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะของกลุ่มโครงสร้างของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรนั้น

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะของกลุ่มโครงสร้างของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรนั้น

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะของกลุ่มโครงสร้างของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรนั้น

4.8.5 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบประเมินกับลักษณะเฉพาะโครงสร้างของแบบประเมินหลักสูตร

4.8.6 เลือกข้อคำถามของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าเป็นแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 62)

4.8.7 นำแบบประเมินไปทดลองกับครูกลุ่มโรงเรียนบ้านสันตะที่ไม่ใช้กลุ่มทดลอง

4.8.8 นำแบบประเมินหลักสูตรที่ครูประเมินตรวจให้คะแนน

4.8.9 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินหลักสูตรใช้วิธีการ

สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อโดยใช้วิธีหาสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด โดยคัดเลือกจากข้อที่มีค่ามากกว่า 0.2

4.8.10 นำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้ในการวิจัย

ตาราง 5 แสดงตัวอย่างแบบประเมินความคิดเห็นที่มีการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น สำหรับครูผู้สอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ ที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	ด้านสภาพแวดล้อม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน.....					
2	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่น สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง.....					

ตาราง (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
3	ด้านปัจจัยเบื้องต้น ครูมีความมั่นใจในการนำหลักสูตร ระดับท้องถิ่นไปใช้ในกิจกรรมการ เรียนการสอน.....					
4	เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการ ปฏิบัติงานตามหลักสูตรระดับท้องถิ่น มีเพียงพอ.....					
5	ด้านกระบวนการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม หลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....					
6	เชิญผู้รู้ในชุมชนมาร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน.....					
7	ด้านผลผลิต นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการ ประกอบอาชีพ.....					
8	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียน ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้					

4.9 การประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น

แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผู้ประเมินคือนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

4.9.1 ศึกษาวิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น จากเอกสาร
และงานวิจัย

4.9.2 กำหนดกรอบโครงสร้าง ด้านต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับ
ท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง

4.9.3 สร้างแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น เสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร เพื่อประเมินตรวจสอบสำนวนภาษาในด้านความเหมาะสม ความกระชับและชัดเจน โดยแบบประเมินความคิดเห็นในการพัฒนาระดับหลักสูตรนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

3 หมายถึง มาก

2 หมายถึง ปานกลาง

1 หมายถึง น้อย

4.9.4 นำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการสอน จำนวน 5 คน เพื่อประเมินตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้การประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบประเมินกับลักษณะเฉพาะโครงสร้างของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นโดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะของกลุ่มโครงสร้างของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นนั้น

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะของกลุ่มโครงสร้างของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นนั้น

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะของกลุ่มโครงสร้างของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นนั้น

4.9.5 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบประเมินกับลักษณะเฉพาะโครงสร้างของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น

4.9.6 เลือกข้อคำถามของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าเป็นแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 62)

4.9.7 นำแบบประเมินไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง

4.9.8 นำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่นักเรียนประเมินมาตรวจให้คะแนน

4.9.9 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อโดยใช้วิธีสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด โดยคัดเลือกจากข้อที่มีค่ามากกว่า 0.2

4.9.10 นำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้ในการวิจัย

ตาราง 6 แสดงตัวอย่างแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูก ✓ ลงในช่องตามลำดับความคิดเห็นของนักเรียนตามความเป็นจริงมากที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจของนักเรียน		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอน อย่างต่อเนื่อง			
2. เชิญผู้รู้ในชุมชนมาร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน			
3. นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและสามารถนำไป ปฏิบัติจริง			
4. เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจ			
5. นักเรียนได้ศึกษาความรู้จากแหล่งชุมชน			
6. นักเรียนมีนิสัยรักการทำงานและเห็นคุณค่าของ การทำงาน			

5. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ

ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
ของ เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974 : 27) มาประยุกต์เป็นแนวทางในการพัฒนา
หลักสูตรระดับท้องถิ่นเรื่อง การปลูกพืช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยได้พัฒนาตาม
ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 การร่างหลักสูตร

ตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพโครงร่างหลักสูตร

ตอนที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตร

ตอนที่ 5 การประเมินหลักสูตร

รายละเอียดแต่ละขั้นตอนมีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร เพื่อเป็น
แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

2. เลือกพื้นที่ดำเนินการ โดยเน้นความต้องการของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตลอดจนมีทรัพยากรในท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดทำหลักสูตร และมีปราชญ์ชาวบ้านที่มีความสามารถ ผู้วิจัยจะจัดทำพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การปลูกพืช ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน

3. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้วิจัยทำความคุ้นเคยกับประชาชนในพื้นที่และปราชญ์ชาวบ้านในลักษณะของการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับงานเกษตรในปัจจุบันและในเรื่องทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น

4. เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง โดยการสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) ซึ่งอาศัยความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพาน้อย ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกรรมการโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 สัปดาห์ ซึ่งดำเนินการดังนี้

4.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth interview) ทำการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่อง การปลูกพืช โดยนำปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนพร้อมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญต่างๆ ของชุมชน ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพาน้อย ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview)

4.2 การสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืช ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ จำนวน 18 คน และผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 18 คน

5. การสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยการสนทนากันในประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ในหัวข้อของการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่อง การปลูกพืชทอง จากการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในข้อ 4.1 และแบบสอบถามในข้อ 4.2 มาร่วมกันวิเคราะห์ บุคคลที่ร่วมกลุ่มสนทนา ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ประธานกรรมการโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 2 การร่างหลักสูตร

1. นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการในตอนที่ 1 ทั้งการสัมภาษณ์ แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม มาร่วมกันวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ เพื่อเป็นแนวทางในการร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 9 ส่วน คือ

- 1.1 หลักการ
- 1.2 จุดมุ่งหมาย
- 1.3 โครงสร้าง
- 1.4 คำอธิบายรายวิชา
- 1.5 เนื้อหา
- 1.6 อัตราเวลาเรียน

1.7 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.8 สื่อการเรียนการสอน

1.9 การวัดผลและประเมินผล

2. ผู้วิจัยยกร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น ให้เป็นไปตามข้อมูล ข้อที่ 1 แล้วนำเสนอให้คณะทำงานในข้อ 1 พิจารณาอีกครั้งหนึ่งเพื่อความถูกต้องและเหมาะสม

ตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพโครงร่างหลักสูตร

นำเสนอหลักสูตรที่ร่างขึ้นต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรทั้งฉบับ ก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยพิจารณากำหนดรายละเอียด ดังนี้

1. สิ่งที่ต้องตรวจสอบ

1.1 ความเหมาะสมของส่วนประกอบของหลักสูตร ตั้งแต่หลักการ จุดประสงค์ทั่วไป โครงสร้าง อธิบายรายวิชา เนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

1.2 ความสอดคล้องของส่วนประกอบของหลักสูตร เป็นการพิจารณา ว่าหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา เนื้อหา อัตราเวลาเรียน แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลมีความสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด

2. ผู้ตรวจสอบคุณภาพโครงร่างหลักสูตรคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำโครงร่างหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของโครงร่าง และเก็บรวบรวม ตรวจสอบและขอข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านองค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตร โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

6. การปรับปรุงโครงร่างหลักสูตร นำผลการประเมินโครงร่างหลักสูตรเสนอประธานและกรรมการที่ควบคุมปริญญาบัตรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ให้ข้อเสนอแนะความเห็นเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมที่สุดก่อนนำไปทดลองใช้

ตอนที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยเป็นผู้นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนบ้านสันทะ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน จำนวน 18 คน โดยมีรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียน คือถ้ามีเนื้อหาในแผนการสอนเป็นภาคความรู้หรือทฤษฎีผู้วิจัยจัดกระบวนการเรียนรู้เอง ส่วนเนื้อหาที่เป็นการฝึกทักษะหรือภาคปฏิบัติจะเชิญผู้รู้ในท้องถิ่นเข้ามาเป็นวิทยากรจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน ผู้วิจัยจะสังเกตและคอยให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด

ตอนที่ 5 การประเมินหลักสูตร

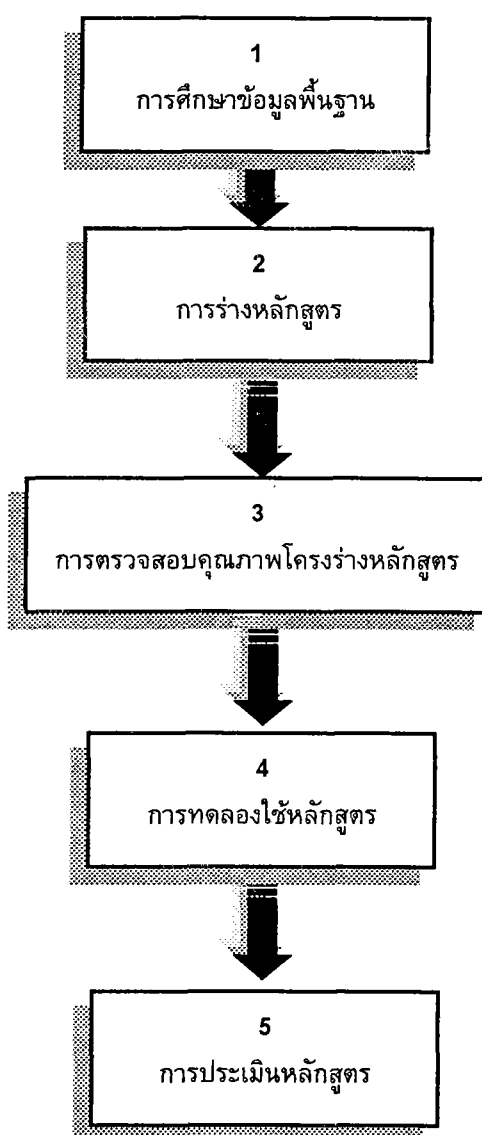
1. ประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร

1.1 การสังเกตระหว่างการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

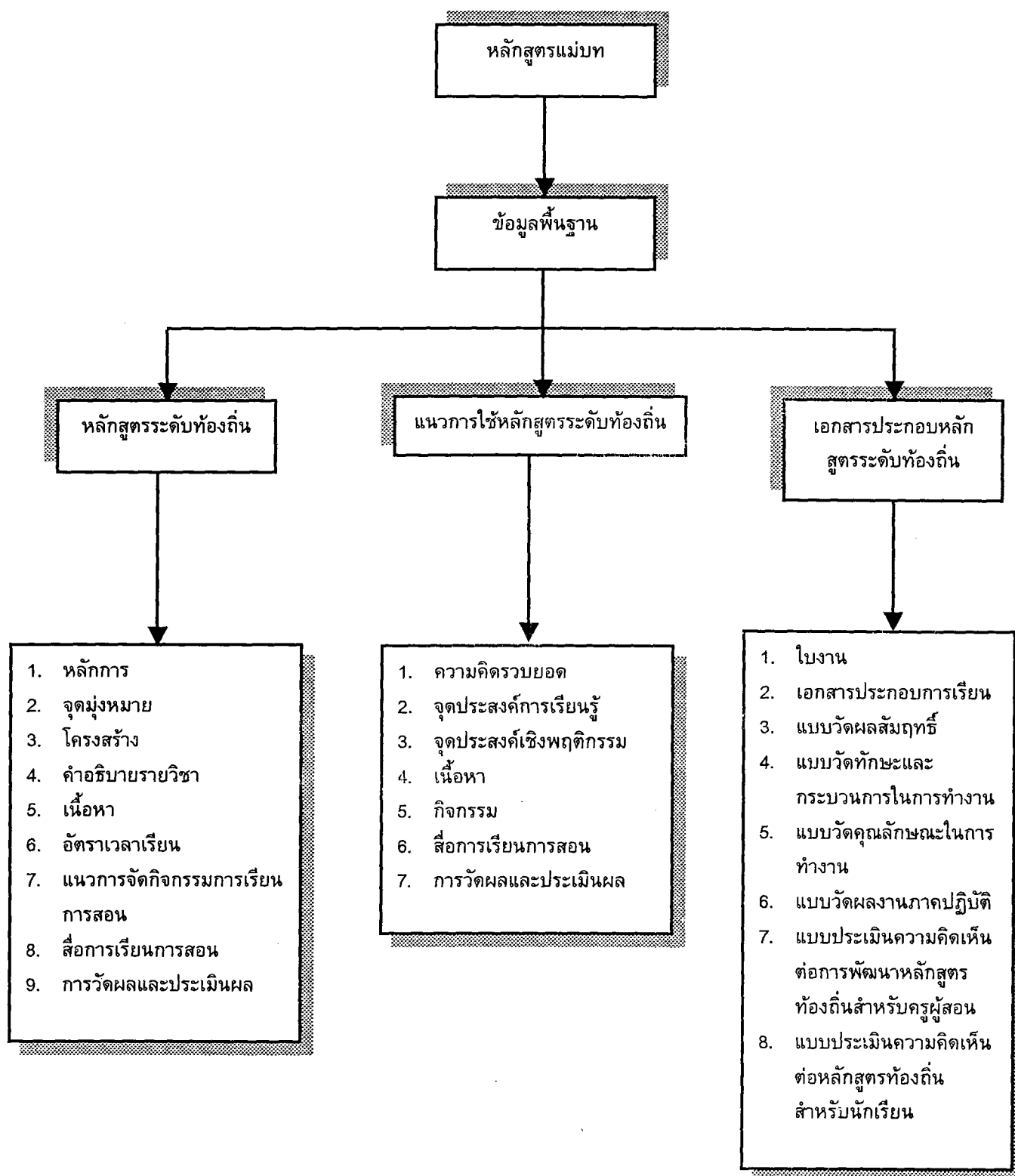
1.2 การวัดและประเมินผลงานของนักเรียน

- 1.3 ประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของนักเรียน
2. ประเมินหลังการทดลองใช้หลักสูตร
 - 2.1 ประเมินจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลงานของนักเรียน
 - 2.2 ประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับครูผู้สอน
 - 2.3 ประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับนักเรียน

จากขั้นตอนการวิจัยสามารถเขียนเป็นแผนภูมิกระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น และส่วนประกอบของหลักสูตรได้ดังภาพประกอบ 9 และภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 9 แสดงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

ภาพประกอบ 10 แสดงส่วนประกอบของหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่อง การปลูกผักทอง สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Sciences /Personal Computer Plus) วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นโดยการสัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถามและสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

6.2 การวิเคราะห์ผลประเมินโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

6.3 การวิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.4 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่นเรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมประกอบการเรียนระหว่างเรียน และประสิทธิภาพจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 /80

6.5 การวิเคราะห์พัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรระดับท้องถิ่นเรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

6.5.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง โดยใช้สถิติทดสอบ t-test แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ไม่เป็นอิสระ (Dependent Sample)

6.5.2 การวิเคราะห์ทักษะและกระบวนการในการทำงาน คุณลักษณะในการทำงาน และผลงานภาคปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ว่าบรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่โดยการคิดคำนวณเป็นร้อยละ (%)

6.5.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตามเกณฑ์ที่กำหนด

6.6 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตามเกณฑ์ที่กำหนด

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

7.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 101)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

7.1.2 การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

7.1.3 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	$\sum$	แทน	ผลรวม
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด

7.2 สถิติวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

7.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้
ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2541 : 221)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

7.2.2 เปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
โดยใช้ t-test (Dependent Samples) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 109)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{(n-1)}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
 D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

7.2.3 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR.20 (Kuder
Richardson Formula 20) (อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 36)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อ
 p แทน สัดส่วนของคนตอบถูกในแต่ละข้อ
 q_2 แทน สัดส่วนของคนตอบผิดในแต่ละข้อ = 1 - p
 S_t แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

7.2.4 การหาค่าความยากของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร
(สมนึก ภัททิยธนี. 2537 : 170)

$$P = \frac{H + L}{2N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากของข้อสอบ
	H	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงตอบถูก
	L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำตอบถูก
	N	แทน	จำนวนทั้งหมดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

7.2.5 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง
คะแนนรวมกับคะแนนของแต่ละข้อ (Item – total Correlation) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 118)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{N \sum x^2 - (\sum x)^2} \sqrt{N \sum y^2 - (\sum y)^2}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมข้อกับคะแนนรวม
	X	แทน	คะแนนเป็นรายข้อ
	Y	แทน	คะแนนรวม
	N	แทน	จำนวนคน

7.2.6 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของ Cronbach
(บุญชม ศรีสะอาด. 2532 : 107)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	อัตราส่วนวิกฤตของ t –test (Dependent Sample)
E_1	แทน	ประสิทธิภาพจากการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมประกอบการเรียนระหว่างเรียน
E_2	แทน	ประสิทธิภาพจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมประกอบการเรียนระหว่างเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
$\sum E$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมประกอบการเรียนระหว่างเรียน
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของผู้เรียน
P_1	แทน	คะแนนทดสอบก่อนเรียน
P_2	แทน	คะแนนทดสอบหลังเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น โดยการสัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถามและสนทนากลุ่ม มีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืช ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอนาน้อย จำนวน 3 คน ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ในการพัฒนาหลักสูตรต้องให้ผู้รู้ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในลักษณะพานักเรียนไปเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยจัดเนื้อหาและประสบการณ์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รวมจำนวน 36 คน ผลการสอบถามสรุปได้ดังนี้

2.1 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 18 คนต้องการให้ทางโรงเรียนนำผู้รู้ในชุมชนมาถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชน เพื่อให้เด็กได้มีความรู้ในเรื่องการปลูกพืชจนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และนำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต การนำผู้รู้ในชุมชนมาถ่ายทอดความรู้นั้นควรมีการอธิบาย การสาธิต และให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติ เพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้มีความรู้ที่ควรมีความรู้จริงในเรื่องที่จะนำมาถ่ายทอดและพืชที่ปลูกควรเป็นพืชผักที่ปลอดสารพิษสามารถนำมาจำหน่ายในชุมชนได้

2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 18 คน ส่วนใหญ่มีความต้องการให้ผู้รู้ในชุมชนเข้ามาถ่ายทอดความรู้ เรื่องการปลูกพืช ซึ่งพืชที่นักเรียนต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนเรียงตามลำดับมากไปหาน้อยปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 แสดงจำนวนนักเรียนที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชน

ชื่อพืช	จำนวนนักเรียนที่ต้องการเรียนรู้ (คน)
ฟักทอง	9
ถั่วเหลือง	4
ถั่วลิสง	3
ข้าวโพด	2
รวม	18

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนรู้เรื่องการปลูกฟักทอง รองลงมา คือ ถั่วเหลือง ถั่วลิสง และข้าวโพด ตามลำดับนอกจากนี้ นักเรียนทั้ง 18 คน ยังให้ความคิดเห็นแสดงความต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับด้านต่างๆ ดังนี้

2.2.1 นักเรียนมีความคิดเห็นว่ประโยชน์ที่ได้จากการปลูกพืชมากที่สุดคือ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ รองลงมาคือ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการปลูกพืชและให้สามารถปลูกพืชได้ตามลำดับ

2.2.2 ด้านความต้องการให้ผู้รู้ในชุมชน มาถ่ายทอดความรู้ในลักษณะมากที่สุดคือ ถ่ายทอดความรู้โดยผู้รู้ให้นักเรียนได้ฝึกกระทำจริง รองลงมาคือ ถ่ายทอดโดยการให้ผู้รู้ปลูกพืชให้ดูและถ่ายทอดความรู้โดยให้ผู้รู้เล่าให้ฟัง ตามลำดับ

2.2.3 ลักษณะของการเรียนการสอนที่นักเรียนต้องการมากที่สุดคือ ไปเรียนนอกสถานที่โดยมีการเรียนกับผู้รู้ในชุมชน รองลงมาคือ ผู้รู้ในชุมชนสอนร่วมกับครูและเรียนกับผู้รู้ในชุมชน ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนา คือ ผู้มีความรู้ในชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ประธานกรรมการโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 5 คน ผลการสนทนากลุ่มสรุปดังนี้

3.1 สภาพความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืช ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปได้ว่า ให้ผู้มีความรู้ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนโดยสอนร่วมกันกับครูผู้สอน เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและเห็นความสำคัญของการปลูกพืช ตลอดจนแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่าให้เกิดประโยชน์และสามารถพัฒนาให้เป็นอาชีพเพื่อหารายได้ อันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดีมีความรักถิ่นฐานและสามารถอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

3.2 ขอบข่ายเนื้อหาสาระที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืช ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปได้ว่า มีความเหมาะสมกับวัย ควรมีเนื้อหาด้านความสำคัญ ขั้นตอนการปลูก วิธีการปลูก การบำรุงรักษาที่ถูกต้อง การแปรรูป การถนอมอาหาร การจัดจำหน่าย โดยกำหนดวิธีการเรียนการสอน กิจกรรม ที่เน้นความต้องการของผู้เรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด มีการใช้สื่อที่ทันสมัย และมีการวัดผลประเมินผลร่วมกันโดยประเมินจากสภาพความเป็นจริงและการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนจะส่งผลให้นักเรียนได้เกิดประสบการณ์จากการเรียน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งก่อให้เกิดความสุขกับการเรียน มีความตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพ ที่สามารถสร้างเป็นรายได้ แต่ส่วนที่ต้องให้ความสำคัญคือ ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และสนับสนุน ส่งเสริม การปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีความหลากหลาย

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่นและหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1. ผลการประเมินโครงสร้างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1.1 หลักการ ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า จะต้องเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และแหล่งเรียนรู้อย่างยั่งยืน ควรเพิ่มเติมรายละเอียดให้เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

1.2 จุดมุ่งหมาย ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้เพิ่มเติมจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน

1.3 โครงสร้าง ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้เขียนให้ชัดเจนโดยการเขียนเป็นรายชื่อ

1.4 คำอธิบายรายวิชา ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า ควรนำไปบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีได้มากกว่าที่ยกไว้

1.5 เนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ขยายเนื้อหาให้เกิดประโยชน์โดยการนำผักทองไปใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น เช่น การทำข้าวเกรียบผักทอง การทำสังขยาผักทอง ทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ เป็นต้น

1.6 ระยะเวลาเรียน ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้เปลี่ยนคาบเวลาเรียนเป็นชั่วโมงและควรเพิ่มเวลาถ้ามีกระบวนการแปรรูปผลผลิตรวมอยู่ด้วย

1.7 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอว่า ควรจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุด และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้จากผู้รู้ในชุมชน และใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน เป็นสื่อการสอน

เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนจากของจริงและสถานที่จริง นอกจากจะให้นักเรียนปลูกพืชที่โรงเรียนแล้วควรให้นักเรียนไปปลูกที่บ้านด้วย เพื่อให้ผู้ปกครองได้ร่วมในกิจกรรม และมีส่วนร่วมในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในเรื่องความสนใจ ความเอาใจใส่ ตลอดจนนำความรู้ที่ได้มาใช้ที่บ้านให้ผู้ปกครองเห็นเพื่อให้ผู้ปกครองได้เห็นความสำคัญของการปลูกพืช การประเมินผลต้องให้ผู้ปกครองร่วมประเมินด้วย

1.8 สื่อการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญไม่มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุง

1.9 การวัดผลและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอว่า การวัดผลประเมินผลควรมาจากการสังเกตการทำงานเป็นรายบุคคลและกลุ่ม โดยวัดจากผลงาน การรายงานและกระบวนการในการทำงาน การสัมภาษณ์ บันทึกของผู้เรียน ผลงานภาคปฏิบัติ แฟ้มสะสมผลงาน การให้นักเรียนประเมินตนเอง และประเมินโดยกลุ่มเพื่อนการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ควรใช้วิธีการวัดอย่างหลากหลาย เช่น ใช้วิธีการสังเกต การสอบถาม การปฏิบัติ การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ และวัดผลประเมินผลให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะค่านิยม และการจัดการ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขภายใต้การพิจารณาจากประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์แล้วกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญดูอีกครั้งจึงได้รับความเห็นชอบ

2. ผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชทอง กลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังตาราง 8-14

ตาราง 8 แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นรายด้าน โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ด้าน	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.46	0.76	เห็นด้วย
2	โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร	4.82	1.01	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3	กิจกรรมการเรียนการสอน	4.54	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	อัตราเวลาเรียน	4.60	0.80	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5	สภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุและอุปกรณ์	4.20	0.68	เห็นด้วย
6	การวัดผลและประเมินผล	4.68	0.51	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	รวม	4.55	0.62	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตาราง 8 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างและเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอัตราเวลาเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย 2 ด้าน คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

ตาราง 9 แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านจุดมุ่งหมายเป็นรายข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านจุดมุ่งหมาย				
1	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความหมายชัดเจนเข้าใจง่าย	4.80	0.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	4.00	1.00	เห็นด้วย
3	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรส่งเสริมการนำผลผลิตทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์	4.20	0.84	เห็นด้วย
4	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.80	0.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและระดับชั้นเรียน	4.40	1.89	เห็นด้วย
6	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย	4.60	0.89	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวม		4.46	0.76	เห็นด้วย

จากตาราง 9 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้านจุดมุ่งหมายเป็นรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย จำนวน 3 ข้อ คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความหมายชัดเจนเข้าใจง่าย จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง จุดมุ่งหมายของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย นอกนั้นอยู่ในระดับเห็นด้วย

ตาราง 10 แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านโครงสร้างและเนื้อหาเป็นรายข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
โครงสร้างและเนื้อหา				
1	โครงสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน	4.80	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	โครงสร้างหลักสูตรจัดไว้ได้เหมาะสมกับเนื้อหา	4.80	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3	โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนระดับชั้นเรียน	4.00	1.00	เห็นด้วย
4	โครงสร้างหลักสูตรสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้	4.80	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5	เนื้อหาของหลักสูตรจัดไว้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น	3.60	0.89	เห็นด้วย

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
6	เนื้อหาของหลักสูตรมีความชัดเจนไม่สับสนและน่าสนใจ	4.80	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7	เนื้อหาของหลักสูตรเป็นไปตามลำดับขั้นตอน การเรียนรู้เนื้อหาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์	4.80	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8	เนื้อหาของหลักสูตร มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นเรียน	4.00	1.00	เห็นด้วย
9	เนื้อหาที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10	การแบ่งเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.80	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	รวม	4.82	1.01	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตาราง 10 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้านโครงสร้างและเนื้อหาเป็นรายข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 7 ข้อ คือ โครงสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างหลักสูตรจัดไว้ได้เหมาะสมกับเนื้อหา โครงสร้างหลักสูตรสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ เนื้อหาของหลักสูตรมีความชัดเจนไม่สับสนและน่าสนใจ เนื้อหาของหลักสูตรเป็นไปตามลำดับขั้นตอน การเรียนรู้เนื้อหาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ เนื้อหาที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การแบ่งเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย

ตาราง 11 แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นรายข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1	กิจกรรมการเรียนการสอน			
1	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพได้	4.80	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4.60	0.55	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม	5.00	0.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนแสดงออกทางด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ	4.40	0.55	เห็นด้วย

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
5	เรียงลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม	4.40	0.89	เห็นด้วย
6	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับความสามารถของ นักเรียน	4.20	0.84	เห็นด้วย
7	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.80	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเวลา	4.00	1.00	เห็นด้วย
9	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา	4.80	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10	การมอบหมายงานให้นักเรียนได้เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา และอัตราเวลาเรียน	4.40	0.89	เห็นด้วย
	รวม	4.54	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตาราง 11 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นรายข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 5 ข้อ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพได้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา นอกนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย

ตาราง 12 แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านอัตราเวลาเรียนเป็นรายข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	อัตราเวลาเรียน			
1	อัตราเวลาเรียนที่กำหนดไว้เหมาะสมกับเนื้อหา	4.00	1.00	เห็นด้วย
2	อัตราเวลาเรียนตามหลักสูตรกำหนดสัมพันธ์กับการจัดตาราง เรียนในชั้นเรียน	3.80	0.84	เห็นด้วย
3	อัตราเวลาเรียนที่กำหนดไว้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน	4.40	0.55	เห็นด้วย
	รวม	4.06	0.80	เห็นด้วย

จากตาราง 12 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้านอัตราเวลาเรียนเป็นรายข้อ อยู่ในระดับเห็นด้วยทุกข้อ

ตาราง 13 แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับ เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุและอุปกรณ์เป็นรายข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1	สภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุและอุปกรณ์			
1	สภาพแวดล้อมของชุมชน มีความต้องการต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้	4.40	0.55	เห็นด้วย
2	เอกสารประกอบหลักสูตรทำได้เพียงพอและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.40	0.55	เห็นด้วย
3	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่กำหนด เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น	4.20	0.45	เห็นด้วย
4	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้สามารถจัดหาได้ง่าย และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.20	0.84	เห็นด้วย
5	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน	3.80	0.84	เห็นด้วย
6	บริเวณอาคารและสถานที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.20	0.84	เห็นด้วย
	รวม	4.20	0.68	เห็นด้วย

จากตาราง 13 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุและอุปกรณ์เป็นรายข้อ อยู่ในระดับเห็นด้วยทุกข้อ

ตาราง 14 แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผลเป็นรายข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	การวัดผลและประเมินผล			
1	การวัดผลการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์	4.60	0.55	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	การวัดประเมินผลการเรียนเหมาะสมกับเนื้อหา	4.80	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3	การวัดผลประเมินผลการเรียนสอดคล้องกิจกรรมการเรียนการสอน	4.80	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
4	การวัดผลประเมินผล ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย	4.60	0.55	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5	ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลได้เหมาะสม	4.60	0.55	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	รวม	4.68	0.51	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตาราง 14 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้านการวัดผลและประเมินผลเป็นรายข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกข้อ

ตอนที่ 3 ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

1. ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง จากคะแนนการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมประกอบการเรียนระหว่างเรียนและคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมประกอบการเรียนระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.33 และคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.30 แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่นเรื่อง การปลูกผักทอง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33/81.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80

2. ผลการวิเคราะห์พัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample ดังแสดงผลในตาราง 15

ตาราง 15 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง

	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนการทดลอง	18	15.06	3.40	-28.00***
หลังการทดลอง	18	24.39	3.22	

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 15 พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการปลูกผักทอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.2 ผลการวิเคราะห์ทักษะและกระบวนการในการทำงาน คุณลักษณะในการทำงาน และผลงานภาคปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พบว่า นักเรียนมีทักษะและกระบวนการในการทำงาน คุณลักษณะในการทำงาน และผลงานภาคปฏิบัติ เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.43 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80

2.3 ผลการวิเคราะห์ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ดังแสดงผลในตาราง 16 ดังนี้

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1.ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง	2.94	0.24	มาก
2.เชิญผู้รู้ในชุมชนมาร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	2.56	0.51	มาก
3.นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้	2.44	0.51	ปานกลาง
4.เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจ	2.89	0.32	มาก
5. เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่น	2.94	0.24	มาก
6.นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	2.67	0.49	มาก
7.นักเรียนสนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนการสอน	2.78	0.43	มาก
8.นักเรียนได้ศึกษาความรู้จากแหล่งชุมชน	2.56	0.51	มาก
9.นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างมีความสุข	2.33	0.49	ปานกลาง
10.นักเรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	2.61	0.50	มาก
11.สื่อการเรียนการสอนมีความเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	2.83	.38	มาก
12.การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น	2.44	0.51	ปานกลาง
13.นักเรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว	2.50	0.51	ปานกลาง
14.สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลายในการเรียนการสอน	2.66	0.49	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
15. นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นเมื่อได้เรียนรู้จากสื่อการสอนที่หลากหลาย	2.72	0.46	มาก
16. นักเรียนมีความสามัคคี เสียสละ และอดทนในการทำงาน	2.33	0.49	ปานกลาง
17. นักเรียนรู้จักวางแผนและแก้ปัญหาในการทำงาน	2.67	0.49	มาก
18. นักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน	2.61	0.50	มาก
19. นักเรียนมีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา	2.61	0.50	มาก
20. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	2.61	0.50	มาก
รวม	2.64	0.45	มาก

จากตาราง 16 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จำนวน 15 ข้อ คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เชิญผู้รู้ในชุมชนมาร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่น นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน นักเรียนสนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนรู้การสอน นักเรียนได้ศึกษาความรู้จากแหล่งชุมชน นักเรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สื่อการเรียนรู้การสอนมีความเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้การสอน สื่อการเรียนรู้การสอนมีความหลากหลายในการเรียนรู้การสอน นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นเมื่อได้เรียนรู้จากสื่อการสอนที่หลากหลาย นักเรียนรู้จักวางแผนและแก้ปัญหาในการทำงาน นักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน นักเรียนมีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นอกนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปได้ดังตาราง 17-20

ตาราง 17 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านสภาพแวดล้อม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านสภาพแวดล้อม			
1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่นส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.79	0.43	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.57	0.51	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.3 โครงสร้างของหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีความเหมาะสมกับ ความสามารถของผู้เรียน	4.36	0.50	เห็นด้วย
1.4 เนื้อหาที่ปรับแล้วสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	4.29	0.47	เห็นด้วย
1.5 เนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดไว้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.36	0.50	เห็นด้วย
1.6 การแบ่งเนื้อหาตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับแผนการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.31	0.51	เห็นด้วย
1.7 ระยะเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียน การสอน	4.21	0.43	เห็นด้วย
1.8 สภาพชุมชนแวดล้อมมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรระดับท้องถิ่น	4.29	0.61	เห็นด้วย
1.9 สภาพพื้นที่บริเวณที่ใช้ปฏิบัติงานของโรงเรียนเพียงพอและ เหมาะสม	4.14	0.66	เห็นด้วย
รวม	4.36	0.51	เห็นด้วย

จากตาราง 17 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 2 ข้อ คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่นส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง นอกนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย

ตาราง 18 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านปัจจัยเบื้องต้น

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น			
2.1 ครูมีความมั่นใจในการนำหลักสูตรระดับท้องถิ่นไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.29	0.47	เห็นด้วย
2.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีเพียงพอ	4.28	0.47	เห็นด้วย
2.3 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตรระดับท้องถิ่น	4.21	0.43	เห็นด้วย
2.4 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของท้องถิ่นมีเอกสารประกอบการเรียนการสอนเพียงพอ	4.07	0.27	เห็นด้วย
2.5 แผนการสอนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่น	4.21	0.43	เห็นด้วย
2.6 แผนการสอนแสดงลำดับขั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ชัดเจน	4.36	0.50	เห็นด้วย
2.7 แผนการสอนสอดคล้องกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรระดับท้องถิ่น	4.29	0.47	เห็นด้วย
รวม	4.24	0.43	เห็นด้วย

จากตาราง 18 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกข้อ

ตาราง 19 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูก
ผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านกระบวนการ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
3. ด้านกระบวนการ			
3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.36	0.63	เห็นด้วย
3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้	4.50	0.52	เห็นด้วย
3.3 เชิญผู้รู้ในชุมชนมาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	4.42	0.51	เห็นด้วย
3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.50	0.52	เห็นด้วย
3.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนปลูกฝังให้นักเรียนรักหวงแหนและภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง	4.36	0.50	เห็นด้วย
3.6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น	4.50	0.52	เห็นด้วย
3.7 การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.36	0.50	เห็นด้วย
รวม	4.43	0.53	เห็นด้วย

จากตาราง 19 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกข้อ

ตาราง 20 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้านผลผลิต

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
4. ด้านผลผลิต			
4.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพ	4.36	0.50	เห็นด้วย
4.2 นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	4.50	0.52	เห็นด้วย
4.3 นักเรียนรู้จักวางแผนและแก้ปัญหาในการทำงาน	4.50	0.52	เห็นด้วย
4.4 นักเรียนมีนิสัยรักการทำงานและเห็นคุณค่าของการทำงาน	4.43	0.51	เห็นด้วย
4.5 นักเรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือได้อย่างคล่องแคล่ว	4.29	0.61	เห็นด้วย
4.6 นักเรียนมีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม	4.50	0.52	เห็นด้วย
4.7 นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.36	0.50	เห็นด้วย
รวม	4.42	0.53	เห็นด้วย

จากตาราง 20 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกข้อ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัยและสรุปผล ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 1.1 เพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่อง การปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- 1.2 เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่นครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนรวม 18 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ทำการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ใช้เวลาในการวิจัยรวมทั้งหมด 30 ชั่วโมง โดยอัตราเวลาเรียน สัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง รวม 5 สัปดาห์ (ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนและหลังเรียน)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย

- 4.1 เครื่องมือที่ใช้สำรวจข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาใช้ในการร่างหลักสูตร ได้แก่

- 4.1.1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษา

4.1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับความต้องการศึกษาเรื่องการปลูกพืช

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืช

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ได้แก่

4.2.1 แผนการสอนหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง จำนวนทั้งสิ้น 15 แผน ใช้เวลาในการสอน 90 คาบ (30 ชั่วโมง) ประกอบด้วย ใบความรู้ และใบงาน ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 83.33/81.30

4.2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการปลูกผักทอง เป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ .22 - .76 ค่าอำนาจจำแนก (R) ตั้งแต่ .22 - .70 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) โดยใช้สูตร KR-20 เท่ากับ .75

4.2.3 แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน

4.2.4 แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน

4.2.5 แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ

4.2.6 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง

4.2.7 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่นสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง

5.การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นโดยการสัมภาษณ์ตอบแบบสอบถามและสนทนากลุ่ม

5.2 การวิเคราะห์ผลการประเมินโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ

5.3 การวิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ

5.4 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่นเรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5.5 การวิเคราะห์พัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5.5.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample

5.5.2 การวิเคราะห์ทักษะและกระบวนการในการทำงาน คุณลักษณะในการทำงาน และผลงาน ภาคปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง

5.5.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง

5.6. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง

6.สรุปผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

6.1.1 หลักการ ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า จะต้องเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และแหล่งเรียนรู้ อย่างยั่งยืน ควรเพิ่มเติมรายละเอียดให้เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

6.1.2 จุดมุ่งหมาย ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้เพิ่มเติมจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน

6.1.3 โครงสร้าง ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้เขียนให้ชัดเจนโดยการเขียนเป็นรายข้อ

6.1.4 คำอธิบายรายวิชา ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า ควรนำไปบูรณาการภายในสาระของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยีได้มากกว่าที่ยกกว้างไว้

6.1.5 เนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ขยายเนื้อหาให้เกิดประโยชน์โดยการนำผักทองไปใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น เช่น การทำข้าวเกรียบผักทอง การทำสังขยาผักทอง ทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ เป็นต้น

6.1.6 อัตราเวลาเรียน ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้เปลี่ยนคาบเวลาเรียนเป็นชั่วโมงและควรเพิ่มเวลาถ้ามีกระบวนการแปรรูปผลผลิตรวมอยู่ด้วย

6.1.7 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอว่า ควรจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุด และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้จากผู้รู้ในชุมชน และใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน เป็นสื่อการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนจากของจริงและสถานที่จริง นอกจากจะให้นักเรียนปลูกพืชที่โรงเรียนแล้วควรให้นักเรียนไปปลูกที่บ้านด้วย เพื่อให้ผู้ปกครองได้ร่วมในกิจกรรม และมีส่วนร่วมในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในเรื่องความสนใจ ความเอาใจใส่ ตลอดจนนำความรู้ที่ได้มาใช้ที่บ้านให้ผู้ปกครองเห็นเพื่อให้ผู้ปกครองได้เห็นความสำคัญของการปลูกพืช การประเมินผลต้องให้ผู้ปกครองร่วมประเมินด้วย

6.1.8 สื่อการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญไม่มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุง

6.1.9 การวัดผลและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอว่า การวัดผลประเมินผลควรมาจากการสังเกตการทำงานเป็นรายบุคคลและกลุ่ม โดยวัดจากผลงาน การรายงานและกระบวนการในการทำงาน การสัมภาษณ์ บันทึกของผู้เรียน ผลงานภาคปฏิบัติ แฟ้มสะสมผลงาน การให้นักเรียนประเมินตนเอง และประเมินโดยกลุ่มเพื่อนการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ควรใช้วิธีการวัดอย่างหลากหลาย เช่น ใช้วิธีการสังเกต การสอบถาม การปฏิบัติ การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ และวัดผลประเมินให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ ค่านิยม และการจัดการ

6.2 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประเมิน 6 ด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมาย โครงสร้างและเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน อัตราเวลาเรียน สภาพแวดล้อม สื่อวัสดุและอุปกรณ์มาวิเคราะห์ ปรากฏว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ย 4.46 อยู่ในระดับเห็นด้วย

6.3 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตรระดับท้องถิ่นเรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมประกอบการเรียนระหว่างเรียน และประสิทธิภาพจากการแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33/81.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80

6.4 ผลการวิเคราะห์พัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

6.4.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าการใช้หลักสูตรระดับท้องถิ่น สามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

6.4.2 การวิเคราะห์ทักษะและกระบวนการในการทำงาน คุณลักษณะในการทำงาน และผลงานภาคปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง มีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 95.43 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80

6.4.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง มีค่าเฉลี่ยกับ 4.36 เมื่อพิจารณาโดยรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย

6.5. ผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยกับ 4.36 เมื่อพิจารณาโดยรวมครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย

7. อภิปรายผล

ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

7.1 การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander. 1974 : 27) มาประยุกต์เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นเรื่อง การปลูกผักทอง มาใช้ในเรื่องเกี่ยวกับ การปรับรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตรแม่บท โดยหลักสูตรแม่บทเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น โดยปรับหรือเพิ่มรายละเอียดของเนื้อหาได้ตามความเหมาะสม และสามารถปรับรายละเอียดเนื้อหาได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีขั้นตอนจากการศึกษาวิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา คาบเวลาเรียน และคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรแม่บท แล้วนำรายละเอียดเนื้อหาที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเพิ่มหรือปรับให้เข้ากับหลักสูตรแม่บท

7.2 การประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรผู้วิจัยได้รวบรวมของ วิชัย วงษ์ใหญ่ ไทเลอร์ สคริฟเวน สเตค และสต๊อฟเฟิลบีม เพื่อประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น ซึ่งผู้วิจัยทำการประเมินขณะการใช้หลักสูตรระดับท้องถิ่น และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก ทักษะและกระบวนการในการทำงาน คุณลักษณะในการทำงาน ผลงานภาคปฏิบัติ และผลสัมฤทธิ์จากการใช้หลักสูตรระดับท้องถิ่น และความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของครูผู้สอนและนักเรียน จากการวิจัยขั้นตอนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเนียง วรรณศรี (2545 : 69-95) ; ธัญวิษญ์ ไตรรัตน์ (2544 : 103-104) ; อภิชัย หล้าสุตตา (2543 : 64 -71) ; วิทยา แสงงาม (2541 : 86-89) ; รัตนะ บัวสนธิ์ (2535 : 243) พบว่ามีการประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น 2 ลักษณะ คือการประเมินขณะใช้หลักสูตรระดับท้องถิ่น และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรระดับท้องถิ่น

7.3 ผลการประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่นโดยผู้เชี่ยวชาญ ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ผลปรากฏว่า ได้คะแนนเฉลี่ย 4.46 ซึ่งสรุปได้ว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับเห็นด้วย แสดงว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ได้จริง สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้แก่ตนเองได้ ซึ่ง สวัสดิ์ อุทรานันท์ (2532 : 317) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรก่อนที่จะนำไปใช้จริงการดำเนินการในขั้นนี้จะช่วยให้ได้หลักสูตรระดับท้องถิ่นที่ตอบสนองต่อสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังทำให้การนำหลักสูตรไปใช้สอนในห้องเรียน สถานการณ์จริงมีความคล่องตัวและประสบผลสำเร็จได้มากที่สุด ที่เป็นดังนี้เนื่องจาก

7.3.1 หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นมีจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับท้องถิ่นมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญวิษญ์ ไตรรัตน์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำงานวิจัยเรื่อง พืชสมุนไพรในชุมชนสระคูณ กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ แขนงงานเลือก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นมีจุดมุ่งหมายส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหากษัตริย์ สว่างชาติ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การทำดอกไม้จันทร์ กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำเนียง วรรณศรี (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ดนางฟ้า กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

7.3.2 หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นมีโครงสร้างและเนื้อหาสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความต้องการของท้องถิ่นเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญวิษญ์ ไตรรัตน์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำงานวิจัยเรื่อง พืชสมุนไพรในชุมชนสระคูณ กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ แขนงงานเลือก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียน และอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียน

7.3.3 หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับท้องถิ่น และการนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการกลุ่ม ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พึ่งตนเองได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการทำงาน ทำงานเป็น รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการจัดการ การวางแผนออกแบบการทำงาน สามารถนำเอาความรู้ เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ และประยุกต์ใช้ในการทำงาน สร้าง พัฒนางานผลิตภัณฑ์ ตลอดจนวิถีการใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานและการทำงาน (กรมวิชาการ . 2542 : บทนำ)

7.3.4 หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นมีอัตราเวลาเรียนที่เหมาะสมกับระดับชั้น ทั้งความสามารถของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตร โครงสร้างและอัตราเวลาเรียนของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาปีที่ 4-6 มาอย่างละเอียดอีกทั้งประธานและกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ตรวจแก้ไขดูและอย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยได้ทดลองใช้หลักสูตรระดับท้องถิ่นเรื่องการปลูกผักทอง ที่สร้างขึ้นกับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น จึงสามารถปรับอัตราเวลาเรียนแล้วนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับงานวิจัย ของอภิชัย หล้าสุดตา (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการสานส้ม ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการสานส้ม มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านปัจจัยเบื้องต้น อยู่ในระดับเห็นด้วย

7.3.5 หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้น มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะผู้วิจัย ได้จัดทำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนและสภาพท้องถิ่น โดยกำหนดรายละเอียด ชนิดจำนวนของสื่อ และวัสดุอุปกรณ์ไว้ใช้กับกิจกรรม ทั้งนี้เพราะนักเรียนส่วนใหญ่การเตรียมจะเน้นสื่อที่เป็นของจริง สำหรับเอกสารประกอบการสอนผู้วิจัยจัดทำแจกนักเรียนทุกคน แต่ไม่เห็นด้วยว่ามีเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับฝึกปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะทางโรงเรียนไม่มีงบประมาณสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชนีวัลย์ จุลบาท (2545 : 149) ที่พบว่า การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นโรงเรียนขาดงบประมาณในการสนับสนุน

7.3.6 หลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นมีการวัดผลประเมินผลที่เหมาะสมมาก ผู้วิจัยเน้นการวัดผลจากสภาพจริง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติจริงครูคอยชี้แนะและให้คำปรึกษา ครูประเมินจากพฤติกรรมของผู้เรียน ในขณะปฏิบัติกิจกรรมและผลงานจากใบงาน การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบที่มีคุณภาพในการวัด กล่าวคือ เป็นแบบทดสอบที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและหาคุณภาพให้ขั้นตอน วิธีการวัดเหมาะสมกับเวลา และระดับชั้นของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (254 : 69-72) ได้กล่าวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรงกับชีวิต อาชีพ เศรษฐกิจ และสังคม ในท้องถิ่นของตน และใช้ทรัพยากรท้องถิ่น

เข้ามามีส่วนช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้การศึกษา จึงจะมีผลต่อการพัฒนาชีวิต อาชีพ และสังคมท้องถิ่นอย่างแท้จริง

7.4. แผนการสอน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33/81.30 หมายความว่านักเรียนทุกคนมีคะแนนการทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมประกอบการเรียนระหว่างเรียนทุกแผนการสอนคิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 83.33 และคะแนนเฉลี่ยทุกคนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 81.30 แสดงว่า แผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับของ วิไลวรรณ อุ่นเชื้อ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่องการทำความสะอาดเสื้อผ้า กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 :เพ็ญประภา วงศ์เกษม ศักดิ์ (2542 : 21) ; สิทธิชัย โภคาทรัพย์ (2542 : 49) และเครือวัลย์ วงษ์ไพบูลย์ (2534 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่เรียนจากแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ การที่แผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 เนื่องจาก

7.4.1 แผนการสอนสร้างตามขั้นตอนและกระบวนการ โดยศึกษาหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการสอนและผ่านการตรวจพิจารณา เพื่อปรับปรุงแก้ไขจากกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์และผู้เชี่ยวชาญ มีการนำไปทดลองกับนักเรียนก่อนใช้สอนจริงซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุชาติดา วัยวุฒิ (2539 : 3) ที่ว่า ในการสร้างแผนการสอนครูจะต้องศึกษาอย่างกว้างขวาง และทำความเข้าใจอย่างเพียงพอ ที่จะทำแผนการสอนและมีการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของขั้นตอนการสอน ในแต่ละแผนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ

7.4.2 แผนการสอนที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดชัดเจนในด้านกิจกรรมของนักเรียนกับบทบาทครู มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะอย่างเพียงพอ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ได้ฝึกตนให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่องานที่มอบหมายให้ทำและสอดคล้องกับคำกล่าวของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525 : 201) และวัลลภ กันทรัพย์ (2537 : 12) ที่ว่า การเขียนแผนการสอนที่ดีนั้น ควรจะเขียนให้ครอบคลุมเนื้อหาและพึงระลึกเสมอว่า กิจกรรมการเรียนนั้นนักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติมากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะส่งเสริมให้กิจกรรมดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย นอกจากนั้นกิจกรรมในแผนการสอนยังเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ทำงานให้สำเร็จด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมส่งเสริมและใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.2539 ก : 133) นอกจากนี้ แผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นยังสอดคล้องกับรูปแบบการสร้างแผนการสอนตามองค์ประกอบที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 ข : 141-142) เสนอแนะไว้คือ เป็นแผนการสอนที่ประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล ซึ่งทุกด้านเขียนครอบคลุมสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ผ่านการตรวจพิจารณา คุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

แผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 15 แผน เป็นแผนที่เน้นทักษะกระบวนการปฏิบัติเป็นส่วนมาก ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จึงถือว่าเป็นแผนการสอนที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80 และบรรลุตามความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้

7.5. การวัดโดยใช้แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน และแบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 95.43 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เน้นกระบวนการกลุ่ม เน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็น มีนิสัยรักการทำงาน มีการปรับปรุงงานอยู่เสมอ (กรมวิชาการ. 2543 : 39)แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน แบบวัดคุณลักษณะใน

การทำงาน และ แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติที่สร้างขึ้นมีการวางแผนสร้างเป็นระบบ ทำให้สามารถวัดประเมินผลได้อย่างมีคุณภาพนักเรียนทุกคนมีความสนใจ และตั้งใจปฏิบัติงานอย่างดีมาก

7.6. แบบวัดผลโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.39 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จริง มีทักษะ และความรู้ในเรื่องการปลูกผักทอง

7.7. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง สอดคล้องตรงกันอยู่ในระดับมากคือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เชิญผู้รู้ในชุมชนมาร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่น นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน นักเรียนสนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนได้ศึกษาความรู้จากแหล่งชุมชน นักเรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สื่อการเรียนการสอนมีความเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลายในการเรียนการสอน นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นเมื่อได้เรียนรู้จากสื่อการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับคำกล่าวของสมทรง สุพานิชย์ (2528 : 235) ที่ว่า สื่อการเรียนการสอนประกอบบทเรียน เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้เกิดความเข้าใจในบทเรียนอย่างสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย นักเรียนรู้จักวางแผนและแก้ปัญหาในการทำงาน นักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน นักเรียนมีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง สอดคล้องตรงกันว่าอยู่ในระดับปานกลางคือ นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างมีความสุข การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น นักเรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว นักเรียนรู้จักวางแผนและแก้ปัญหาในการ

7.8. ความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น สรุปเป็น 4 ด้านอภิปรายผล ได้ดังนี้

7.8.1 ด้านสภาพแวดล้อม ครูผู้สอน ประเมินสอดคล้องกันอยู่ในระดับเห็นด้วยทั้งนี้เพราะ หลักสูตรระดับท้องถิ่นส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน และสภาพชุมชนก็เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้แล้วสามารถทำให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้และสภาพพื้นที่บริเวณที่ใช้ปฏิบัติงานของโรงเรียนเพียงพอและเหมาะสม ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรได้นำเอาเรื่องราว และวิถีชีวิตที่แท้จริงของประชาชนในท้องถิ่น มาจัดเป็นเนื้อหาและกิจกรรม ให้นักเรียนได้ศึกษาเพื่อให้ผู้เรียน ทำงานเป็น มีนิสัยรักงาน และปรับปรุงงานอยู่เสมอ (กรมวิชาการ. 2536 : 4) ประกอบกับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงนั้น ท้องถิ่นไม่ได้ที่เป็นวัดคูหาในการสานสัมพันธ์อยู่เป็นจำนวนมาก ประชาชนอยู่เป็นจำนวนมาก ประชาชนในท้องถิ่นมีการประกอบอาชีพหัตถกรรมการสานสัมพันธ์ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่นักเรียนได้พบเห็นได้สัมผัสอยู่เป็นประจำ เป็นอาชีพเสริม ที่ทำรายได้ให้กับครอบครัวและท้องถิ่น จึงเป็นปัจจัยเอื้ออำนวยให้นักเรียนมีความสนใจและเห็นความสำคัญของอาชีพหัตถกรรม

การสอนสู่ อภิชัย หล้าสุดตา. (เฉลิม ประนิสอน. 2542 : สัมภาษณ์ ; อ้างอิงจาก อภิชัย หล้าสุดตา. 2543 : 94) ประกอบกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โรงเรียนมีอาคารเอนกประสงค์สำหรับใช้เป็นพื้นที่ในการฝึกปฏิบัติ เพียงพอกับจำนวนนักเรียน นักเรียนศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับการสานส้มจากผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้รู้ ผู้เฒ่าผู้แก่ ในท้องถิ่นทั้งภาคความรู้และและภาคปฏิบัติ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นประสบผลสำเร็จได้ เนื่องจากท้องถิ่นมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และบุคลากรในท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษา ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี อภิชัย หล้าสุดตา. (สำรวย ทินพิศ. 2542 : สัมภาษณ์ ; อ้างอิงจาก อภิชัย หล้าสุดตา. 2543 : 94)

7.8.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น ครูผู้สอน ประเมินสอดคล้องอยู่ในระดับเห็นด้วย ทั้งนี้เพราะ การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่ผู้วิจัยได้จัดทำแผนใช้ประกอบการเรียนการสอนและกำหนดอัตราเวลาเรียนไว้อย่างคร่าวๆ โดยแผนการสอนหลักสูตรระดับท้องถิ่นได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวการจัดการศึกษาของโรงเรียน ศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบายของหลักสูตร (กรมวิชาการ. 2536 : 3) แล้วนำคำอธิบายรายวิชา มาวิเคราะห์หลักสูตร ด้านจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และคาบเวลาเรียน แล้วจึงเขียนแผนการสอน ในส่วนของเนื้อหาได้ปรับรายละเอียดของเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของท้องถิ่น นำเอาสื่อการเรียนการสอนที่มีในท้องถิ่นใช้ซึ่งได้แก่ สื่อที่เป็นบุคคล หรือผู้รู้ในท้องถิ่นที่มีความรู้ ความชำนาญในการปลูกผักทอง การแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร การทำยาปราบศัตรูพืชของชุมชนเป็นพิเศษมาช่วยสอนทั้งภาคความรู้ และภาคปฏิบัติ สื่อที่เป็นเครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ ล้วนเป็นสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่ผู้เรียนได้พบและสัมผัสอยู่เป็นประจำทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้ชัดเจนและลึกซึ้ง ส่วนอัตราเวลาเรียนประเมินอยู่ที่ระดับเห็นด้วย ทั้งนี้เพราะ กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะการคัดเมล็ดผักทอง การเตรียมดินก่อนปลูกผักทอง การหยอดเมล็ดผักทอง การดูแลรักษา การกำจัดศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว และการแปรรูปต้องอาศัยเวลาในการฝึกพอสมควร ผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการเตรียมประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป

7.8.3 ด้านกระบวนการ ครูผู้สอน ประเมินสอดคล้องอยู่ในระดับเห็นด้วย ทั้งนี้เพราะ การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับเนื้อหาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วัดและประเมินผล อย่างต่อเนื่อง ซึ่งปรับเนื้อหาของหลักสูตรระดับท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ ได้นำเอาเรื่องราวของท้องถิ่น เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและเป็นวิถีชีวิตที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่นของนักเรียน ปรับรายละเอียดแทรกเข้าไปในทุกหน่วยการเรียนรู้ จึงทำให้นักเรียนมีความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นเรื่องที่นักเรียนพบเห็นอยู่เป็นประจำ เป็นอาชีพเสริมที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร ด้ายทอง (2533 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การพัฒนาหลักสูตร ในเนื้อหาย่อยที่เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน เนื้อหาที่มีความชัดเจนน่าสนใจตรงกับวัตถุประสงค์จะเป็นหลักสูตรที่น่าสนใจมาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้คิดและวางแผนในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ที่คอยแนะนำ ชี้แนะแนวทาง ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองในสถานที่จริง ในท้องถิ่นของตนเอง มีผู้ชำนาญการที่เป็นผู้รู้ ผู้เฒ่าผู้แก่ และผู้ปกครองนักเรียนถ่ายทอดทักษะ และวิธีการคัดเมล็ดผักทอง การเตรียมดินก่อนปลูกผักทอง การหยอดเมล็ดผักทอง การดูแลรักษา การกำจัดศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว และการแปรรูปให้กับนักเรียน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูผู้สอนร่วมกับวิทยากรภายนอกหรือผู้รู้ในท้องถิ่น วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนรักหวงแหนและภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนร่วมกันและมีการวัดและประเมินผลขณะที่นักเรียนศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติในท้องถิ่น จึงทำให้นักเรียนสามารถ วิเคราะห์ ปรับปรุงกระบวนการทำงานและผลงานตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอปรับผลงานของตนเองให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา

7.8.4 ด้านผลผลิต ครูผู้สอน ประเมินสอดคล้องกันอยู่ในระดับเห็นด้วย ทั้งนี้เพราะ พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะและกระบวนการในการทำงานของนักเรียนนั้น ครูผู้สอนจัดให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง วางแผนในการทำงานกลุ่ม ศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติงานในท้องถิ่นของตนเอง นักเรียนรู้จักการวางแผนและแก้ปัญหาในการทำงาน และนำเอาประสบการณ์ตรงที่ได้จากการทำงานมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน นักเรียนได้ฝึกใช้ความคิดสร้างสรรค์ ออกแบบผลผลิตฟักทองในลักษณะต่างๆ มีการปรับปรุงดัดแปลงการแปรรูปผลผลิตจากฟักทองให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย ประกอบกับการปลูกฟักทองเป็นอาชีพเสริมที่ประชาชนในท้องถิ่นได้สืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานานแล้วจึงทำให้ผู้เรียน เห็นความสำคัญในการประกอบอาชีพ มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน รู้จักวางแผนและแก้ปัญหาในการทำงาน มีนิสัยรักการทำงานและเห็นคุณค่าของการทำงาน มีทักษะในการใช้เครื่องมือได้อย่างคล่องแคล่วมีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนส่วนใหญ่จะจัดในรูปของกระบวนการกลุ่มนักเรียนได้ทำงานร่วมกันตามหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่เป็นประจำ จึงทำให้เข้าใจในความสามารถที่แตกต่างกันของสมาชิกในกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อภิชัย หล้าสุดตา. (สมบัติ ศิริทรัพย์. 2542 : สัมภาษณ์ ; อ้างอิงจาก อภิชัย หล้าสุดตา. 2543 : 96) ดังนั้น ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะเกี่ยวกับการคัดเมล็ดฟักทอง การเตรียมดินก่อนปลูกฟักทอง การหยอดเมล็ดฟักทอง การดูแลรักษา การกำจัดวัชพืช การเก็บเกี่ยวตลอดจนถึงการแปรรูปผลผลิตจากฟักทอง ให้มีความคล่องแคล่วเพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นสิ่งยืนยันได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นอย่างมีระบบจะทำให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 69-72) ได้กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรงกับชีวิต อาชีพ เศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่นของตน และใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ การศึกษาจึงมีผลต่อการพัฒนาชีวิต อาชีพ และสังคมท้องถิ่นอย่างแท้จริง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

8.1.1 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีควรให้นักเรียนนำพืชที่ปลูกในโรงเรียนไปปลูกที่บ้านด้วย เพื่อให้ผู้ปกครองได้ร่วมในกิจกรรม และมีส่วนร่วมในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

8.1.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีควรร่วมมือกับนักเรียนเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้การสอนไว้ล่วงหน้า และควรเตรียมสื่อ เครื่องมือ เครื่องใช้ และใบงานที่มอบหมายให้พร้อม

8.1.3 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ควรให้ความสำคัญและปฏิบัติอย่างจริงจังในการพัฒนาหลัก

สูตรระดับท้องถิ่น โดยการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและร่วมมือกับคณะครูในโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของตนเองให้สอดคล้องกับสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา และคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้นต่อไป

8.1.4 ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาวิเคราะห์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนจัดให้มีการอบรมเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นให้แก่ครูและผู้ที่สนใจ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้เป็นรูปธรรม

8.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในเรื่องพืชอื่นๆ ในท้องถิ่นของเรา เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้อย่างเต็มที่

8.2.2 ควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในช่วงชั้นอื่น ที่เป็นสาระเดียวกัน เพื่อความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นในด้านการประกอบอาชีพ ควรมีการทำวิจัยการพัฒนาหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มภาษาไทย และกลุ่มศิลปศึกษา ที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น เพื่อการพัฒนา ปรับปรุง อนุรักษ์ สืบทอด แก่คนรุ่นหลัง

8.2.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่เราพัฒนาขึ้นกับหลักสูตรระดับท้องถิ่นอื่นๆ และชั้นอื่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กาญจนาวรรณ คำสอนทา. (2543). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำปลาร้ากลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- กิตติพิศ ศิริสูตร. (2538). **การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายสำเนา
- กิตติมา แก้วป้องปก. (2537). **สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลกตามธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายสำเนา
- ชนิษฐา เมืองเชียงหวาน. (2544). **การติดตามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการเลี้ยง ไก่หม : กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดหนองโพ อำเภอโพธาราม จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- ควรจิตพล ประทุมเวียง. (2543). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่อง การทำคราดมือเสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2534). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 (พ.ศ. 2535-2539)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2539). **เอกสารเสริมความรู้ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2540). **การทดลองนำร่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2540). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- จิรภรณ์ ศรีสฤงคาร. (2530). **ปัญหาและความต้องการในการจัดเนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษา กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ แขนงงานเลือกของจังหวัดลำพูน**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- จิรพันธุ์ พูลพัฒน์. (2532). **หลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2540). "การจัดทำหลักสูตรระดับโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น". เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาผู้บริหารระดับสูง สังกัดกรมสามัญศึกษารุ่นที่ 19-20 ณ โรงแรมโซลทวิน ทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร, 16 มิถุนายน และ 30 กรกฎาคม 2540. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชมพันธุ์ ภูษธร ณ อยู่ธยา. (2530). *เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- ช่อม กรไกร. (2537). *การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียน. ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา*
- ดวงจันทร์ เตียววิไล. (2539;กรกฎาคม-สิงหาคม). "สภาพและความต้องการ ของक्रमัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดลำปางเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามแนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)," *การวิจัยเพื่อการพัฒนา*. 24(28) : 77-85 .
- ทองสุข รวยสูงเนิน. (2543). *คู่มือปฏิบัติการสร้างแผนการสอนที่เน้นกระบวนการตามหลักสูตร ฉบับปรับปรุง 2533*. สุรินทร์ : เสมาธรรม.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2535). *หลักสูตรและการจัดการประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูธนบุรี.
- ธวัชชัย ชัยจิรายากุล. (2527). *การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธิดารัตน์ ลำพาย. (2543). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชางานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการทอเสื่อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านสะอาดนาดี จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายสำเนา
- ธัญวิทย์ ไตรรัตน์. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แขนงงานเลือก เรื่องพืชสมุนไพรในชุมชนสระคูณ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การวิจัยการศึกษา): มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- ธำรง บัวศรี. (2532). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : เอร่าวัฒนาการพิมพ์.
- _____. (2532). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นิคม ชมภูหลง. (2542). *การสร้างและพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ (ฉบับปรับปรุง)*. เอกสาร สน.ที่ 14/2542 หน่วยงานศึกษานิเทศก์. มหาสารคาม : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.
- นิพนธ์ คุชปรีดี และ ลัดดา คุชปรีดี. (2517). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2534). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย*.
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2536). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระมหานันต์ แสงชาติ. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องดอกไม้จันทร์ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- พะยอม แก้วกำเนิด. (2533). *หลักการของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2534). *หลักการของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- พันวิทย์ ยืนยง. (2543). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นงานหัตถกรรมพื้นบ้านการทำเม็ดประเทียมเงินของชุมชน บ้านสตอสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัด สุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายสำเนา
- แพรวพรรณ จันทร์อัมพร. (2540). *การประเมินหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ(งานเลือก) สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุดรราชธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- พลศรี ศรีสมบูรณ์. (2545). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการทำพานบายศรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- ไพโรจน์ เนียมนาค. (2536). *สภาพและปัญหาการบริการหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายสำเนา
- มณธิชา ชนสิทธิ์. (2539). *การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน สำนักงานการ ประถมศึกษา จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายสำเนา
- ยุทธนา อุทโย. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการสานกระติบข้าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา

- รสริน เลปวิทย์. (2539). "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 9".
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร. ถ่ายสำเนา
- รัชนีวัลย์ จุลบาล. (2539). การศึกษาการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มการงานและ
พื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์ วท.ม.. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายสำเนา
- รัชนีวัลย์ จุลบาล. (2531.กันยายน). "การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นประถมศึกษา แนวคิดและการ
ปฏิบัติ", สารพัฒนาหลักสูตร : 78
- รัตนะ บัวสนธ์. (2535). การพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญา
ท้องถิ่นกรณี ศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลางตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.
(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายสำเนา
- รุ่งฟ้า หิรัญวงศ์. (2535). การศึกษาหาความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการ ประถม ศึกษาแห่งชาติเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (นิเทศการศึกษา
และพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายสำเนา
- แรมสมร อยู่สถาพร. (2533). การสร้างและการใช้หลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
ประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2538). เทคนิคและวิธีการสอนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2531). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นวิชา
วิธีรา ศรีสวัสดิ์ และคณะอื่นๆ. (2535). ปัญหาและอุปสรรคในการสอนงานช่างงานประดิษฐ์และงานบ้าน
ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น : รายงานการวิจัยคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายสำเนา
- วิชาการ,กรม. (2540) ก. การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
_____. (2540) ข. การวัดผลประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐาน
อาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2539) ก. แนวการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2539) ข. รายงานการวิจัยเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการศึกษาในระดับประถม
ศึกษา และมียม ศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2535). หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2536). คู่มือการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา.

- วิชาการ,กรม. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค่า
การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (ม.ป.ป.). **หลักสูตรท้องถิ่น : เอกสารหลักสูตร ชุดที่ 3**. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. โรงพิมพ์การศาสนา.
- วิชัย ดิสระ. (2535). **หลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช. (2542). **การพัฒนาหลักสูตร สานต่อที่ท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์ ดิสคัฟเวอรี.
- วิชัย ราชวรศิริ. (2524). **หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา (หลักการและแนวปฏิบัติให้หลักสูตรใหม่
สัมฤทธิ์ ผล)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- _____. (2533). **การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2528). **พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2527). **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน-ภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2525). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2523). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอน : มิติใหม่**. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์
รุ่งเรืองธรรม.
- วิทยา แสงงาม. (2541). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องการสานมวย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- วิไลวรรณ เหมือนชาติ. (2538). **การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรปัญหาและความต้องการในการพัฒนา
หลักสูตรท้องถิ่น ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์**. รายงานการวิจัย
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์.
- ศรีวรรณ จันทร์หงษ์. (2542). **การพัฒนาหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องงานจักสาร
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : ศึกษากรณีโรงเรียนวัดยดกกระบตร (ชูปราษฎ์นุสรณ์)
จังหวัดสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายสำเนา
- ศิริชัย อนันตผล. (2534). **สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของ
ท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายสำเนา
- ศุภวรรณ สุดประเสริฐ. (2544). **การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐาน
อาชีพเรื่อง การสานตะกร้าสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้าน
โนนม่วง จังหวัด ขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายสำเนา

- สงกรานต์ จำปาบุรี. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไข่เค็ม กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- สมนึก ภัททิยชนี. (2537). *การวัดผลการศึกษา*. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2538). *รวมบทความทางการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมานจิต สุคนธ์ทรัพย์ และคณะ. (2524). *เอกสารการสอนชุดวิชา 23302*. กรุงเทพฯ : สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2541). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2528). *พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ เซนเตอร์พับลิเคชั่น.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำเนียง วรรณศรี. (2545). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ดนางฟ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- สำลี ทองธิว. (2543). *โครงการพัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น แกะสลักและงานไม้ โรงเรียน บ้านต้นแก้ว ชุมชนบ้านถวาย ตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.).
- _____. (ม.ป.ป.). *หลักการและกระบวนการพัฒนหลักสูตรงานอาชีพ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชา ประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาลินี อุดมผล. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่องการเจียระไน หิน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- สุกัญญา ร้อยพิลา. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง บุคคลสำคัญระดับท้องถิ่นในกลุ่มสร้างเสริม ประสพการณ์ชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการ การประถม ศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายสำเนา
- สุชาติ ลีตระกูล. (2532). *การพัฒนาหลักสูตรสำหรับลูกกรรมการก่อสร้าง ก่อนวัยเรียนในเขต กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา

- สุนันทา พุทธรณะ. (2544). *การติดตามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการเลี้ยง ไก่ : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดดอนกระเบื้อง อำเภอนาทม จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- สุนน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ. (2530). *สาระกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาหลักสูตรและการสอน ระดับประถมศึกษา*. ม.ป.พ. (อิตสำเนา)
- สมิตร คุณานุกร. (2532). *หลักสูตรและการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- _____. (2518). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สุพร บำรุง. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานและอาชีพ เรื่องการทำปลาสามชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
- _____. (2537). *หลักสูตรและการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวานี วรศักดิ์. (2543). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องอาหารจากถั่วเหลือง กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- เสริมศักดิ์ ช่วยอุปการ. (2540). *การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนในโครงการปฏิบัติการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). *การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- หัตยา เจียมศักดิ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของ อำเภอบางคนที จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายสำเนา
- อนุชิต แสนทวีสุข. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานและอาชีพ เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- อภิชัย หล้าสุดา. (2543). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานและอาชีพ เรื่องการสานส้มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- อัครโยธิน นากรณ์. (2541). *การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของโรงเรียนในโครงการปฏิบัติการศึกษา ปีการศึกษา 2540 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดยโสธร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา
- Beauchamp, George A. (1981). *Curriculum Theory*. 4 ta ed ; Itasca, Illinois : F.E. Peacock. Publisher.
- Cuncha, Zeilma Da. (1997, January). "A Case Study of Curriculum Development Process in Nutritio Education," *Dissertation Abstracts International*. 57(7) :2884-A.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3 rd ed. New York : McGraw-Hill.

- Hopkins, W.W. (1985, January). "A Case Study of Curriculum Planning under the 45.15 Plan and the Traditional School Year Plan in the Velly View School District," **Dissertation Abstracts International**. 58(7) : 1668-1825-A.
- Krug, Edward A. (1957). **Curriculum Planning**. Rev. ed ; New York : Harper and Row.
- Saylor, J. Galen and .Alexander, W.M. (1974). **Planning Curriculum for school**. New York : Holt, Pine hart and Winston.
- Saylor, J. Galen, and William M. Alexander. (1981). **Planning Curriculum for school**. New York : Rinehart and Winston.
- Shorter, G.S. (1982, September). "Effect of Supervisor Occupational Experience Involvement," **Disserrtaatio Abstracts International**. 42(11) : 4692-A .
- Smith, Othanel B; Stanley, William O.; and Shore , Harlan J. **Fundamentals of Curriculum Development**. New York : World Book Co.
- Stake, Robert E. (1973). "The Countenance of Educational Evaluation," in **Educational Evaluation : Theory and Practice**. P. 106-128. Belmont California : Wadsworth Puplishing Company.
- Taba, Hilda. (1962). **Curriculum Development : Theory and Practice**. New York : Harcourt, Brace And World Nic.
- Tawang, Vivian. (1995, January). **Curriculum Development and Cognitive Style : Cultural Competency ngenetic Counseling," Dissertation Abstracts International**. 56(6) 2118-A .
- Tyler, Ralph W. (1950). **Basic Principle of Curriculum and Instruction**. Chicago : University of Chicago Press.
- Vivian, Tawang. (1995, January) "Curriculum Development and Cognitive Style : Cultural Competency. Ingenetic Counseling," **Dissertation Abstracts International**. 56(6) : 2118-A.
- Worthen, B.R., and Sanders, J.S. (1973). **Education Evaluation : Theory and Practice**. Ohio : Charies A.Jones.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำปริญญานิพนธ์
- รายนามผู้ให้สัมภาษณ์
- รายนามผู้ร่วมสนทนากลุ่ม
- รายนามและที่อยู่ปราชญ์ชาวบ้าน

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำปริญญานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ บุญทัน อยู่ชมบุญ	รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาการประถมศึกษา
ศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงราย
จังหวัดเชียงราย
2. อาจารย์ระพีพันธ์ พิมพสุด	หัวหน้าฝ่ายบริการทางการศึกษา (ศึกษานิเทศก์)
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน
3. อาจารย์มิ่งขวัญ เขมทัญกุล	ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพาน้อย
จังหวัดน่าน
4. อาจารย์เรือง จินะแปง	ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านนาหลวง อำเภอพาน้อย
จังหวัดน่าน
5. นายเอนก บางข้า	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชสวนน่าน
อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

1. นายมิ่งขวัญ เขมทัญกุล	ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพาน้อย
จังหวัดน่าน
2. นายศักดิ์ ทาใจ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันทะ ตำบลสันทะ
อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน
3. นายพงษ์พันธ์ ไข่ทา	ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
บ้านสันทะ ตำบลสันทะ อำเภอพาน้อย
จังหวัดน่าน

รายนามผู้ร่วมสหภาพกลุ่มในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

1. นายศักดิ์ดา ทาใจ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันทะ ตำบลสันทะ
อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน
2. นายพงษ์พันธ์ ไข่ทา ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
บ้านสันทะ ตำบลสันทะ อำเภอพาน้อย
จังหวัดน่าน
3. นายฤทธา ทาใจ กำนันตำบลสันทะ อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน
4. นายบุญนพ ทองเบี้ย ประธานกรรมการโรงเรียนบ้านสันทะ ตำบลสันทะ
อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน
5. นายอินแฝง ธิยะ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการปลูกพืชและการทำ
ยาปราบศัตรูพืชด้วยวิธีภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลสันทะ อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน

รายนามและที่อยู่ปราชญ์ชาวบ้าน

ลำดับ	ชื่อ –นามสกุล	เชี่ยวชาญทางด้าน	ที่อยู่
1	นายอินแฝง ธิยะ	การปลูกพืชและการทำยาปราบ ศัตรูพืชด้วยวิธีภูมิปัญญา ท้องถิ่น	14/1 หมู่ 6 บ้านสันทะ ตำบลสันทะ อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน 55150
2	นางระเบียบ มาอยู่วัง	การทำข้าวเกรียบฟักทอง	42 หมู่ 6 บ้านสันทะ ตำบลสันทะ อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน 55150
3	นางแก้ว บุญกาวัน	การปลูกฟักทอง	94 หมู่ 7 บ้านบง ตำบล สถาน อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน 55150

ภาคผนวก ข

- แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการศึกษาและรูปแบบการเรียนการสอน
เรื่องการปลูกพืช สำหรับนักเรียน ชั้นศึกษาชั้นปีที่ 5
- แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 เพื่อให้โรงเรียนนำผู้มีความรู้ในชุมชน ถ่ายทอดความรู้
เรื่องการปลูกพืช

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

คำชี้แจง

- 1.งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืช ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ผู้ตอบแบบสอบถามคือนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ตามสภาพที่เป็นจริง เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของโรงเรียนในโอกาสต่อไปเพราะจะได้มีผลกระทบต่องตัวผู้ตอบ
4. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ
 - 4.1 แบบสอบถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบ่งออกเป็น 2 ตอน จำนวน 10 ข้อ ดังนี้
 - 4.2 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบ่งออกเป็น 2 ตอน จำนวน 8 ข้อ ดังนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ สำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวณัฐกานต์ เรือนคำ
นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชาการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

สำหรับนักเรียน

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการศึกษาและรูปแบบการเรียนการสอน
เรื่องการปลูกพืช ของนักเรียน ชั้นศึกษาชั้นปีที่ 5 ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง
โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอนจำนวน 10 ข้อ ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ความต้องการให้โรงเรียนนำผู้มีความรู้ในชุมชน เข้ามาถ่ายทอดความรู้ เรื่องการปลูกพืช
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกรายละเอียดลงในแต่ละข้อของแบบสอบถาม

1. เพศ.....อายุ.....
2. อาชีพของบิดา.....
อาชีพของมารดา.....

ตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาเรื่องการปลูกพืช และรูปแบบการเรียนการสอน ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5
จำนวน 7 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. นักเรียนเคยปลูกพืชบ้างหรือไม่.....
(ถ้าเคย) ปลูกอะไร.....
2. นักเรียนมีความต้องการให้นำผู้มีความรู้ในชุมชน เข้ามาถ่ายทอดความรู้ เรื่องการปลูกพืชหรือไม่
() ต้องการ เพราะ.....
() ไม่ต้องการ เพราะ.....
3. นักเรียนต้องการให้ผู้มีความรู้ในชุมชน สอนการปลูกพืชอะไร (เลือกตอบ 1 ข้อ)
() ปลูกถั่วเหลือง
() ปลูกฟักทอง
() ปลูกข้าวโพด
() ปลูกถั่วลิสง

แบบสอบถาม

สำหรับผู้ปกครองนักเรียน

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการทราบเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เพื่อให้โรงเรียนนำผู้มีความรู้ในชุมชน ถ่ายทอดความรู้ เรื่องการปลูกพืช ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอให้ท่านผู้ปกครอง
นักเรียนได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ความต้องการให้โรงเรียนนำผู้มีความรู้ในชุมชน เข้ามาถ่ายทอดความรู้เรื่องการปลูกพืช
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ

คำชี้แจง กรุณากรอกรายละเอียดลงในแต่ละข้อของแบบสอบถาม

1. เพศ.....
2. อายุ.....ปี อาชีพ.....

ตอนที่ 2 ความต้องการให้ทางโรงเรียนนำผู้มีความรู้ในชุมชน เข้ามาย่อยทอดความรู้ เรื่องปลูกพืช

ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. สมาชิกของครอบครัวที่สามารถปลูกพืชได้เองมีจำนวน.....คน
การปลูกพืชที่ทำได้ คือ.....
ทำไว้เพื่อประโยชน์ในด้าน.....
2. ท่านมีความต้องการให้นำผู้มีความรู้ในชุมชน เข้ามาย่อยทอดความรู้ เรื่องการปลูกพืช หรือไม่
() ต้องการ เพราะ.....
() ไม่ต้องการ เพราะ.....
3. ท่านคิดว่าการเรียนเรื่องการปลูกพืช มีประโยชน์ต่อผู้เรียนหรือไม่
() มีประโยชน์ เพราะ.....
.....
() ไม่มีประโยชน์ เพราะ.....
.....
4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการนำผู้มีความรู้ในชุมชน มาถ่ายทอดความรู้ เรื่อง การปลูกพืช
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียน
.....
.....
.....
.....
5. ท่านคิดว่าการนำผู้มีความรู้ในชุมชน เข้ามาย่อยทอดความรู้เรื่อง การปลูกพืช ควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ได้เร็วและเข้าใจ ท่านคิดว่าจะมีผลดีและผลเสียอย่างไรบ้าง
.....
.....
.....
.....
6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ค

- แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
- แบบประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น

แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรระดับท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การปลูกผักทอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อ	ประเด็น	เหมาะสม	การปรับปรุง (ระบุรายละเอียดที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไข)
1	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของส่วนประกอบใน โครงร่างหลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา เนื้อหา อัตราเวลาเรียน แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการ สอน และประเมินผล		
2	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของส่วนประกอบใน แผนการสอน ได้แก่ ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การ เรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน และประเมินผล		
3	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของส่วนประกอบใน แผนการสอน ได้แก่ ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การ เรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน และประเมินผล		
4	ความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมาย ในโครงร่างหลักสูตร จุดประสงค์ในแผนการสอน และ วัตถุประสงค์ในแผนการสอน		
5	ความเหมาะสมของโครงสร้างในโครงร่างหลักสูตร		
6	ความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาใน โครงร่างหลักสูตร แผนการสอนและแผนการสอน		
7	ความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างระยะเวลาใน โครงร่างหลักสูตร แผนการสอนและแผนการสอน		

ข้อ	ประเด็น	เหมาะสม	การปรับปรุง (ระบุรายละเอียดที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไข)
8	ความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างแนวทางการจัดการเรียนการสอนในโครงร่างหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนการสอน แนวการสอนและแผนการสอน		
9	ความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างสื่อการเรียนการสอนในแนวการสอนและแผนการสอน		
10	ความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างการประเมินผลในโครงร่างหลักสูตร แนวการสอนและแผนการสอน		

ลงชื่อ.....

()

ผู้ประเมิน

**แบบประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของผู้เชี่ยวชาญ
สาระเกี่ยวกับการเกษตร เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

1. แบบประเมินเพื่อการวิจัยชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่อง การปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระเกี่ยวกับการเกษตร เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยอาศัย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นแนวทางในการพัฒนา

2. ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่มีค่าต่อการวิจัยในครั้งนี้ ข้าพเจ้าอยากทราบความคิดเห็นจากท่าน เพื่อการวิเคราะห์หาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การตอบแบบประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ การวิเคราะห์จะกระทำในภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อการใช้ปฏิบัติหน้าที่และสถานภาพทางราชการของท่านแต่ประการใด

3. แบบประเมินชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป จำนวน 8 ข้อ

ขอขอบพระคุณ

นางสาวณัฐกานต์ เรือนคำ
นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชาการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**แบบประเมินหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของผู้เชี่ยวชาญ
สาระเกี่ยวกับการเกษตร เรื่องการปลูกพืชทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับคือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 1

แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
<u>จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี</u> <u>สาระเกี่ยวกับการเกษตร เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5</u> 1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความหมายชัดเจนเข้าใจง่าย 2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรส่งเสริมการนำผลผลิตทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ 4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง 5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและระดับชั้นเรียน 6. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย <u>โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี</u> <u>สาระเกี่ยวกับการเกษตร เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5</u> 1. โครงสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน 2. โครงสร้างหลักสูตรจัดไว้ได้เหมาะสมกับเนื้อหา 3. โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนระดับชั้นเรียน 4. โครงสร้างหลักสูตรสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ 5. เนื้อหาของหลักสูตรจัดไว้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น 6. เนื้อหาของหลักสูตรมีความชัดเจนไม่สับสนและน่าสนใจ 7. เนื้อหาของหลักสูตรเป็นไปได้ตามลำดับขั้นตอน การเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ 8. เนื้อหาของหลักสูตร มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นเรียน 9. เนื้อหาที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 10. การแบ่งเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน <u>กิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี</u> <u>สาระเกี่ยวกับการเกษตร เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5</u> 1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพได้ 2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม 4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนแสดงออกทางด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ 5. เรียงลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม 6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน 7. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 8. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเวลา 9. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา 10. การมอบหมายงานให้นักเรียนได้เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา และอัตราเวลาเรียน <u>อัตราเวลาเรียนของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี</u> <u>สาระเกี่ยวกับการเกษตร เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5</u> 1. อัตราเวลาเรียนที่กำหนดไว้เหมาะสมกับเนื้อหา 2. อัตราเวลาเรียนตามหลักสูตรกำหนดสัมพันธ์กับการจัดตารางเรียนในชั้นเรียน 3. อัตราเวลาเรียนที่กำหนดไว้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน <u>สภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน</u> <u>อาชีพและเทคโนโลยี สาระเกี่ยวกับการเกษตร เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษา</u> <u>ปีที่ 5</u> 1. สภาพแวดล้อมของชุมชน มีความต้องการต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ 2. เอกสารประกอบหลักสูตรทำได้เพียงพอและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน 3. สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่กำหนด เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น 4. สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้สามารถจัดหาได้ง่าย และเหมาะสมกับเนื้อหา 5. สื่อ วัสดุ อุปกรณ์เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน 6. บริเวณอาคารและสถานที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน <u>การวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ</u> <u>เทคโนโลยี สาระเกี่ยวกับการเกษตร เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5</u> 1. การวัดผลการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ 2. การวัดประเมินผลการเรียนเหมาะสมกับเนื้อหา 3. การวัดผลประเมินผลการเรียนสอดคล้องกิจกรรมการเรียนการสอน 4. การวัดผลประเมินผล ครบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย 5. ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลได้เหมาะสม					

ตอนที่ 2

ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นใดเกี่ยวกับหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี สาระเกี่ยวกับการเกษตร เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในด้านต่อไปนี้

1. หลักของหลักสูตรมีความเหมาะสมเพียงไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ระยะเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมเพียงไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ท่านคิดว่ามีจุดใดควรแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

6.การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมเพียงไร

.....

.....

.....

.....

.....

7. ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบของหลักสูตรทั้ง 6 ด้านข้างต้น (หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร อัตราเวลาเรียน แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล) มีความสัมพันธ์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

8. ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างไรที่จะทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้ประเมิน

ภาคผนวก ง

- หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- ตัวอย่างแผนการสอนหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง
กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชของ
 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 สาระเกี่ยวกับงานเกษตร
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โดย

นางสาวณัฐกานต์ เรือนคำ
 สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 ประจำปีการศึกษา 2545

คำนำ

หลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ด้วยการปรับรายละเอียดของเนื้อหา โดยอาศัยแนวทางจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงาน อาชีพ และเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการทำงาน อย่างถูกต้องเหมาะสม คำนึงและมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ สามารถทำงานเป็น หมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมี คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่เป็น พื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่ง ตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

หลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (สาระเกี่ยวกับงานเกษตร) เรื่อง การปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เชลเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ มาประยุกต์เป็นแนวทาง โดยการปรับรายละเอียดของเนื้อหาใช้เวลาเรียน 30 ชั่วโมง โดยประมาณ ซึ่งอาจยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและให้นักเรียนได้เรียน ในสิ่งที่สอดคล้องกับสภาพชีวิต สังคม และวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของตนเอง ตลอดจนเป็นการปูพื้นฐานในการ เตรียมตัวประกอบอาชีพในอนาคต

ผู้จัดทำหวังว่าจะเป็นประโยชน์หรือเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นในกลุ่มสาระอื่นๆ สำหรับผู้ที่มีความสนใจ

ณัฐกานต์ เรือนคำ
ผู้จัดทำ

โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยสาระหลักที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 5 สาระ คือ

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การอาชีพ

สาระที่ 3 การออกแบบและเทคโนโลยี

สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ

สาระที่ 5 เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ

สาระหลักของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี องค์ประกอบที่เป็นหลักสำคัญ ในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. ความหมายของงาน
2. ความสำคัญและประโยชน์ของงาน
3. ทฤษฎีสันับสนุนหลักการของงาน
4. วิธีการและขั้นตอนของการทำงาน
5. กระบวนการทำงาน
6. การจัดการ
7. เทคโนโลยี
8. เทคโนโลยีสารสนเทศ
9. แนวทางในการประกอบอาชีพ
10. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน
11. การสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ๆ
12. คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในการทำงานและการประกอบอาชีพ

คำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรแม่บท การดำรงชีวิตและครอบครัว

งานเกษตร

การปลูกพืช

คำอธิบาย

สังเกตและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมประกอบอาชีพปลูกพืช ในด้านความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ และขั้นตอนการปลูก การดำเนินงาน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ อธิบาย สรุป

ศึกษาการเตรียมการปลูกพืช การปฏิบัติดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การใช้และการเก็บรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้ การแปรรูปและการจัดจำหน่าย แล้วนำมาวิเคราะห์ อภิปราย สรุป และรายงานผล

สังเกตการใช้เครื่องมือ และขั้นตอนการทำงาน การสาธิตของครู/ผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น และนักเรียน ทดลองปฏิบัติ แล้วนำมาอภิปรายผล กำหนดเป็นแนวทางในการทำงาน

ฝึกการวางแผนดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนด แล้วนำผลมาอภิปราย สรุป

ฝึกปฏิบัติ โดยเน้นขั้นตอน ทักษะและกระบวนการทำงาน คุณลักษณะในการทำงานและนิสัย การทำงาน สังเกตการปฏิบัติงาน และผลงาน แล้วนำมาอภิปรายหาข้อบกพร่องและวิธีการแก้ไข

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกพืช มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ มีคุณธรรม สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมี คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน

การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หลักการ

การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นงานเกษตรที่สำคัญของชุมชนที่สร้างขึ้นเป็นการเพิ่มเติมเนื้อหา งานเกษตรที่มีอยู่ในชุมชน โดยการประมวลขั้นตอนงานเกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยมีหลักการในการเลือกงานเกษตรดังต่อไปนี้

1. เป็นงานเกษตรที่สำคัญของท้องถิ่นที่ผู้ปกครอง หรือท้องถิ่นทำอยู่
2. เป็นงานที่นำไปสู่การมีรายได้ตอบแทน
3. เป็นงานเกษตรที่ควรส่งเสริมเป็นการเฉพาะท้องถิ่น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการปลูกผักทอง มีการปรับปรุงงานและกระบวนการทำงานอยู่เสมอ
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี มีนิสัยรักการทำงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีทักษะในการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการปลูกและบำรุงรักษาผักทองตามขั้นตอนกระบวนการที่กำหนดให้
4. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และคุณค่าของการปลูกผักทอง
5. เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการปลูกผักทอง
6. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจำหน่ายผลผลิตได้
7. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานเชิงการค้า
8. เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรระดับท้องถิ่น

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การปลูกผักทอง โดยกำหนดเนื้อหาได้ จากข้อมูลพื้นฐานจากการศึกษา สัมภาษณ์ สอบถามและสนทนากลุ่ม ผู้ที่เชี่ยวชาญทางด้านการปลูกพืช หรือผู้ที่มี ประสบการณ์ทางการปลูกพืช ซึ่งนำมาประมวลสรุปเป็นเนื้อหาดังต่อไปนี้

หน่วยที่	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยที่ 1	1. นักเรียนอธิบายลักษณะโดยทั่วไปของผักทองได้ถูกต้อง 2. นักเรียนบอกชนิดผักทองได้ 3. นักเรียนบอกพันธุ์ของผักทองได้ 4. นักเรียนบอกประโยชน์ของผักทองได้	มารู้จักผักทองกันเถอะ - ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผักทอง	2
หน่วยที่ 2	1. นักเรียนอธิบายหลักการและวิธีการคัดเลือกพันธุ์ผักทองได้ 2. นักเรียนจำแนกลักษณะของเมล็ดพันธุ์ผักทองที่ดีและไม่ดีได้ 3. นักเรียนกำหนดขั้นตอนของการคัดเลือกพันธุ์ผักทองได้ 4. นักเรียนปฏิบัติการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ผักทองได้อย่างถูกต้อง 5. นักเรียนอธิบายการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ผักทองได้ 6. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีทดสอบหาเปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ดพันธุ์ผักทองได้ 7. นักเรียนอธิบายประโยชน์ของการทดสอบเปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ดผักทองได้ 8. นักเรียนอธิบายวิธีการขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดผักทองได้ 9. นักเรียนอธิบายประโยชน์ของการขยายพันธุ์ผักทองด้วยเมล็ดผักทองได้ 10. นักเรียนอธิบายข้อดีและข้อเสียในการขยายพันธุ์ผักทองด้วยเมล็ดผักทองได้	การคัดเลือกและการขยายพันธุ์ ผักทอง - การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ผักทอง - การทดสอบเปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ดผักทอง - การขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดผักทอง	6

หน่วยที่	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยที่ 3	1. นักเรียนอธิบายประเภทของเครื่องมือการเกษตรที่ใช้ในการปลูกผักทองได้ 2. นักเรียนอธิบายหน้าที่ของเครื่องมือการเกษตรที่ใช้ในการปลูกผักทองได้ 3. นักเรียนอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือการเกษตรที่ใช้ในการปลูกผักทองได้ 4. นักเรียนอธิบายวิธีการเก็บรักษาเครื่องมือการเกษตรที่ใช้ในการปลูกผักทองได้ 5. นักเรียนใช้เครื่องมือการเกษตรในการปลูกผักทองได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย	เครื่องมือการเกษตรที่ใช้ในการปลูกผักทอง - การใช้และการเก็บรักษาเครื่องมือในการปลูกผักทอง	2
หน่วยที่ 4	1. นักเรียนอธิบายวิธีการเตรียมดินก่อนปลูกผักทองได้ 2. นักเรียนอธิบายลักษณะและขนาดของแปลงปลูกผักทองได้ถูกต้อง 3. นักเรียนสามารถจัดทำแปลงปลูกผักทองได้ถูกต้องตามกำหนด 4. นักเรียนอธิบายประโยชน์และความสำคัญของการเตรียมดินก่อนปลูกผักทองได้ 5. นักเรียนอธิบายวิธีการหยอดเมล็ดผักทองได้ถูกต้อง 6. นักเรียนอธิบายหรือคาดคะเนการงอกของเมล็ดผักทองได้ 7. นักเรียนอธิบายขั้นตอนของการหยอดเมล็ดผักทองได้อย่างถูกต้อง 8. นักเรียนอธิบายวิธีการดูแลรักษาต้นผักทองได้ถูกต้อง 9. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมดูแลรักษาผักทองได้	มาปลูกผักทองกันเถอะ - การเตรียมดินก่อนปลูกผักทอง(ช่วงที่ 1) - การเตรียมดินก่อนปลูกผักทอง(ช่วงที่ 2) - การปลูกผักทอง - การดูแลรักษาต้นผักทอง	8
หน่วยที่ 5	1. นักเรียนอธิบายวิธีการกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช และพรวนดินแปลงผักทองได้ถูกต้อง 2. นักเรียนสามารถกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช และพรวนดินแปลงผักทองได้ 3. นักเรียนอธิบายวิธีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช โดยวิธีเกษตรธรรมชาติ และเกษตรเคมีได้ 4. นักเรียนสามารถเลือกและประยุกต์วิธีป้องกันกำจัดวัชพืช ศัตรูพืชได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพกับสภาวะของท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมได้	การกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช และการพรวนดิน - การกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช และการพรวนดินแปลงผักทอง	2

หน่วยที่	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยที่ 6	1. นักเรียนอธิบายหลักในการเก็บเกี่ยวผลฟักทองได้ 2. นักเรียนกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยวผลผลิตของฟักทองได้ 3. นักเรียนอธิบายวิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ถูกต้องตามขั้นตอน 4. นักเรียนอธิบายวิธีการเก็บรักษาผลผลิตก่อนนำไปจำหน่ายได้	มาเก็บเกี่ยวฟักทองของเรา - การเก็บเกี่ยวผลฟักทอง	3
หน่วยที่ 7	1. นักเรียนวางแผนจัดจำหน่ายผลผลิตได้ 2. นักเรียนบอกวิธีคิด ต้นทุน กำไร ได้ถูกต้อง 3. นักเรียนคำนวณราคาขายผลผลิตได้ 4. นักเรียนกำหนดราคาขายผลผลิตที่เพิ่มขึ้นได้ถูกต้อง 5. นักเรียนสามารถจัดทำบันทึกขายรับ - รายจ่ายได้	การวางแผนการจำหน่ายฟักทองของเรา - การวางแผนการจำหน่ายฟักทอง	2
หน่วยที่ 8	1. นักเรียนอธิบายความหมายของการแปรรูปและการถนอมผลผลิตจากฟักทองได้ 2. นักเรียนอธิบายกระบวนการและขั้นตอนในการแปรรูปและการถนอมผลผลิตจากฟักทองได้ 3. นักเรียนบอกผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมาจากฟักทองได้ 4. นักเรียนสามารถบอกวัสดุอุปกรณ์ในการทำข้าวเกรียบฟักทองได้ 5. นักเรียนสามารถบอกกระบวนการและขั้นตอนในการทำข้าวเกรียบฟักทองได้ 6. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีบรรจุข้าวเกรียบฟักทองได้ 7. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการปั้นและหั่นข้าวเกรียบฟักทองได้ 8. นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของการทำข้าวเกรียบฟักทอง 9. นักเรียนบอกเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำอาหารจากฟักทองได้ 10. นักเรียนสามารถอธิบายกระบวนการและขั้นตอนในการทำอาหารจากฟักทองได้ 11. นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของการทำอาหารจากฟักทองได้	การแปรรูปผลผลิตจากฟักทอง - การแปรรูปและการถนอมผลผลิตจากฟักทอง - การทำข้าวเกรียบฟักทอง - การทำอาหารจากฟักทอง	5

คำอธิบายรายวิชา

สังเกตและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกผักทอง ในด้านความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ และขั้นตอนการปลูก การดำเนินงาน แล้วนำมาวิเคราะห์ อภิปราย สรุป

ศึกษาการเตรียมการปลูกผักทอง การปฏิบัติดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การเก็บการใช้และการรักษา เครื่องมือ เครื่องใช้ การแปรรูปและการจัดจำหน่าย แล้วนำมาวิเคราะห์ อภิปราย สรุป และรายงานผล

สังเกตการใช้เครื่องมือ และขั้นตอนการทำงาน การสาธิตของครู/ผู้เชี่ยวชาญในห้องถิ่น และนักเรียน ทดลองปฏิบัติ แล้วนำมาอภิปรายผล กำหนดเป็นแนวทางในการทำงาน

ฝึกการวางแผนดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนด แล้วนำมาอภิปราย สรุป

ฝึกปฏิบัติ โดยเน้นขั้นตอน ทักษะและกระบวนการทำงาน คุณลักษณะในการทำงาน และนิสัยการทำงาน สังเกตการปฏิบัติงาน และผลงาน แล้วนำมาอภิปรายหาข้อบกพร่องและวิธีการแก้ไข

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผักทอง มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ มีคุณธรรม สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมี คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน

เนื้อหา

1. มารู้จักผักทองกันเถอะ
 - 1.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผักทอง
2. การคัดเลือกและการขยายพันธุ์ผักทอง
 - 2.1 การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ผักทอง
 - 2.2 การทดสอบเปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ดพันธุ์ผักทอง
 - 2.3 การขยายพันธุ์ผักทองด้วยเมล็ด
3. เครื่องมือการเกษตรที่ใช้ในการปลูกผักทอง
 - 3.1 การใช้และการเก็บรักษาเครื่องมือในการปลูกผักทอง
4. มาปลูกผักทองกันเถอะ
 - 4.1 การเตรียมดินก่อนปลูกผักทอง (ช่วงที่ 1)
 - 4.2 การเตรียมดินก่อนปลูกผักทอง (ช่วงที่ 2)
 - 4.3 การหยอดเมล็ดผักทอง
 - 4.4 การดูแลรักษาต้นผักทอง
5. การกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช และการพรวนดิน
6. มาเก็บเกี่ยวผักทองของเรา
 - 6.1 การเก็บเกี่ยวผลผักทอง
7. การวางแผนการจัดจำหน่ายผักทองของเรา
8. การแปรรูปผลผลิตจากผักทอง
 - 8.1 การแปรรูปและการถนอมผลผลิตจากผักทอง
 - 8.2. การทำข้าวเกรียบผักทอง
 - 8.3 การทำอาหารจากผักทอง

อัตราเวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดเวลาเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ไว้ 800 - 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง ต่อปีการศึกษา ในสาระเกี่ยวกับงานเกษตร ได้กำหนดอัตราเวลาเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเฉลี่ย 80 ชั่วโมง/ปี สอน 27 ครั้ง/ปี ใช้เวลา 3 ชั่วโมง/ครั้ง สำหรับหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กำหนดอัตราเวลาเรียนไว้ประมาณ 30 ชั่วโมง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

อัตราเวลาเรียนหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กำหนดไว้ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวนชั่วโมง
1	มารู้จักผักทองกันเถอะ	2
2	การคัดเลือกและการขยายพันธุ์ผักทองด้วยเมล็ด	6
3	เครื่องมือการเกษตรที่ใช้ในการปลูกผักทอง	2
4	มาปลูกผักทองกันเถอะ	8
5	การกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช และการพรวนดิน	2
6	มาเก็บเกี่ยวผักทองของเรา	3
7	การวางแผนการจำหน่ายผักทองของเรา	2
8	การแปรรูปผลผลิตจากผักทอง	5
	รวม	30

แนวทางการจัดการเรียนการสอน

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของกลุ่มประสบการณ์เป็นเกณฑ์ในการสอนแต่ละครั้ง
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดหลักจิตวิทยาทางการศึกษาและจิตวิทยาการเรียนรู้
3. จัดให้ครูที่มีความรู้ความเข้าใจเป็นผู้สอน และอาจจะเชิญปราชญ์หรือผู้รู้ในท้องถิ่นมาช่วยสอน และให้ความรู้แก่ครูผู้สอนและนักเรียนในบางโอกาส
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเวลาสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อฝึกให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกันในสังคมได้
6. จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุด
7. ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายนอกและภายในเป็นสื่อการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน
8. ครูผู้สอนสามารถใช้ภาษาถิ่นอธิบายได้ในบางเรื่อง เพื่อจะให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่เรียนอย่างลึกซึ้งตรงประเด็น

9. ครูผู้สอนต้องเตรียมการสอนเป็นอย่างดีในการสอนแต่ละครั้ง
10. ครูผู้สอนควรเน้นกระบวนการในการทำงานเท่าๆ กับผลงานและให้ผู้เรียนจัดการเป็น
11. ควรใช้สื่ออุปกรณ์ที่ตรงกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา เน้นการประหยัดและมีในท้องถิ่นมากที่สุด
12. ควรมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน การยกย่อง ชมเชย ชื่นแนะข้อบกพร่องของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง
13. ครูผู้สอนควรสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ เช่น ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความอดทน ความรับผิดชอบ ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นแต่ละครั้งของการสอน
14. การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรทดสอบโดยใช้แบบวัดให้ครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะและกระบวนการในการทำงาน ด้านคุณลักษณะในการทำงานและด้านผลงานภาคปฏิบัติ

งานภาคปฏิบัติ

1. ครูผู้สอนควรมีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่กำหนด
2. จัดการเรียนรู้การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ลงมือทำและฝึกปฏิบัติจริง ด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ขั้นศึกษาและวิเคราะห์
 - 2.2 ขั้นวางแผน
 - 2.3 ขั้นปฏิบัติ
 - 2.3.1 ผู้สอนให้คำแนะนำ
 - 2.3.2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง
 - 2.3.3 ผู้เรียนฝึกฝน
 - 2.4 ขั้นประเมิน (ปรับปรุง)
3. จัดการเรียนรู้การสอนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่สนใจจากแหล่งความรู้ต่างๆ

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การปลูกผักทอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้กระบวนการประเมินโดยประเมินความรู้ ผลการปฏิบัติงาน และประเมินคุณธรรม
จริยธรรมซึ่งเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จัดและประเมินโดยใช้เครื่องมือ ต่อไปนี้

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน
3. แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน
4. แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ

โดยมีวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผล 2 ประการ คือ

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
2. เพื่อตัดสินผลการเรียน

การวิเคราะห์หลักสูตร

การวิเคราะห์หลักสูตรเป็นการวิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและเวลาเรียน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระที่เกี่ยวกับงานเกษตร แล้วปรับรายละเอียดของเนื้อหาเป็นเนื้อหา เรื่องการปลูกผักทอง

การวิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมจากคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรแม่บท

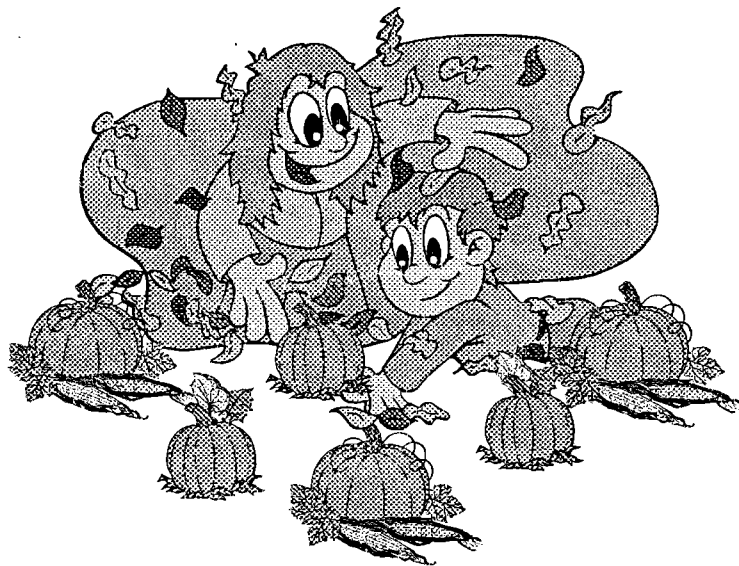
จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและครอบครัว การอาชีพ เทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ 2. มีทักษะในการทำงาน การประกอบอาชีพ การจัดการ การแสวงหาความรู้ เลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีเพื่อการทำงาน สามารถทำงานอย่างมีกลยุทธ์ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ 3. มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน รักการทำงาน ประหยัด อดออม ตรงต่อเวลา เอื้อเฟื้อ เสียสละ และมีวินัยในการทำงาน เห็นคุณค่าความสำคัญของงานและอาชีพสุจริต ตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน	1.การผลิตพืช 1.1 การเตรียมการก่อนการปลูกพืช 1.1.1 การศึกษาข้อมูลและวางแผนเกี่ยวกับพืชที่ปลูก 1.1.2 การเตรียมเมล็ดพันธุ์/การเตรียมพันธุ์ 1.1.3 การเตรียมดิน วัสดุ อุปกรณ์ 1.2 การปลูก 1.3 การให้น้ำ 1.4 การปฏิบัติรักษา(การให้ปุ๋ย การป้องกันกำจัดศัตรูพืชฯ) 1. 4.1 ภายใต้ระบบเกษตรเคมี 1.4.2 ภายใต้ระบบเกษตรธรรมชาติ 1.5 การเก็บเกี่ยว 2.การจัดการผลผลิต 2.1 วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว 2.1.1 การทำความสะอาด 2.1.2 การคัดขนาด 2.1.3 การบ่ม 2.1.4 การบรรจุภัณฑ์ 2.2 การใช้ประโยชน์ การถนอมอาหารและการแปรรูป 2.3 การจัดจำหน่าย 2.3.1 การบันทึกรายรับ – รายจ่าย 2.3.2 การกำหนดราคาขาย 2.3.3 การขาย 3.ความปลอดภัยในการทำงาน 4. การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม	1. ทดลองปฏิบัติแล้วนำผลมาอภิปรายกำหนดเป็นแนวทางในการทำงาน 2. ฝึกวางแผนดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดแล้วนำผลมาอภิปราย สรุป 3. ฝึกปฏิบัติตามที่เลือกเรียนโดยเป็นขั้นตอน กระบวนการและนิสัยในการทำงาน 4. สังเกตการปฏิบัติงานและผลงานแล้วนำมาอภิปรายหาข้อบกพร่องและวิธีแก้ไข

โครงสร้าง

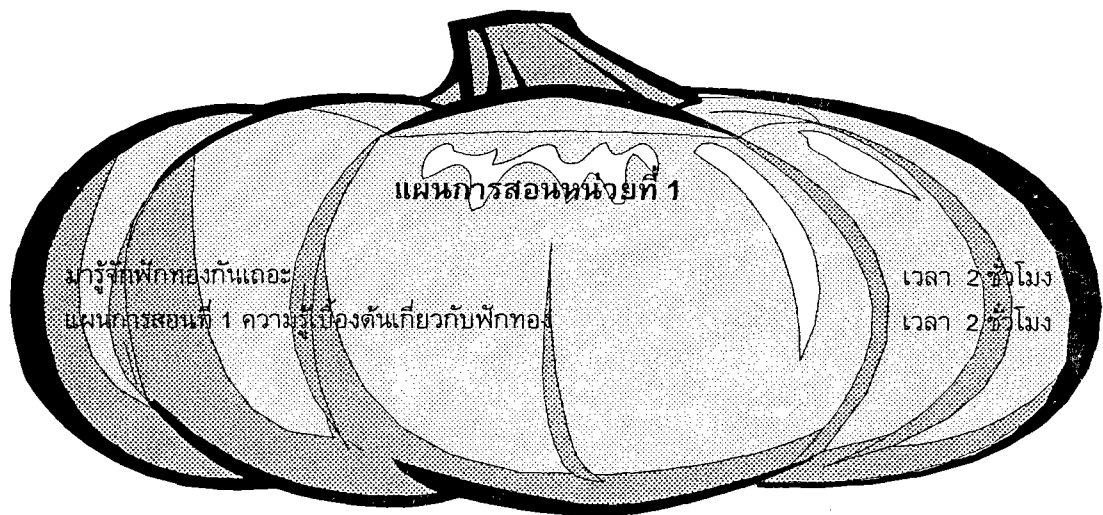
ปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดของเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

เนื้อหา	เนื้อหาที่ปรับให้สอดคล้องกับท้องถิ่น	เวลา (ชั่วโมง)
1. การผลิตพืช	1. มาตรฐานฟักทองกันเถาะ	2
1.1 การเตรียมการก่อนการปลูกพืช	2. การคัดเลือกและการขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดฟักทอง	6
1.2 การปลูก	2.1 การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ฟักทอง	(2)
1.3 การให้น้ำ	2.2 การทดสอบเปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ดฟักทอง	(2)
1.4 การปฏิบัติรักษา	2.3 การขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดฟักทอง	(2)
1.5 การเก็บเกี่ยว	3. เครื่องมือที่ใช้ในการปลูกฟักทอง	2
2. การจัดการผลิต	4. มาปลูกฟักทองกันเถาะ	8
2.1 วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว	4.1 การเตรียมดินก่อนปลูกฟักทอง (ช่วงที่ 1)	(2)
2.2 การใช้ประโยชน์ การถนอมอาหารและการแปรรูป	4.2 การเตรียมดินก่อนปลูกฟักทอง (ช่วงที่ 2)	(2)
2.3 การจัดจำหน่าย	4.3 การปลูกฟักทอง	(2)
3. ความปลอดภัยในการทำงาน	4.4 การดูแลรักษาต้นฟักทอง	(2)
4. การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม	5. การกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช และการพรวนดิน	2
	6. มาเก็บเกี่ยวฟักทองของเรา	3
	7. การวางแผนการจำหน่ายฟักทองของเรา	2
	8. การแปรรูปผลผลิตจากฟักทอง	5
	8.1 การแปรรูปและการถนอมผลผลิตจากฟักทอง	(1)
	8.2 การทำข้าวเกรียบฟักทอง	(2)
	8.3 การทำอาหารจากฟักทอง	(2)
รวม		30

แผนการสอน
เรื่อง การปลูกฟักทอง
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
สาระเกี่ยวกับงานเกษตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โดย
นางสาวณัฐกานต์ เรือนคำ
สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประจำปีการศึกษา 2545

แผนการสอนที่ 1

สาระการเรียนรู้กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยที่ 1 วัสดุจักผักทองกันเถอะ

เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการสอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผักทอง

เวลา 2 ชั่วโมง

ความคิดรวบยอด

ผักทองเป็นพืชผักสวนครัวจำพวกเถาเลื้อยที่ใช้บริโภคได้ทั้งผลอ่อนและผลแก่ ใช้ประกอบอาหารได้ทั้งอาหารหวานและคาว

จุดประสงค์การเรียนรู้

มีความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับผักทอง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนอธิบายลักษณะโดยทั่วไปของผักทองได้ถูกต้อง
2. นักเรียนบอกชนิดของผักทองได้
3. นักเรียนบอกพันธุ์ของผักทองได้
4. นักเรียนบอกประโยชน์ของผักทองได้

เนื้อหา

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผักทอง

- ลักษณะของผักทอง
- ชนิดของผักทอง
- พันธุ์ผักทอง
- ประโยชน์ของผักทอง

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ทดสอบก่อนเรียน
2. ครูให้นักเรียนร้องเพลงผักทอง
3. นักเรียนร้องเพลงพร้อมทำท่าทางประกอบเพลง

ขั้นสอน

1. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเพลงผักทองโดยซักถามดังนี้
 - ผักทองมีชื่อที่เรียกในชุมชนของเราอย่างไร
 - ผักทองมีรูปร่างลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง
 - ผักทองเป็นพืชชนิดใด

- ฟักทองมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

2. ครูนำใบฟักทอง และผลฟักทอง ของจริงให้นักเรียนดูพร้อมกับสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะ ชนิด พันธุ์ และประโยชน์ของฟักทอง

3. ซักถามนักเรียนทีละคนเกี่ยวกับลักษณะ ชนิด พันธุ์ และประโยชน์ของฟักทอง

4. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้หน่วยที่ 1 และใบงานหน่วยที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับฟักทอง

5. นักเรียนช่วยกันอภิปราย สรุปภายในกลุ่ม เกี่ยวกับความรู้ที่ได้จากใบความรู้หน่วยที่ 1 แล้วส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับลักษณะ ชนิด พันธุ์ และประโยชน์ ของฟักทอง

2. ครูให้นักเรียนเขียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับฟักทอง พร้อมวาดภาพ

3. นักเรียนแต่ละคนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนแล้วนำผลงานมาจัดบอร์ด

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลงฟักทอง
2. ใบฟักทอง และผลฟักทองของจริง
3. ใบความรู้หน่วยที่ 1
4. ใบงานที่ 1
5. ใบงานที่ 2
6. ใบงานที่ 3

การวัดผลและประเมินผล

กระบวนการประเมิน

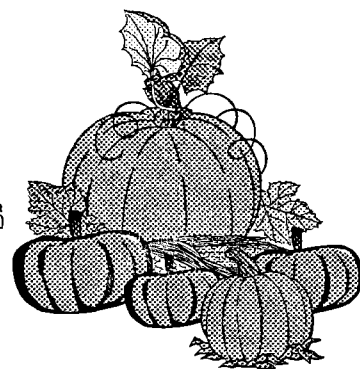
1. ประเมินความรู้
 - จากการซักถามนักเรียน
 - จากการตอบคำถามในใบงาน
 - ทดสอบก่อนเรียน
2. ประเมินผลการศึกษาปฏิบัติ
 - ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
 - ตรวจผลงานที่สำเร็จ
3. เครื่องมือในการประเมิน
 - แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน
 - แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน
 - แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ
 - แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ใบงาน

ฟักทอง (PUMPKIN)

ชื่อของแต่ละภาคเรียก

ภาคเหนือ เรียกฟักทองว่า มะฟักแก้ว มะน้ำแก้ว
ภาคใต้ เรียกฟักทองว่า น้ำเต้า
ภาคอีสาน เรียกฟักทองว่า มะน้ำแก้ว หมักอ้อ หมากอ้อ
ภาคกลาง เรียกฟักทองว่า ฟักทอง

ลักษณะโดยทั่วไปของฟักทอง

ฟักทองเป็นพืชล้มลุกปีเดียว ลำต้นเป็นเถาเลื้อยไปตามดินและมีหนวดยาว ที่ข้อปลายหนวดแยกออกไป 3-4 แฉก ลำต้นอ่อนมักเป็น 5 เหลี่ยม หรือกลม ใบมีขน คายมีอยู่ทั่วไป เนื้อใบนิ่ม ใบรูปร่างคล้ายรูป 5-7 เหลี่ยม ริมใบมีหยักเว้าลึก 5-7 หยัก ใบกว้าง 10-20 ซม. ยาว 15-30 ซม. ดอกมีทั้งดอกตัวเมียตัวผู้อยู่ในเถาเดียวกัน ดอกสีเหลืองสดกลีบรองกลีบดอกติดกัน ปลายแยกออกเป็นห้าแฉก กลีบดอกสีเหลืองเชื่อมติดกันเป็นรูปประมัยยาว ยาว 4-6 ซม. ปลายแยกเป็น 5 กลีบ เกสรตัวผู้มี 3 ติดกันเป็นแท่ง ดอกตัวเมียมักมีก้านดอกสั้น รังไข่มี 1 อยู่ใต้กลีบรองกลีบดอกมีสีเขียวรูปร่างค่อนข้างกลม ผลมีรูปร่างและขนาดแตกต่างกันตามพันธุ์ อาจมีรูปร่างตั้งแต่กลมจนถึงค่อนข้างแบน ผิวมักเป็นตุ่มนูนและหยักเป็นร่อง เนื้อในผลมีสีเหลืองจนถึงเหลืองอมส้ม เหลืองอมเขียว เมล็ดมีจำนวนมากรูปร่างคล้ายรูปไข่แบนอยู่ระหว่างเส้นสีเหลืองๆ ฟูๆ ตรงกลางเป็นจำนวนมาก

สารอาหาร

สารอาหารในฟักทองแยกเป็นเนื้อกับเปลือกส่วนหนึ่ง และที่ยอดอีกส่วนหนึ่งเนื้อและเปลือกของฟักทอง ให้สารอาหารได้แก่ พลังงาน โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต แคลเซียม ฟอสฟอรัส และเบต้า - แคโรทีน

ส่วนที่ยอดฟักทองให้สารอาหารได้แก่ พลังงาน โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต แคลเซียม ฟอสฟอรัส และเบต้า - แคโรทีน

คุณค่าทางอาหาร และอื่น ๆ

เนื้อฟักทองให้รสชาติมัน อมหวาน จึงใช้ทำอาหารได้ทั้งอาหารคาวและอาหารหวาน ชนิดของอาหารที่เด่นเป็นที่รู้จักมากที่สุดก็คือฟักทองผัดไข่ แกงเลียงผักรวมที่จะขาดฟักทองไม่ได้เป็นอันขาด ฟักทองแกงบวด สลัวยำฟักทอง ฟักทองเชื่อม

ยอดอ่อน ใบอ่อนและดอกตูม นำไปลวกหรือต้มให้สุก ใช้เป็นผักจิ้มน้ำพริก ยอดฟักทองและดอกฟักทองใช้ในแกงเลียงหรือแกงส้ม นอกจากนี้ผลยังใช้แกะสลักเป็นงานประดิษฐ์ ได้อีกด้วย

เมล็ด คั่ว ใช้นับเคี้ยว

คุณค่าทางยา

ในตำรายาเก่าๆ ว่า ผลฟักทองหากรับประทานทั้งเปลือกจะออกฤทธิ์ทางยา เพราะจะกระตุ้นการหลั่งของอินซูลิน ซึ่งช่วยควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด ป้องกันเบาหวาน โรคความดันโลหิต บำรุงตับ ไต นิยน์ตา โดยช่วยสร้างเซลล์ใหม่ทดแทนเซลล์ที่ตายไป ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ใช้เป็นยาของฟักทอง คือ เมล็ดแก่ และเนื้อฟักทองแก่

การใช้ในลักษณะต่างๆ

1. รักษาต่อมลูกหมาก เมล็ดฟักทองมีกรดอะมิโนบางชนิดที่ช่วยป้องกันไม่ให้ต่อมลูกหมากโต และช่วยปรับระดับฮอร์โมนเพศชายที่ได้จากลูกอัณฑะให้อยู่ในระดับปกติ

ใช้เมล็ดฟักทองแก่ล้างน้ำให้สะอาด ตากแดดให้แห้ง นำมาคั่วกับเกลือใช้ไฟอ่อนๆ คั่วจนหอม เมื่อได้ที่ดีแล้วนำมาเก็บใส่ขวดโหลมีฝาปิดกันชื้น จะสามารถเก็บไว้ได้นาน รับประทานวันละ 3-4 ครั้งๆ ละประมาณ 40 เมล็ด ติดต่อกัน 7 วัน อาการจะดีขึ้น หากรับประทานติดต่อกันราว 1 เดือน อาการของต่อมลูกหมากโตจะหายไป จากนั้นก็ควรรับประทานเป็นประจำเพื่อบำรุงรักษาต่อมลูกหมาก

2. เสียนหลามตา ใช้เมล็ดฟักทองที่ตากแห้งแล้ว ตำให้แหลก ขยี้กับน้ำปิตที่ผสม จะดูดพิษให้หายจากเจ็บปวดบวม

3. ป้องกันและรักษานิ่ว เมล็ดฟักทองมีฟอสฟอรัสสูง เคยมีการนำเมล็ดฟักทองกวนไปใช้เป็นอาหารเสริมให้แก่เด็กๆ ทางภาคอีสานที่มีปัญหาขาดฟอสฟอรัส และได้รับอาหารบางอย่างที่ส่งผลให้มีโอกาสเกิดนิ่วในกระเพาะปัสสาวะมากกว่าคนภาคอื่นๆ หลักจากที่เด็กๆ รับประทานเมล็ดฟักทองกวนต่อเนื่องระยะหนึ่งก็พบว่า ผลึกนิ่วในปัสสาวะลดลง และในบางรายถึงกับหายได้

ใช้เมล็ดฟักทองแก่ 9 กรัม ในเด็กที่มีน้ำหนัก 15 กิโลกรัม ใช้ 12 กรัม ในเด็กที่มีน้ำหนัก 20 กิโลกรัม คั่วให้สุก แกะเปลือกเอาแต่เนื้อให้เด็กรับประทาน จะป้องกันและรักษานิ่วในกระเพาะปัสสาวะได้

4. ยาถ่ายพยาธิ ตำรากินแนะนำให้ใช้เมล็ดฟักทองเป็นยาถ่ายพยาธิตัวดี ซึ่งทางการแพทย์แผนปัจจุบันก็ให้การรับรองแล้วว่า ในเมล็ดฟักทองมีสารที่ออกฤทธิ์ขับพยาธิตัวดีออกมาได้จริง

ใช้เนื้อในเมล็ดฟักทองสด 60 กรัม หรือประมาณ 500 มิลลิกรัมบดให้ละเอียด เติมน้ำหรือนมสดให้ได้ประมาณ 2 แก้ว รับประทาน 2-3 ครั้ง ที่ระยะให้ห่างกันครั้งละ 2 ชั่วโมง เมื่อเติมน้ำเมล็ดฟักทองไปแล้ว 2 ชั่วโมง ให้รับประทานดีเกลือตาม 2 ช้อนโต๊ะ ต้องรับประทานขณะท้องว่างจะได้ผลดีสำหรับการถ่ายพยาธิตัวดี

ลักษณะพันธุ์ที่ใช้ปลูก แบ่งออกเป็น 2 พันธุ์ คือ

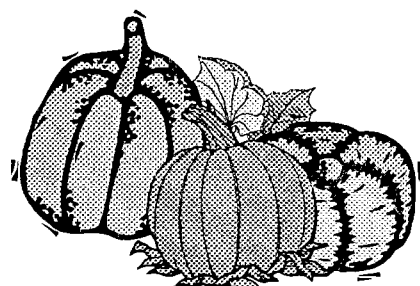
1. พันธุ์พุ่มเตี้ย จะมีลักษณะเป็นพุ่มขนาดใหญ่ ก้านใบกลมกลวงหักเปราะง่าย ใบมีขนาดใหญ่มาก บางชนิดก็มีหนามที่ใบด้วย ออกดอกตามมุมก้านใบ ส่วนมากพันธุ์เตี้ยนี้จะเป็นที่นิยมกันในต่างประเทศ
2. พันธุ์พุ่มเลื้อย พักทองพันธุ์พื้นเมืองของบ้านเราจัดอยู่ในประเภทนี้ คือมีลักษณะลำต้นเลื้อย แตกแขนงมากมาย มีดอกตามข้อ ให้ผลแขนงละ 1-2 ผล ส่วนมากใช้รับประทานผลแก่

การปลูก

แม้พักทองจะมีถิ่นกำเนิดถึงอเมริกากลาง แต่ก็ขึ้นได้ดีในเขตร้อนอย่างไทยเรา พักทองชอบดินร่วนเบา ไม่ชอบน้ำขังชอบอากาศแห้งมีความชื้นในดินพอควรต้องการแสงแดดเต็มที่ตลอดวัน ปลูกโดยทำค้างให้เลื้อยหรือให้เลื้อยไปตามพื้นดินก็ได้ ไม่ต้องดูแลมากนัก ช่วงที่ปลูกพักทองได้ผลดีที่สุดคือ ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดได้วิธีเดียว

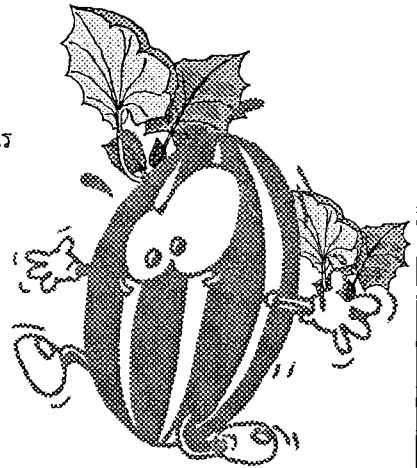
ลักษณะการออกผล มีระยะติดผลสลับกับระยะที่ดอกตัวเมียไม่ติดผล พักทองเป็นพืชที่มีอายุฤดูเดียว เมื่อให้ผลแล้วก็ตาย

การเก็บผลพักทอง ผลอ่อนเก็บไปรับประทานเป็นอาหารได้ เช่น นำไปแกง ผัด เมื่อพักทองมีอายุประมาณ 45 - 60 วัน และผลแก่เก็บนำไปขาย หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากพักทองได้เมื่อพักทองมีอายุประมาณ 120 - 180 วัน ถ้าพักทองยังไม่แก่มากเกินไปก็สามารถนำไปต้มได้

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 20 นาที
2. นักเรียนเลือกประธานกลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมและเลขานุการกลุ่มเพื่อทำหน้าที่บันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมแล้วให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม
3. นักเรียนทุกคนศึกษาใบความรู้หน่วยที่ 1
4. แต่ละกลุ่มปฏิบัติตามใบงานหน่วยที่ 1 ในหัวข้อดังต่อไปนี้
 - ลักษณะของฟักทอง
 - ความสำคัญของฟักทอง
 - ฟักทองเป็นพืชแบบใด
 - ปลูกลงในดินชนิดใด
 - ช่วงที่ปลูกฟักทอง
 - ระยะเวลาการเก็บผลฟักทอง
 - ฟักทองแบ่งออกเป็นกี่ชนิด แต่ละชนิดมีลักษณะอย่างไร
5. นักเรียนในกลุ่มแสดงความคิดเห็น อภิปราย และสรุป
6. เลขานุการกลุ่มบันทึกข้อสรุปของกลุ่ม
7. เลือกตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ชื่อกลุ่ม ชั้น.....

ประธานกลุ่ม.....

เลขานุการกลุ่ม.....

สมาชิกกลุ่ม 1.....

2.....

3.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายและตอบคำถามต่อไปนี้

1. ลักษณะของฟักทอง

1.1 ใบ

.....

.....

.....

1.2 ดอก

.....

.....

.....

1.3 ผล

.....

.....

.....

1.4 ลำต้น

.....

.....

.....

2. ประโยชน์ของของฟักทองมีอะไรบ้าง

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

3. ฟักทองเป็นพืชประเภทใด

.....

.....

4. ปลุกในดินชนิดใด

.....

.....

5. ช่วงที่ปลูกฟักทองช่วงใดเหมาะสมที่สุด

.....

.....

6. ระยะเวลาการเก็บผลฟักทองเมื่อฟักทองมีอายุเท่าไร

.....

.....

7. ฟักทองแบ่งออกเป็นกี่ชนิด แต่ละชนิดมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

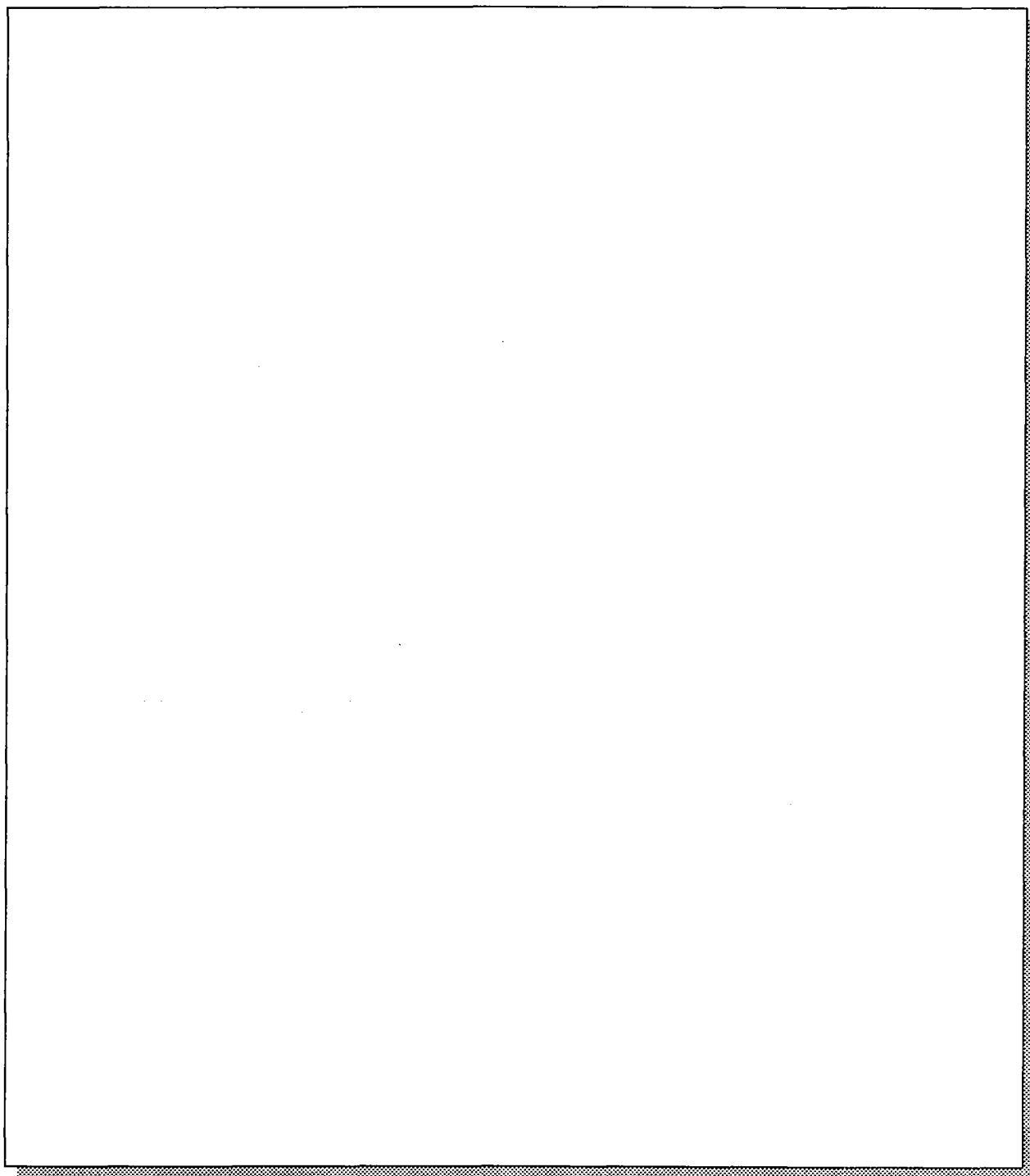
.....

.....

ใบงานที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับฟักทอง พร้อมกับวาดประกอบ

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of multiple horizontal rows, each defined by two parallel dotted lines. The rows are evenly spaced across the entire page, providing a guide for letter height and placement. There is no text or other markings on the page.

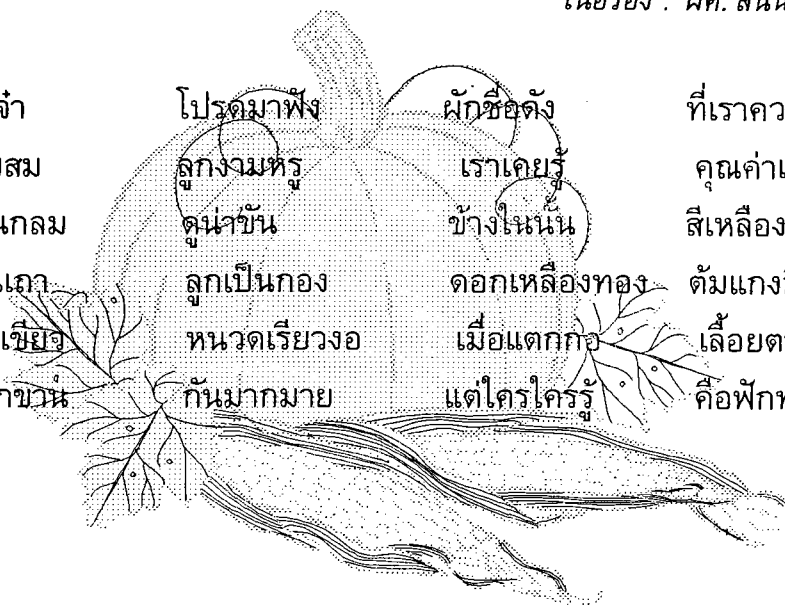
ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

ทำนอง : เต๋อ ภู และกา

เนื้อร้อง : ผศ. สนั่น มีขันหมาก

เด็ก ๆ จำ	โปรดมาฟัง	ผักชีอยู่ดัง	ที่เราควรดู
ต้นงามสม	ลูกงมทรู	เราเคยรู้	คุณค่าเนืองนอง
ลูกแบนกลม	ดูน่าขัน	ข้างโน้น	สีเหลืองดังทอง
ต้นเป็นเถา	ลูกเป็นกอง	ดอกเหลืองทอง	ดัมแกงกินได้
ก้านใบเขียว	หนดเรียงอ	เมื่อแตกกอ	เลื้อยตามดินไป
ชื่อเรียกขาน	กันมากมาย	แต่ใครใครรู้	คือฟักทอง

แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน

หน่วยที่ 1 มารู้จักฝึกทอกันเถอะ แผนการสอนที่ 1 เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับฝึกทอ
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ทักษะและกระบวนการในการทำงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
1	การวางแผนการทำงาน				องค์ประกอบ 1. กำหนดเป้าหมายชัดเจน 2. แบ่งหน้าที่การทำงานได้อย่างเหมาะสม 3. กำหนดวิธีการทำงานเป็นขั้นตอน 4. ทำงานอย่างมีแบบแผน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบ ข้อ 1	
2	ปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงาน				องค์ประกอบ 1. มีการวางแผนก่อนการทำงาน 2. ตรวจสอบแผนงาน วิธีการที่วางไว้ 3. ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ 4. ปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้นำกลุ่ม เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
3	การประเมินผลการปฏิบัติงาน				องค์ประกอบ 1. ได้ผลงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย 2. บอกข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุง 3. ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของงาน 4. ประเมินผลงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
รวม		6				
คิดเป็นร้อยละ		100				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน

หน่วยที่ 1 มารู้จักฟักทองกันเถอะ แผนการสอนที่ 1 เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับฟักทอง
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
1	ทำงานร่วมกับผู้อื่น				องค์ประกอบ 1. เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี 2. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 3. รับผิดชอบ เอื้อเฟื้อ ไม่เอาเปรียบ 4. เสนอความคิดเห็น สรุปและนำเสนอผลงาน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
2	เจตคติที่ดีต่องาน				องค์ประกอบ 1. มีความสนใจ ตั้งใจ เอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน 2. ไม่พูดคุยเรื่องอื่นนอกจากเรื่องงาน 3. ยึดมั่นใฝ่หา สนุกกับการทำงาน 4. แสวงหางานและวิธีทำงานที่มีประสิทธิภาพ เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
3	มีคุณธรรมในการทำงาน				องค์ประกอบ 1. มีความรับผิดชอบในการทำงาน 2. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 3. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น 4. มีความซื่อสัตย์ เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
รวม		6				
คิดเป็นร้อยละ		100				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ

หน่วยที่ 1 มารู้จักพืชท้องถิ่นเถาะ แผนการสอนที่ 1 เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพืชท้องถิ่น
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ผลงานภาคปฏิบัติ	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
1	การปฏิบัติตามใบงาน				องค์ประกอบ 1. ศึกษา และเข้าใจในเรื่องที่ทำ 2. ทำตามใบงานที่กำหนด 3. ตอบคำถามทุกข้อ 4. ทำงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
2	นำเสนอรายงาน				องค์ประกอบ 1. นำเสนอผลงานได้ถูกต้องชัดเจน 2. สรุปรายงานถูกต้องชัดเจนเข้าใจง่าย 3. ตอบข้อซักถามตรงประเด็น 4. ประเมินผลงานเพื่อปรับปรุงงาน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
รวม		4				
คิดเป็นร้อยละ		100				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แผนการสอนที่ 8

สาระการเรียนรู้กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร)	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
หน่วยที่ 4 มาปลูกผักทองกันเถอะ	เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการสอนที่ 8 การหยอดเมล็ดผักทอง	เวลา 2 ชั่วโมง

ความคิดรวบยอด

การหยอดเมล็ดพันธุ์ผักทองเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการปลูกผักทอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวิธีการปลูกผักทอง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนอธิบายวิธีการหยอดเมล็ดผักทองได้ถูกต้อง
2. นักเรียนอธิบายหรือคาดคะเนการงอกของเมล็ดได้

เนื้อหา

การปลูกผักทอง

- วิธีการและขั้นตอนการปลูกผักทอง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนที่เคยไปปลูกพืชกับผู้ปกครองมาเล่าขั้นตอนการปลูกพืชให้เพื่อนฟัง
2. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการปลูกพืชที่นักเรียนเคยทำมากับผู้ปกครอง

ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการปลูกผักทอง
2. ครูพานักเรียนลงไปที่แปลงปลูกผักทองของแต่ละกลุ่มที่เตรียมดินไว้
3. ให้นักเรียนกลุ่มเดิมที่เคยแบ่งไว้ ศึกษาบทเรียนอัตลักษณ์
4. ขณะที่นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติงานครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการปลูกผักทอง อุปสรรคและปัญหาพร้อมข้อ

บกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไข

2. นักเรียนทำบทเรียนอัตลักษณ์ลักษณะเรื่อง การปลูกผักทอง เป็นของตนเอง

สื่อและอุปกรณ์

1. เมล็ดฟักทอง
2. จอบ
3. เสียม
4. คราด
5. ฟางข้าว
6. ช้อนปลูก
7. บัวรดน้ำ
8. บทเรียนอัตลักษณ์ เรื่อง การหยอดเมล็ดฟักทอง

การวัดและประเมินผล

กระบวนการประเมิน

1. ประเมินความรู้
 - จากการซักถามนักเรียน
 - จากการตอบคำถาม
2. ประเมินผลการปฏิบัติ
 - ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
 - ตรวจผลงานสำเร็จ
3. เครื่องมือในการประเมิน
 - แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน
 - แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน
 - แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติงาน
 - ใบงาน
 - บทเรียนอัตลักษณ์

กิจกรรมนอกเวลา

ครูมอบหมายให้แต่ละกลุ่มแบ่งงานให้สมาชิกมาดูแลแปลงปลูกฟักทอง ทุกๆ วัน

เรื่อง การหยอดเมล็ดฟักทอง

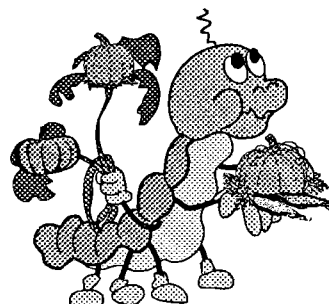
สาระการเรียนรู้กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระเกี่ยวกับงานเกษตร
เรื่อง การปลูกฟักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เวลา 1 ชั่วโมง

เป้าหมาย

ได้แปลงฟักทองที่ปลูกมีขนาด และจำนวนต้นฟักทองที่แข็งแรงในแต่ละแปลงตามที่กำหนด

วัสดุและอุปกรณ์

1. เมล็ดฟักทอง	30 เมล็ด
2. จอบ	1 อัน
3. เสียม	1 อัน
4. คราด	1 อัน
5. ฟางข้าว	1 ถุงปุ๋ย
6. ช้อนปลูก	2 อัน
7. บัวรดน้ำ	2 อัน

ขั้นตอนแผนการทำงาน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน (กลุ่มเดิมกับกลุ่มเตรียมดินก่อนปลูกฟักทอง)
2. แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่การทำงานของแต่ละคนในกลุ่ม
3. แต่ละกลุ่มเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ให้พร้อม

ลำดับการปฏิบัติงาน

ขั้นเตรียม

1. เตรียมพื้นที่ แปลงปลูกให้พร้อม
2. นำเมล็ดฟักทองที่คัดเลือกไว้ตามจำนวนหลุมที่จะทำการปลูก หลุมละ 3 – 5 เมล็ด

ขั้นลงมือปฏิบัติ

1. ปรับพื้นที่ผิวแปลงให้เสมอ
2. ใส่ปุ๋ยคอกรองก้นหลุมที่เตรียมไว้ ซึ่งมีระยะห่าง 2×2 เมตร ลึก ประมาณ 10 เซนติเมตร แล้วพรวนดินก้นหลุมให้เข้ากัน
3. รดน้ำให้ชุ่มพอประมาณให้ทั่วแปลงปลูก
4. หยอดเมล็ดฟักทองลงในหลุมๆ ละ 3 – 5 เมล็ด ใช้ดินกลบเล็กน้อย
5. ใช้หญ้าฟางกลบเล็กน้อยเพื่อรักษาความชื้นของดิน
6. รดน้ำให้ชุ่มพอประมาณ

7. เมื่อฟักทองโตจนแตกใบประมาณ 3 – 5 ใบให้ถอนต้นที่ไม่แข็งแรงออก เหลือแต่ต้นที่แข็งแรง
หลุมละ 1 – 2 ต้น
8. รดน้ำเช้า เย็น ทุกวัน ให้ชุ่มพอประมาณ

ผลที่ได้รับ

ได้แปลงฟักทองที่สมบูรณ์มีขนาด และจำนวนต้นฟักทองที่แข็งแรงในแต่ละแปลง

ขั้นเก็บอุปกรณ์และทำความสะอาด

1. ตรวจเช็ค ทำความสะอาด และเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
2. เก็บเศษหญ้าบริเวณแปลงให้สะอาดเรียบร้อย

แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน

หน่วยที่ 4 มาปลูกผักทองกันเถอะ แผนการสอนที่ 8 เรื่อง การหยอดเมล็ดผักทอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ทักษะและกระบวนการในการทำงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
1	การวางแผนการทำงาน				องค์ประกอบ - กำหนดเป้าหมายชัดเจน - รู้ขั้นตอนการปลูกผักทอง - บอกอุปกรณ์ที่ต้องเตรียมก่อนการปลูก - มีความเข้าใจในเรื่องการปลูกผักทอง เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบ ข้อ 1	
2	ปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงาน				องค์ประกอบ - มีการวางแผนก่อนการทำงาน - เตรียมเครื่องในการปลูกผักทองได้ถูกต้อง - ตรวจสอบเครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการปลูกผักทอง - รู้หน้าที่ของเครื่องมือที่ใช้ในการปลูกผักทอง เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
3	การประเมินผลการปฏิบัติงาน				องค์ประกอบ - มีความเข้าใจเรื่องการปลูกผักทอง - สามารถใช้เครื่องมือในการปลูกผักทองได้ถูกต้อง - มีการเตรียมพร้อมก่อนปลูกผักทอง - ผลงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
รวม		6				
คิดเป็นร้อยละ		100				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน

หน่วยที่ 4 มาปลูกผักทองกันเถอะแผนการสอนที่ 8 เรื่อง การหยอดเมล็ดผักทอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
1	ทำงานร่วมเป็นกลุ่ม				องค์ประกอบ 1. มีส่วนร่วมในการทำงาน 2. ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน 3. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 4. แบ่งหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
2	ทำงานตามขั้นตอน				องค์ประกอบ 1. มีการเตรียมอุปกรณ์ได้ถูกต้องครบถ้วน 2. มีการลำดับขั้นตอนในการทำงานได้ถูกต้อง 3. มีการใช้สื่ออุปกรณ์ได้ถูกต้อง 4. มีการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกได้ถูกต้อง เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	

แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน (ต่อ)
หน่วยที่ 4 มาปลูกผักทองกันเถอะแผนการสอนที่ 8 เรื่อง การหยอดเมล็ดผักทอง

ที่	คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
3	ความปลอดภัยในการทำงาน				องค์ประกอบ 1. การใช้เครื่องมือให้ถูกกับประเภทของการใช้ 2. มีความระมัดระวังขณะใช้เครื่องมือ 3. มีการตรวจสอบเครื่องมือก่อนหลังในการใช้งาน 4. เก็บและทำความสะอาดเครื่องมือเครื่องใช้ทุกครั้ง เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
4	ความมีวินัยในการทำงาน				องค์ประกอบ 1. มีการปฏิบัติตามคำแนะนำในการใช้งาน 2. มีการเลือกใช้เครื่องมือได้ถูกต้อง 3. มีการทำงานตามแบบที่กำหนด 4. มีการปฏิบัติตามคำแนะนำของครูผู้สอน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	

แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน (ต่อ)
หน่วยที่ 4 มาปลูกผักทองกันเถอะ แผนการสอนที่ 8 เรื่อง การหยอดเมล็ดผักทอง

ที่	คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
5	ความพร้อมในการทำงาน				องค์ประกอบ 1. มีความสนใจในการปฏิบัติงาน 2. กล้าในการซักถามเมื่อเกิดข้อสงสัย 3. มีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ได้ครบถ้วน 4. มีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงาน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
รวม		10				
คิดเป็นร้อยละ		100				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ

หน่วยที่ 4 มาปลูกผักทองกันเถอะ แผนการสอนที่ 8 เรื่อง การหยอดเมล็ดผักทอง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ผลงานภาคปฏิบัติ	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
1	การปฏิบัติตามใบงาน				องค์ประกอบ 1. มีความเข้าใจคำสั่งตามใบงาน 2. ปฏิบัติงานตามที่กำหนดในใบงาน 3. ใช้เวลาตามที่กำหนดในใบงาน 4. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
2	ผลการปฏิบัติงาน				องค์ประกอบ 1. ปลูกผักทองตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนด 2. คัดเลือกต้นที่สมบูรณ์และแข็งแรงได้เหมาะสม 3. มีการแบ่งหน้าที่ดูแลรดน้ำตามที่กำหนด 4. สามารถในการแก้ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงาน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
รวม		4				
คิดเป็นร้อยละ		100				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

แผนการสอนที่ 14

สาระการเรียนรู้กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร)	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
หน่วยที่ 8 การแปรรูปผลผลิตจากผักทอง	เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการสอนที่ 14 การทำข้าวเกรียบผักทอง	เวลา 2 ชั่วโมง

ความคิดรวบยอด

การทำข้าวเกรียบผักทอง เป็นการแปรรูปผักทองโดยนำไปทอดรับประทานเป็นอาหารว่าง

จุดประสงค์การเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอนในการทำข้าวเกรียบผักทอง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกวัสดุอุปกรณ์ในการทำข้าวเกรียบผักทองได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายกระบวนการและขั้นตอนในการทำข้าวเกรียบผักทองได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีบรรจุข้าวเกรียบผักทองได้
4. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการปั้นและหั่นข้าวเกรียบผักทองได้
5. นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของการทำข้าวเกรียบผักทอง

เนื้อหา

การทำข้าวเกรียบผักทอง

- ส่วนผสม
- วัสดุอุปกรณ์
- วิธีทำ
- วิธีการเก็บรักษา
- วิธีการบรรจุ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูนำข้าวเกรียบผักทองให้นักเรียนดู ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับสีรสชาติ การทำ การบรรจุ การจำหน่าย การเก็บรักษา ของข้าวเกรียบผักทอง

ขั้นตอน

1. ครูเชิญวิทยากร มาแนะนำและให้ความรู้และสาธิตวิธีการทำข้าวเกรียบฟักทอง อย่างละเอียดให้นักเรียนดู
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำข้าวเกรียบฟักทอง
- ฟักทองให้แต่ละกลุ่มศึกษาขั้นตอนและวิธีการทำประกอบการปฏิบัติ
4. ในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ครูและวิทยากรคอยดูแลและชี้แนะอย่างใกล้ชิด
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำข้าวเกรียบฟักทองเสร็จแล้วเก็บทำความสะอาดวัสดุอุปกรณ์และเก็บไว้
- อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย
6. นักเรียนนำผลงานที่ปฏิบัติเสร็จแล้วของแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลงานของเพื่อน
7. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปคะแนนประเมินของแต่ละกลุ่ม พร้อมกับชื่นชมและเสนอแนะผลงานเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนสรุปขั้นตอน วิธีการทำข้าวเกรียบฟักทอง
2. นักเรียนเขียนวิธีการทำข้าวเกรียบเป็นบทเรียนอัตลักษณ์ของตนเอง

สื่อและอุปกรณ์

1. บทเรียนอัตลักษณ์ เรื่อง การทำข้าวเกรียบฟักทอง
2. ใบงานที่ 1

การวัดและประเมินผล

กระบวนการประเมิน

1. ประเมินความรู้
 - บันทึกรายงานการปฏิบัติงาน
 - ผลการอภิปราย
2. ประเมินผลการปฏิบัติ
 - ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
 - ตรวจผลงานสำเร็จ
3. เครื่องมือในการประเมิน
 - แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน
 - แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน
 - แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติงาน
 - ใบงาน
 - บทเรียนอัตลักษณ์

กิจกรรมนอกเวลา

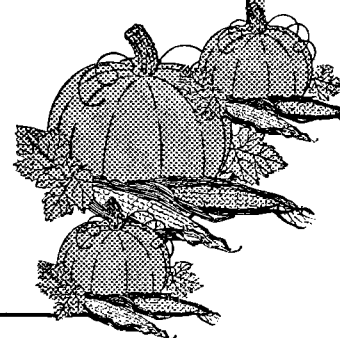
1. ครูมอบหมายให้แต่ละกลุ่มนำข้าวเกรียบที่ปั้นเป็นแท่งห่อด้วยใบตองเก็บไว้ในตู้เย็น 1 คืน
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำมีดสองคมและกระดาษเพื่อเตรียมมาหั่นแท่งฟักทอง
3. ให้แต่นักเรียนละกลุ่มนำแผ่นข้าวเกรียบไปผึ่งแดดจนแห้งกรอบเพื่อเตรียมการทอดข้าวเกรียบฟักทองใส่ถุงนำไปจำหน่ายหรือรับประทาน
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกรายรับ-รายจ่าย ของกลุ่มตนเอง
5. ครูสั่งให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำวัสดุและอุปกรณ์ในการทำแกงเผ็ดฟักทองใส่หอยแครงมาในคาบต่อไป

เรื่อง การทำข้าวเกรียบฟักทอง

1. เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 2 ชั่วโมง
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 4 คน
3. แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติงานเสร็จแล้วเก็บทำความสะอาดวัสดุอุปกรณ์และเก็บไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย
3. นักเรียนนำผลงานที่ปฏิบัติเสร็จแล้วของแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลงานของเพื่อน
6. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปคะแนนประเมินของแต่ละกลุ่ม พร้อมกับติชมและเสนอแนะผลงานเพิ่มเติม
หมายเหตุ เมื่อได้ข้าวเกรียบเป็นแท่งที่ปั้นแล้ว ห่อด้วยใบตองเก็บไว้ในตู้เย็น 1 คืน

ใบงานที่ 2

เรื่อง การทำข้าวเกรียบฟักทอง

ชื่อกลุ่ม.....

ประธานกลุ่ม.....

เลขานุการกลุ่ม.....

สมาชิกกลุ่ม 1.....

2.....

3.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 ให้นักเรียนทำข้าวเกรียบฟักทอง และบันทึกการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

เวลาที่ใช้ทำ.....นาที	งบประมาณ..... บาท
 ข้าวเกรียบฟักทอง	
ส่วนผสม 1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6..... 7.....	แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ 1..... 2..... 3..... 4..... 5..... 6.....

ข้าวเกรียบฟักทอง

สาระการเรียนรู้กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระเกี่ยวกับงานเกษตร

เรื่องการปลูกฟักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เวลา 2 ชั่วโมง

เป้าหมาย

1. เพื่อให้ได้ข้าวเกรียบฟักทอง จำนวน 4-5 คน
2. ทำข้าวเกรียบฟักทองสีเหลืองน่ารับประทาน กรอบ อร่อย

อุปกรณ์

1. ลังถึง	1	อัน
2. ครก – สาก	1	ชุด
3. เขียง	1	อัน
4. มีด	1	อัน
5. มีดสองคม	1	อัน
6. ชาม	1	ใบ
7. ช้อนตวงของแห้ง	1	ชุด
8. หม้อ	1	ใบ
9. ท็อพี	1	อัน
10. ไม้บรรทัด	1	อัน
11. ผ้าขาวบาง	1	ผืน
12. ถุงพลาสติก	2	ใบ

วัสดุ

1. ฟักทองบด	200	กรัม
2. แป้งมันสำปะหลัง	250	กรัม
3. เกลือป่น	2	ช้อนชา
4. กระเทียมโขลกละเอียด	2	ช้อนชา
5. พริกไทยป่น	1	ช้อนชา
6. น้ำตาลทราย	1	ช้อนโต๊ะ
7. น้ำต้มสุก	6	ช้อนโต๊ะ
8. ผงฟู	50	กรัม

ชั้นวางแผนการทำงาน

1. จัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 – 5 คน
2. แต่ละกลุ่มจัดเตรียมอุปกรณ์และวัสดุให้พร้อม แล้วลงมือปฏิบัติงานตามลำดับชั้นการปฏิบัติ

ลำดับชั้นการปฏิบัติ

ขั้นเตรียม

1. จัดเตรียมอุปกรณ์และวัสดุให้พร้อม
2. หั่นฟักทองฟักทองเป็นชิ้นใหญ่พอประมาณ แล้วล้างฟักทองให้สะอาดไว้สำหรับนำไปนึ่ง
3. เตรียมแป้งมันสำปะหลัง กระเทียม พริกไทย เกลือ น้ำตาลทรายและผงฟู (สำหรับผสมทำข้าวเกรียบ)

ชั้นลงมือปฏิบัติ

1. นึ่งฟักทองให้สุก บดฟักทองให้ละเอียดเนื้อเนียน
2. ผสมแป้งมันสำปะหลัง ฟักทองบด กระเทียม พริกไทย เกลือ ผงฟู น้ำตาลทรายเข้าด้วยกันจนส่วนผสมให้เข้ากันใส่น้ำเดือดจนวดให้เข้ากัน
3. นำส่วนผสมที่เข้ากันมานั้นเป็นแท่งยาวประมาณ 15 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ $1 \frac{1}{2}$ นิ้ว
4. นำมาทอดด้วยไฟตอเป็นแท่งยาว
5. วางแท่งข้าวเกรียบที่ปั้นไว้ลงในลังถึงนึ่งในน้ำเดือดไฟแรง 40 นาที ทิ้งไว้ให้เย็น โดยนำไปใส่ในตู้เย็นเก็บไว้ 1 คืน
6. เมื่อได้แท่งข้าวเกรียบที่แข็งแล้วนำมาหั่นด้วยมีดสองคมเพื่อทำเป็นแผ่นข้าวเกรียบฟักทอง
7. นำแผ่นข้าวเกรียบฟักทองที่ได้ไปผึ่งแดดให้จนแห้งกรอบ
8. นำแผ่นข้าวเกรียบฟักทองที่แห้งกรอบมาทอดเป็นข้าวเกรียบฟักทอง
9. นำเกรียบฟักทองมารับประทานได้เลย

หมายเหตุ ขณะทอดข้าวเกรียบควรใช้ในระดับอ่อนถึงปานกลางเพราะจะทำให้ข้าวเกรียบสีสวยน่ารับประทาน

ผลผลิตที่ได้

ข้าวเกรียบฟักทอง ลักษณะน่ารับประทาน สีเหลือง กรอบ อร่อย มัน พร้อมรับประทานได้ทันที
จำนวนหลายคน

จัดเก็บอุปกรณ์และทำความสะอาด

1. เก็บเปลือกฟักทองทิ้ง
2. ล้างภาชนะ อุปกรณ์ให้สะอาด เช็ดให้แห้ง เก็บเข้าที่
3. ทำความสะอาดเตาแก๊ส
4. กวาด ถู ทำความสะอาดพื้นที่

วิธีเก็บรักษา

เก็บไว้ในถุงพลาสติกที่แห้งสนิทปิดปากถุงให้สนิท หรือเก็บในขวดโหลที่แห้งสนิท ปิดปากขวด
จะสามารถเก็บข้าวเกรียบได้นานหลายเดือน

แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน

หน่วยที่ 8 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผักทอง แผนการสอนที่ 14 เรื่อง การทำข้าวเกรียบผักทอง
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ทักษะและกระบวนการในการทำงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
1	การวางแผนการทำงาน				องค์ประกอบ 1. กำหนดเป้าหมายชัดเจน 2. แบ่งหน้าที่การทำงานได้อย่างเหมาะสม 3. เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้ถูกต้อง 4. กำหนดวิธีการทำงานเป็นขั้นตอน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบ ข้อ 1	
2	ปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงาน				องค์ประกอบ 1. มีการวางแผนก่อนการทำงาน 2. ตรวจสอบแผนงาน วิธีการที่วางไว้ 3. ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ 4. ตรวจสอบข้อบกพร่องและปรับปรุงผลงาน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
3	การประเมินผลการปฏิบัติงาน				องค์ประกอบ 1. ความละเอียดรอบคอบ ของงาน 2. ข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุง 3. ผลงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย 4. บอกข้อดี ข้อเสียของการปฏิบัติงาน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
รวม		6				
คิดเป็นร้อยละ		100				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน

หน่วยที่ 8 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากฟักทอง แผนการสอนที่ 14 เรื่อง การทำข้าวเกรียบฟักทอง
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
1	ทำงานร่วมกับผู้อื่น				องค์ประกอบ 1. เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี 2. รู้จักชื่นชมและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 3. ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 4. มีส่วนร่วมคิดร่วมทำงาน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
2	เจตคติที่ดีต่องาน				องค์ประกอบ 1. มีความสนใจ ตั้งใจ เอาใจใส่กับงาน 2. สนุกกับการทำงาน 3. ทำงานเองโดยไม่รอคำสั่ง 4. แสวงหางานและวิธีทำงานที่มีประสิทธิภาพ เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	

แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน (ต่อ)
หน่วยที่ 8 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากฟักทอง แผนการสอนที่ 14 เรื่อง การทำข้าวเกรียบฟักทอง

ที่	คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
3	มีคุณธรรมในการทำงาน				องค์ประกอบ 1. มีความรับผิดชอบในการทำงาน 2. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 3. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น 4. มีความซื่อสัตย์ เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
รวม		6				
คิดเป็นร้อยละ		100				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ

หน่วยที่ 8 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผักทอง แผนการสอนที่ 14 เรื่อง การทำข้าวเกรียบผักทอง
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ผลงานภาคปฏิบัติ	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
1	การปฏิบัติตามใบงาน				องค์ประกอบ 1. ศึกษา และเข้าใจในเรื่องที่ทำ 2. ทำตามใบงานที่กำหนด 3. ตอบคำถามทุกข้อ 4. ทำได้ตรงเวลาที่กำหนด เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
2	ผลการปฏิบัติงาน				องค์ประกอบ 1. อธิบายขั้นตอนการทำข้าวเกรียบ 2. บอกส่วนผสมการทำข้าวเกรียบ 3. บอกวิธีเก็บรักษาข้าวเกรียบ 4. บอกข้อดีและข้อเสียของการทำข้าวเกรียบ เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
รวม		4				
คิดเป็นร้อยละ		100				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

ภาคผนวก จ

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการปลูกพืชทอง กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- ตัวอย่างแบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน
- ตัวอย่างแบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน
- ตัวอย่างแบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
สาระเกี่ยวกับการเกษตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล และเลขที่ลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
3. แบบทดสอบฉบับนี้มีข้อสอบทั้งหมด 30 ข้อ 30 คะแนน
4. กำหนดเวลาทำข้อสอบ 1 ชั่วโมง
5. การตอบให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด จากตัวเลือก ก, ข, ค, ง เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

โดยการกากบาท (x) ทับตัวเลือกที่ต้องการ เช่น ถ้าต้องการเลือกข้อ ก ให้ทำดังนี้

ก	ข	ค	ง
☐	☐	☐	☐

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบจาก ข้อ ก เป็นข้อ ค ให้ทำดังนี้

ก	ข	ค	ง
☒	☐	☐	☐

6. ห้ามนักเรียนขีดเขียนลงในแบบทดสอบ
7. เมื่อทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ให้ส่งแบบทดสอบและกระดาษคำตอบกับกรรมการคุมสอบ

1. ข้อใดเป็นประโยชน์ของการเก็บรักษาเครื่องมือการเกษตรอย่างถูกวิธี

- ก. ช่วยให้เครื่องมือไม่เป็นสนิม
- ข. ช่วยให้เครื่องมือเกษตรคงทนถาวร
- ค. ช่วยให้เครื่องมือไม่ชำรุดเสียหาย
- ง. ช่วยให้เครื่องมือไม่ต้องซ่อมแซม

2. การใช้เครื่องมือการเกษตร ควรคำนึงถึงข้อใดมากที่สุด

- ก. ความทันสมัย
- ข. ราคาแพง
- ค. ประโยชน์ใช้สอย
- ง. ความปลอดภัย

3. ถ้าพบข้อบกพร่องของเครื่องมือการเกษตร ควรทำอย่างไรดีที่สุด

- ก. รีบแก้ไขซ่อมแซมทันที
- ข. เก็บไว้เลยไม่นำมาใช้
- ค. ค่อยๆ ใช้อย่างเบามือที่สุด
- ง. ใช้เครื่องมืออื่นแทน

4. ข้อใด ไม่ใช่ หลักในการใช้เครื่องมือเกษตรที่ถูกต้อง

- ก. แต่งกายให้เหมาะสมขณะปฏิบัติงาน
- ข. คอยสังเกตความผิดปกติของเครื่องมือ
- ค. เลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับลักษณะงาน
- ง. ใช้เครื่องมือช่วยทำงานขณะที่ร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง

5. เครื่องมือชนิดใดใช้ขุดหลุมเพื่อปลูกพืชทอง

- ก. จอบขุด
- ข. คราด
- ข. ช้อนปลูก
- ค. ส้อมพรวน

6. หลังจากใช้เครื่องมือเกษตรทุกชนิดควรทำอย่างไรเป็นอันดับแรก

- ก. เก็บเข้าที่
- ข. ซ่อมแซมส่วนที่ชำรุด
- ค. ทำความสะอาด
- ง. ทาน้ำมันป้องกันสนิม

7. ข้อใดเป็น ผลดี ของการดูแลรักษาเครื่องมือเกษตร

- ก. ช่วยในการผ่อนแรง
- ข. ช่วยให้ทำงานได้รวดเร็วขึ้น
- ค. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในเรื่องแรงงาน
- ง. ช่วยยืดอายุการใช้งานของเครื่องมือ

8. เมล็ดพันธุ์พืชที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร

- ก. มีสภาพสมบูรณ์
- ข. มีเมล็ดโตนึ่ม
- ค. เมื่อบีบจะมีเสียงดัง
- ง. จะลอยน้ำหรือมีรอยกัดกินของแมลง

9. การคัดเลือกเมล็ดจากฝักของต้นที่อยู่กลางแปลง จะมีข้อดีอย่างไร

- ก. จะเป็นเมล็ดที่สมบูรณ์
- ข. จะไม่กลายพันธุ์
- ค. จะมีขนาดที่สม่ำเสมอ
- ง. จะเป็นเมล็ดใหม่สมบูรณ์

10. การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ไว้ได้นานควรทำอย่างไร

- ก. ขยายต่อคนอื่น
- ข. ทิ้งไปเลยเก็บไม่ได้
- ค. เก็บรักษาไว้ให้ถูกวิธี
- ง. แช่วน้ำไว้และรีบทำที่ปลูกทันที

11. การคัดเลือกพันธุ์พืช หมายถึง

- ก. การเลือกพันธุ์พืชที่มีคุณภาพดี
- ข. การเลือกพันธุ์พืชราคาแพง
- ค. การเลือกพันธุ์พืชใหม่ๆ
- ง. การเลือกพันธุ์พืชที่ตลาดต้องการ

12. ข้อใดเป็นการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืชอย่างถูกวิธี

- ก. ไม่ควรใช้ยาคลุกเมล็ดพันธุ์เพื่อป้องกันแมลงกัดกิน
- ข. ควรเก็บในที่แห้ง ไม่มีฝาปิดเพื่อกันความชื้น
- ค. ไม่เก็บเมล็ดพันธุ์เกินอายุของเมล็ดพืชแต่ละชนิด
- ง. ควรนำเมล็ดพืชตากแดดก่อนเก็บไปใส่ขวด 3-4 วัน

13. ข้อใด ไม่ใช่ ประโยชน์ของการคัดเลือกพันธุ์

- ก. ทำให้ได้พืชพันธุ์ดี
- ข. ทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น
- ค. ทำให้ได้ต้นที่แข็งแรง
- ง. ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

14. พืชในข้อใดควรขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

- ก. ทุเรียน
- ข. มันเทศ
- ค. ยางพารา
- ง. พักทอง

15. ข้อใด ไม่ใช่ หลักในการคัดเลือกพันธุ์พืช

- ก. ต้องมาจากพันธุ์แม่ที่ดี
- ข. ต้องปราศจากเชื้อโรคและสิ่งเจือปน
- ค. ต้องมีอาหารสะสมในเมล็ดพันธุ์สมบูรณ์
- ง. ต้องเป็นเมล็ดที่เก่ามีอายุมากและเก็บไว้นาน

16. ถ้าทดสอบเมล็ดพันธุ์ได้เปอร์เซ็นต์การงอก 90 จะจัดอยู่ในเกณฑ์ใด

- ก. มีคุณภาพดี
- ข. มีคุณภาพปานกลาง
- ค. มีคุณภาพพอใช้
- ง. มีคุณภาพน้อย

17. ขั้นตอนสุดท้ายของการเพาะเมล็ดทั่วไปคืออะไร
- รดน้ำให้ชุ่ม
 - ไถดินทั้งสองข้างลงในแปลง
 - ขุดทางระบายน้ำรอบแปลงเพาะ
 - หว่านเมล็ดใช้ฟางคลุมไว้
18. วิธีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช วิธีใดที่เกษตรกรนิยมทำ
- วิธีชีวะ
 - วิธีกล
 - วิธีทางเคมี
 - วิธีเขตกรรม
19. ความเสียหายที่มีต่อปริมาณและคุณภาพทางการเกษตร ส่วนใหญ่เกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด
- แมลง
 - โรคพืช
 - สภาพอากาศ
 - ถูกทั้งข้อ ก และ ข
20. ข้อใดเป็นการป้องกันและกำจัดแมลงโดยวิธีทางเกษตรกรรม
- จุดไฟทำลาย
 - ปลูกพืชหมุนเวียน
 - นำแมลงมาปราบแมลงศัตรูพืช
 - ฉีดยากำจัดแมลง
21. การนำเมล็ดพันธุ์ใส่กระดังมัดเอาเมล็ดลือออกเก็บแต่เมล็ดที่อวบสมบูรณ์ไว้ เป็นวิธีการใด
- วิธีคัด
 - วิธีคัดเลือก
 - วิธีบีบ
 - วิธีใช้น้ำ
22. ข้อใดเป็นหลักของการสงวนความชุ่มชื้นของดิน
- การพรวนดิน
 - การไถย่ำมาแปลง
 - การปลูกพืชคลุมดิน
 - การกำจัดวัช
23. ข้อใด ไม่ เกี่ยวข้องกับวัชพืช
- แย่งอาหารพืช
 - ทำให้ดินร่วนซุย
 - เป็นที่เพาะพันธุ์ของโรค
 - เป็นที่อยู่อาศัยของแมลง
24. วิธีใดเป็นการกำจัดไส้เดือนฝอย
- เผาไฟ
 - ปลูกพืชหมุนเวียน
 - ปล่อยน้ำให้ท่วมแปลงปลูก
 - ให้แปลงปลูกถูกแสงแดด

25. การรดน้ำแปลงปลูกพืช ควรทำอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์ที่สุด

- ก. รดน้ำให้ขังแฉะ
- ข. รดให้น้อย ๆ และบ่อยครั้ง
- ค. รดให้ซึมถึงรากผัก
- ง. รดให้ทั่วแปลงปลูก

26. เหตุใดเราจึงต้องกำจัดวัชพืชให้กับต้นพืช

- ก. จะทำลายรากของพืชที่ปลูก
 - ข. จะทำให้แมลงมาอาศัย
 - ค. จะแย่งอาหารพืชที่ปลูก
- จะทำให้ดินเสื่อมคุณภาพ

27. ข้อใด ไม่ใช่ ข้อดีของการพรวนดิน

- ก. ช่วยในการคายน้ำของใบ
- ข. เพื่อให้ดินร่วนซุย
- ค. ดินสามารถอุ้มน้ำได้ดี
- ง. ช่วยปราบวัชพืช

28. การปลูกแตงกวากับฟักทองวิธีปลูกในข้อใดจึงจะได้ผลดี

- ก. ย้ายต้นกล้า
- ข. หยอดเมล็ด
- ค. หว่านเมล็ด
- ง. เพาะเมล็ด

29. การยกร่องแปลงปลูกให้สูงขึ้นเพื่ออะไร

- ก. ป้องกันแมลง
- ข. ป้องกันการไหลของปุ๋ย
- ค. ป้องกันการเหยียบย่ำของสัตว์
- ง. ป้องกันน้ำขังและให้ระบายน้ำได้ดี

30. ฟักทองขยายพันธุ์ด้วยอะไร

- ก. ราก
- ข. เมล็ด
- ค. ลำต้น
- ง. หน่อ

ขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือ

✿ ขอให้นักเรียนโชคดีกันทุกคนนะคะ ✿

เฉลยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่องการปลูกพืชทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
สาระเกี่ยวกับการเกษตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1. ข	16. ก
2. ง	17. ก
3. ก	18. ง
4. ง	19. ง
5. ค	20. ข
6. ค	21. ก
7. ง	22. ค
8. ก	23. ข
9. ข	24. ข
10. ค	25. ง
11. ก	26. ค
12. ค	27. ก
13. ง	28. ข
14. ง	29. ง
15. ง	30. ข

ตัวอย่าง แบบวัดทักษะและกระบวนการในการทำงาน
 หน่วยที่ 8 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผักทอง แผนการสอนที่ 14 เรื่อง การทำข้าวเกรียบผักทอง
 คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ทักษะและกระบวนการในการทำงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
1	การวางแผนการทำงาน				องค์ประกอบ 1. กำหนดเป้าหมายชัดเจน 2. แบ่งหน้าที่การทำงานได้อย่างเหมาะสม 3. เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้ถูกต้อง 4. กำหนดวิธีการทำงานเป็นขั้นตอน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบ ข้อ 1	
2	ปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงาน				องค์ประกอบ 1. มีการวางแผนก่อนการทำงาน 2. ตรวจสอบแผนงาน วิธีการที่วางไว้ 3. ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ 4. ตรวจสอบข้อบกพร่องและปรับปรุงผลงาน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
3	การประเมินผลการปฏิบัติงาน				องค์ประกอบ 1. ความละเอียดรอบคอบ ของงาน 2. ข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุง 3. ผลงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย 4. บอกข้อดี ข้อเสียของการปฏิบัติงาน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
รวม		6				
คิดเป็นร้อยละ		100				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

ตัวอย่าง แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน

หน่วยที่ 8 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผักทอง แผนการสอนที่ 14 เรื่อง การทำข้าวเกรียบผักทอง
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
1	ทำงานร่วมกับผู้อื่น				องค์ประกอบ 1. เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี 2. รู้จักชื่นชมและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 3. ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 4. มีส่วนร่วมคิดร่วมทำงาน เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
2	เจตคติที่ดีต่องาน				องค์ประกอบ 1. มีความสนใจ ตั้งใจ เอาใจใส่กับงาน 2. สนุกกับการทำงาน 3. ทำงานเองโดยไม่รอคำสั่ง 4. แสวงหางานและวิธีทำงานที่มีประสิทธิภาพ เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	

ตัวอย่าง แบบวัดคุณลักษณะในการทำงาน (ต่อ)
 หน่วยที่ 8 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากฟักทอง แผนการสอนที่ 14 เรื่อง การทำข้าวเกรียบฟักทอง

ที่	คุณลักษณะในการปฏิบัติงาน	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
3	มีคุณธรรมในการทำงาน				องค์ประกอบ 1. มีความรับผิดชอบในการทำงาน 2. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 3. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น 4. มีความซื่อสัตย์ เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
รวม		6				
คิดเป็นร้อยละ		100				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

ตัวอย่าง แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ

หน่วยที่ 8 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชผักผลไม้ แผนการสอนที่ 14 เรื่อง การทำข้าวเกรียบพืชผัก
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

ที่	ผลงานภาคปฏิบัติ	ระดับคะแนน			เกณฑ์การประเมิน	รวม
		2	1	0		
1	การปฏิบัติตามใบงาน				องค์ประกอบ 1. ศึกษา และเข้าใจในเรื่องที่ทำ 2. ทำตามใบงานที่กำหนด 3. ตอบคำถามทุกข้อ 4. ทำได้ตรงเวลาที่กำหนด เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
2	ผลการปฏิบัติงาน				องค์ประกอบ 1. อธิบายขั้นตอนการทำข้าวเกรียบ 2. บอกส่วนผสมการทำข้าวเกรียบ 3. บอกวิธีเก็บรักษาข้าวเกรียบ 4. บอกข้อดีและข้อเสียของการทำข้าวเกรียบ เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ 1 คะแนน หมายถึง มีองค์ประกอบข้อ 1 และองค์ประกอบข้ออื่นอีก 1-2 ข้อ 0 คะแนน หมายถึง ขาดองค์ประกอบข้อ 1	
รวม		4				
คิดเป็นร้อยละ		100				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก จ

- แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
เรื่องการปลูกผักทอง สำหรับครูผู้สอนกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี
- แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
เรื่องการปลูกผักทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

**แบบประเมินความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
สำหรับครูผู้สอนกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน จำนวน 42 ข้อ
2. แบบประเมินหลักสูตรฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้านสันทะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน
3. ท่านเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้าพเจ้าอยากทราบความคิดเห็นจากท่านเพื่อการวิเคราะห์หาแนวทาง ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น การประเมินครั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ การวิเคราะห์จะกระทำในภาพไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด
4. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ขอขอบพระคุณ

นางสาวณัฐกานต์ เรือนคำ
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบประเมินความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	ด้านสภาวะแวดล้อม					
1	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่นส่งเสริมให้ ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน.....					
2	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่นสามารถนำไป ปฏิบัติได้จริง.....					
3	โครงสร้างของหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีความ เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน.....					
4	เนื้อหาที่ปรับแล้วสอดคล้องกับความต้องการของ ท้องถิ่น.....					
5	เนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดไว้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้.....					
6	การแบ่งเนื้อหาตามหลักสูตรระดับท้องถิ่น สอดคล้องกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน.....					
7	อัตราเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสัมพันธ์ กับกิจกรรมการเรียนการสอน.....					
8	สภาพชุมชนแวดล้อมมีความสำคัญต่อการจัดการ เรียนการสอนตามหลักสูตรระดับท้องถิ่น					
9	สภาพพื้นที่บริเวณที่ใช้ปฏิบัติงานของโรงเรียน เพียงพอและเหมาะสม.....					
	ด้านปัจจัยเบื้องต้น					
10	ครูมีความมั่นใจในการนำหลักสูตรระดับท้องถิ่น ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน.....					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
11	เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีเพียงพอ.....					
12	สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....					
13	สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของท้องถิ่นมีเอกสารประกอบการเรียนการสอนเพียงพอ.....					
14	แผนการสอนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่น.....					
15	แผนการสอนแสดงลำดับขั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ชัดเจน.....					
16	แผนการสอนสอดคล้องกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....					
ด้านกระบวนการ						
17	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....					
18	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นเน้นให้ผู้เรียนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้.....					
19	เชิญผู้รู้ในชุมชนมาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....					
20	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน.....					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
21	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนปลูกฝังให้นักเรียนรักหวงแหนและภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง.....					
22	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น.....					
23	การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....					
	ด้านผลผลิต					
24	นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพ.....					
25	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้.....					
26	นักเรียนรู้จักวางแผนและแก้ปัญหาในการทำงาน.....					
27	นักเรียนมีนิสัยรักการทำงานและเห็นคุณค่าของการทำงาน.....					
28	นักเรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือได้อย่างคล่องแคล่ว.....					
29	นักเรียนมีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม.....					
30	นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้.....					

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น
เรื่อง การปลูกผักทอง กลุ่มวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านสันทะ อำเภอนาหม่อม จังหวัดน่าน

คำชี้แจงให้นักเรียนกาเครื่องหมายถูก ✓ ในช่องตามลำดับความคิดเห็นของนักเรียนตาม
ความเป็นจริงมากที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็นของนักเรียน		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง			
2. เชิญผู้รู้ในชุมชนมาร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน			
3. นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้			
4. เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจ			
5. เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่น			
6. นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน			
7. นักเรียนสนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนการสอน			
8. นักเรียนได้ศึกษาความรู้จากแหล่งชุมชน			
9. นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างมีความสุข			
10. นักเรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม			
11. สื่อการเรียนการสอนมีความเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน			
12. การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น			
13. นักเรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว			
14. สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลายในการเรียนการสอน			
15. นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นเมื่อได้เรียนรู้จากสื่อการสอนที่หลากหลาย			
16. นักเรียนมีความสามัคคี เสียสละ และอดทนในการทำงาน			
17. นักเรียนรู้จักวางแผนและแก้ปัญหาในการทำงาน			
18. นักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน			
19. นักเรียนมีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา			
20. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้			

ให้นักเรียนเขียนความคิดเห็นตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สิ่งที่นักเรียนชอบมากที่สุดในการเรียนการสอนวิชานี้ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

2. สิ่งที่นักเรียนคิดว่าต้องปรับปรุงแก้ไขในการเรียนการสอนวิชานี้ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อครูผู้สอนในวิชานี้ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ช

- คำอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (R)	ค่าความยากง่าย (P)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (R)	ค่าความยากง่าย (P)
1	0.22	0.43	16	0.56	0.54
2	0.26	0.74	17	0.37	0.67
3	0.26	0.76	18	0.22	0.30
4	0.30	0.33	19	0.33	0.31
5	0.37	0.70	20	0.44	0.41
6	0.63	0.61	21	0.44	0.41
7	0.44	0.56	22	0.52	0.44
8	0.26	0.76	23	0.30	0.57
9	0.48	0.69	24	0.48	0.52
10	0.30	0.22	25	0.52	0.31
11	0.56	0.54	26	0.26	0.37
12	0.22	0.22	27	0.44	0.44
13	0.52	0.44	28	0.52	0.44
14	0.33	0.76	29	0.70	0.65
15	0.44	0.44	30	0.52	0.48

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .75

ภาคผนวก ข

- ผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตร ระดับท้องถิ่นเรื่องการปลูกผักทอง กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี

ตาราง แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านสภาวะแวดล้อม																
1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่นส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	4	4.79	0.43
1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	5	5	4	5	4	4	5	4	5	5	5	4	4	5	4.57	0.51
1.3 โครงสร้างของหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	4	4	4	5	4	4	4	4	5	5	5	4	5	4	4.36	0.50
1.4 เนื้อหาที่ปรับแล้วสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4	4	5	4	5	4.29	0.67
1.5 เนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดไว้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	4	5	5	4	4	4	4	5	4	4	4	5	4.36	0.50
1.6 การแบ่งเนื้อหาตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	5	4.31	0.51
1.7 อัตราเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนการสอน	4	4	4	5	4	4	4	4	4	5	4	4	4	5	4.21	0.43
1.8 สภาพชุมชนแวดล้อมมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับท้องถิ่น	4	4	4	5	4	4	3	4	4	5	5	4	4	5	4.29	0.61
1.9 สภาพพื้นที่บริเวณที่ใช้ปฏิบัติงานของโรงเรียนเพียงพอและเหมาะสม	4	5	5	4	4	3	5	5	4	4	4	3	4	4	4.14	0.66
รวมเฉลี่ย															4.36	0.51

ตาราง (ต่อ)

รายการประเมิน	คนที่ 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	$\bar{X}$	S.D.
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น																
2.1 ครูมีความสนใจในการนำหลักสูตรระดับท้องถิ่นไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน	4	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4.29	0.47
2.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นมีเพียงพอ	4	5	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4.29	0.47
2.3 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตรระดับท้องถิ่น	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4.21	0.43
2.4 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของท้องถิ่น	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	5	4.07	0.27
เอกสารประกอบการเรียนการสอนเพียงพอ	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	5	4	5	4.21	0.43
2.5 แผนการสอนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่น	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	5	4	5	4.36	0.50
2.6 แผนการสอนแสดงลำดับขั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ชัดเจน	4	4	4	4	4	5	5	4	5	4	4	4	4	5	4.29	0.47
2.7 แผนการสอนสอดคล้องกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรระดับท้องถิ่น	4	4	4	4	4	5	4	4	5	4	4	4	4	5	4.24	0.43
รวมเฉลี่ย																

ตาราง (ต่อ)

รายการประเมิน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	$\bar{X}$	S.D.
3. ด้านกระบวนการ																
3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4	4	5	5	4	4	5	4	5	4	5	5	3	4	4.36	0.63
3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในชุมชนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4	4	5	5	4	4	4	4	5	5	5	4	4	5	4.50	0.52
3.3 เชิญผู้รู้ในชุมชนมาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4	4	5	5	4	4	4	5	4	4	5	4	4	5	4.43	0.51
3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4	5	5	5	4	4	4	4	5	5	5	4	4	5	4.50	0.52
3.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปลูกฝังให้นักเรียนรักหวงแหนและภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง	4	4	4	5	4	4	4	4	4	5	5	5	4	4	4.36	0.50
3.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการท้องถิ่น	4	5	4	5	4	4	4	4	4	5	5	5	4	5	4.50	0.52
3.7 การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4	4	5	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	5	.36	0.50
รวมเฉลี่ย															4.43	0.53

ตาราง (ต่อ)

รายการประเมิน	คนที่ 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	$\bar{X}$	S.D.
4. ด้านผลผลิต																
4.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพ	4	4	5	5	4	4	5	4	4	4	5	5	4	4	4.36	0.50
4.2 นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	4	5	4	5	5	4	4	4	4	5	5	4	5	5	4.50	0.51
4.3 นักเรียนรู้จักวางแผนและแก้ปัญหาในการทำงาน	4	4	5	5	4	4	4	5	5	5	4	5	5	4	4.50	0.52
4.4 นักเรียนมีนิสัยรักการทำงานและเห็นคุณค่าของการทำงาน	4	4	4	5	5	4	4	4	4	5	5	5	4	5	4.43	0.51
4.5 นักเรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือได้อย่างคล่องแคล่ว	4	5	5	4	5	4	4	4	4	4	5	4	3	5	4.29	0.61
4.6 นักเรียนมีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม	4	5	5	5	4	4	4	4	5	5	5	4	4	5	4.50	0.52
4.7 นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4	4	4	5	4	4	4	4	5	5	5	4	4	5	4.36	0.50
รวมเฉลี่ย															4.42	0.53

ตาราง แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักทอง

รายการประเมิน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	$\bar{X}$	S.D.
1.ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2.94	0.36
2.เชิญผู้รู้ในชุมชนมาร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	3	3	2	2	3	3	2	2	2	2	3	2	2	3	3	3	3	3	2.56	0.51
3.นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้	3	3	2	3	2	2	2	3	2	2	3	2	3	2	2	3	2	3	2.44	0.51
4.เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจ	3	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2.89	0.32
5. เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่น	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2.94	0.24
6.นักเรียนมีความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	3	2	3	2	3	2	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	3	3	2.67	0.49
7.นักเรียนสนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนการสอน	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	2.78	0.43
8.นักเรียนได้ศึกษาความรู้จากแหล่งชุมชน	3	3	3	2	3	2	3	3	2	2	2	2	2	3	3	3	2	3	2.56	0.51
9.นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างมีความสุข	3	3	3	3	2	3	2	2	2	3	2	2	2	3	3	3	2	3	2.33	0.49
10.นักเรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	3	3	3	3	3	3	2	3	22	2	3	2	2	3	2	3	2	2	2.61	0.50
11.สื่อการเรียนการสอนมีความเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2.83	0.38

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	ณัฐกานต์ เรือนคำ
วันเดือนปีเกิด	11 ธันวาคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	11/1 หมู่ 6 ตำบลสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน 55150
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์สอนระดับประถมศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนราชินี แขวงพระราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
	โทร 02-2211501 ต่อ 150
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	ประถมศึกษา โรงเรียนบ้านนาราบ (จุลเกษตรศึกษาคาร) อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสตรีศรีน่าน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีศรีน่าน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน
พ.ศ. 2542	ค.บ. วิชาเอกการประถมศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
พ.ศ. 2546	กศ.ม. การประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร